

Başlarken...

Dünyadan ve Türkiye'den güncel hukuki gelişme ve haberlere yer verdiğimiz

HUKUK BÜLTENİMİZİN 100. SAYISINI

sizlerle paylaşmaktan mutluluk duyuyoruz.

Bültenimizde yer alan içerik yalnızca bilgi verme amaçlı olup konulara ilişkin detaylı bilgiler için bizimle irtibata geçmenizden memnuniyet duyacağız.

Temmuz ayında görüşmek üzere!

Editörler:

Burcu Çelik Gökçen
Alperen Furkan Balat

Manifest Listeleri ve Kişisel Dilek Notlarında Yer Alan Başka Bir Kişiyle Gelecek Kurma Hayallerinin Boşanma Davalarında Delil ve Kusur Bakımından Değerlendirilmesi

Manifest kavramı genel olarak bireyin gelecekte ulaşmak istediği hedefleri, hayallerini, beklentilerini veya arzu ettiği yaşam biçimini yazılı hale getirmesi şeklinde tanımlanmaktadır. Kişisel gelişim literatüründe yer bulan bu uygulamanın temelinde, kişinin düşüncelerini somutlaştırması ve belirli hedeflere yönelmesi anlayışı bulunmaktadır. Ancak söz konusu notların kişinin gerçek yaşamındaki davranışlarını mı yoksa yalnızca düşünce dünyasını mı yansıttığı, boşanma davalarında kusur değerlendirmesi ve sadakat yükümlülüğünün ihlali bakımından nasıl yorumlanması gerektiği hususları henüz netleşmiş ve yerleşik sınırları belirlenmiş konular değildir. [\(Sayfa 3\)](#)

Ceza Muhakemesi Tedbiri Olarak TMSF Kayyımlığı Altındaki Şirketlerde Satış Kararları ve Bu Kararlara Karşı Başvurulabilecek Hukuki Yollar

Şirket yönetimi için kayyım tayin edilmesi, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 133. Maddesi kapsamında düzenlenmiş olan özel bir koruma tedbidir. Bu tedbir, kanunda sınırlı olarak sayılan suçlara ilişkin olarak belli şartların gerçekleşmesi halinde başvurulabilecek özel bir tedbir olarak düzenlenmiştir. Şirket yönetimi için kayyım tayin edilmesinin temel amacı, maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasıyla birlikte; bu tedbir ile aynı zamanda şirket faaliyetlerini denetleyerek şirketin işleyişiyle ilgili bilgi edinmek, şirketlerin soruşturma nedeniyle değer kaybetmesinin önüne geçmek, şirket çalışanlarının mağdur olmamasını sağlamak da bu tedbirin amaçları arasında yer almaktadır. [\(Sayfa 14\)](#)

Anonim Şirketlerin Haklı Sebep Feshi Davalarında Kayyım Atanması ve İhtiyati Tedbir Taleplerinin Değerlendirilmesi

Doktrinde de haklı sebep feshi davasının istisnai nitelikte olduğu ve şirketin feshinin son çare (*ultima ratio*) olarak değerlendirilmesi gerektiği kabul edilmektedir. Bu nedenle mahkeme tarafından öncelikle uyuşmazlığı giderebilecek daha hafif tedbirlerin veya alternatif çözüm yollarının bulunup bulunmadığı araştırılmalı, şirketin devamını sağlayacak makul çözümler mevcut ise feshi ancak son aşamada başvurulmalıdır. Haklı sebep feshi davasının söz konusu niteliği, mahkemenin şirket yönetimine müdahale yetkisinin sınırlarının belirlenmesi bakımından da önem taşımaktadır. Zira anonim şirketlerde yönetim kurulu ve genel kurul, kanun tarafından öngörülmüş zorunlu organlar olup bunların görev ve yetkileri doğrudan kanundan kaynaklanmaktadır. [\(Sayfa 20\)](#)

7258 Sayılı Kanun'un 5/1-B Maddesinde Düzenlenen Yurtdışında Oynatılan Spor Müsabakalarına Dayalı Bahis Oyunlarının Türkiye'den Oynanmasına İmkân Sağlama Suçu

Türk hukukunda, spor müsabakalarına dayalı bahis ve şans oyunları alanındaki temel düzenleme 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun'dur. Kanun koyucu, spor müsabakalarında bahis ve şans oyunlarının yalnızca devlet tarafından yetkilendirilen kuruluşlar eliyle yürütülmesini öngörmüş, bu sistem dışında gerçekleştirilen bahis faaliyetlerini ise çeşitli suç tipleri halinde düzenlemiştir. Kanunun 5. maddesi incelendiğinde, spor müsabakalarına yönelik yasa dışı bahis faaliyetlerinin farklı görünüm biçimlerinin ayrı ayrı suç olarak tanımlandığı görülmektedir. [\(Sayfa 8\)](#)

Erişimin Engellenmesi Taleplerinin 5651 Sayılı Kanun'un Kişilik Haklarının İhlaline İlişkin 9. Maddesinin İptali Kapsamında Değerlendirilmesi

İnternet üzerinden yayımlanan içeriğin çıkarılması veya içeriğin yer aldığı web sitesinin ilgili bölümüne (URL) erişimin engellenmesi için kişilik haklarının ihlali nedeniyle içeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesi, suç işlenmesi nedeniyle içeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesi, özel hayatın gizliliğinin ihlali nedeniyle içeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesi, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun ihlali nedeniyle içeriğin çıkarılması veya erişim hizmetinin durdurulması, internette unutulma hakkının kullanılması nedeniyle içeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesi, kamu yararı ve düzeni nedeniyle içeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesi gerekmektedir. [\(Sayfa 18\)](#)

İşveren Vekilinin Hizmet Sözleşmesinin Feshi ve İş Güvencesi Hükümlerinin Değerlendirilmesi

İşveren vekillerinin, İşveren adına hareket etmelerine rağmen, iş sözleşmesine dayanarak çalışmalarını nedeniyle işçi statüsü devam etmektedir. Bazı şartlarda, işveren vekillerinin iş güvencesinden yararlanma hakkı etkilenmektedir. Bu nedenle işveren vekillerinin hangi durumlarda iş güvencesinden yararlanabildiğini, hangi durumlarda yararlanamadıklarını açıklığa kavuşturulması önem arz etmektedir. İşveren vekillerinin iş güvencesi kapsamına girip girmediği, feshi şartlarının nasıl uygulanacağı, İşveren vekilliği görevinin sonlandırılması ile iş akdinin feshi arasındaki hukuki ilişki ve işveren vekilliği sıfatının işe iade davası başta olmak üzere iş akdinin feshine bağlı risklere etkisi, uygulamada önemli uyuşmazlıklara yol açmaktadır. [\(Sayfa 23\)](#)

Çekin İbrahimde İmza Uyuşmazlığı ve Bankanın Karşılıksız İşlemi Yapma Yükümlülüğü

Kambiyo senetlerinin türlerinden biri olan çek, tedavül kabiliyeti ve beraberinde getirdiği hukuki güvence ile ticari hayatta sıklıkla kullanılan bir ödeme aracıdır. Ancak uygulamada bankaların, ibraz edilen çekteki keşideci imzasının, banka nezdindeki imza örneği ile uyuşmadığı gerekçeyle çekin ibraz anındaki karşılığını kontrol etmektен ve karşılıksız olması hâlinde “Karşılıksızdır” işlemini tesis etmektен kaçındıkları görülmektedir. Bu tutum, çek hamilinin cezai yollara başvurma imkanını ortadan kaldırarak fiili bir cezasızlık ortamının doğmasına sebebiyet vermektedir. Bu çalışmada, muhatap bankanın ibraz edilen çekte imza uyuşmazlığı bulunsa dahi, çekin karşılığının olup olmadığını kontrol etme ve karşılıksız olması halinde “Karşılıksızdır” işlemi yapma zorunluluğu ele alınacaktır. [\(Sayfa 27\)](#)

2026 Yılında Rekabet Kurulu Kararları ve Öne Çıkan Gelişmeler

2026 yılı, geçtiğimiz yıllarda odluğu gibi Rekabet Kurulu'nun farklı sektörlerde yürüttüğü inceleme, soruşturma ve taahhüt süreçleri bakımından dikkat çekici gelişmelere sahne olmuştur. Kurul kararlarında, teşebbüslerin pazar davranışları, hâkim durumun kötüye kullanılması iddiaları, rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve uygulamalar ile taahhüt mekanizmasının etkin kullanımı öne çıkan başlıklar arasında yer almıştır. Bu dönemde verilen kararlar, Rekabet Kurulu'nun yalnızca ihlal tespiti ve idari para cezası yoluyla değil; aynı zamanda geçici tedbir, uzlaşma ve taahhüt gibi araçlarla da rekabetçi endişeleri gidermeye yönelik yaklaşımını sürdürdüğünü göstermektedir. Özellikle teşebbüslerin faaliyet gösterdikleri pazarlardaki konumları, veri kullanımı, ticari stratejileri ve pazar gücünü başka alanlara aktarma ihtimali Kurul tarafından yakından değerlendirilmiştir. [\(Sayfa 32\)](#)

Yıllık Ücretli İzin Süresinin Hesabında Cumartesi Gününün Hukuki Niteliği

Yıllık ücretli izin hakkı, yıl boyunca çalışan işçiyе fiziken ve zihnen dinlenmesi için getirilen Anayasa ile de güvence altına alınmış temel haklardan biridir. Anayasa'nın 50. maddesinin üçüncü fıkrasında “Dinlenmek, çalışanların hakkıdır.” denilmek suretiyle çalışanların dinlenme hakkı anayasal güvence kapsamına alınmış ve bu hak, sosyal ve ekonomik haklar arasında düzenlenmiştir. Yine aynı maddenin 4. fıkrasında ise “Ücretli hafta ve bayram tatili ile ücretli yıllık izin hakları ve şartları kanunla düzenlenir.” şeklindeki ifadeyle yıllık ücretli izin hakkına ilişkin esasların kanunla düzenleneceği açıkça ortaya konulmuştur. Yıllık ücretli izin, işçinin belirli bir çalışma süresini tamamlamasıyla kazandığı ve bu süre içinde ücretinin ödenmeye devam ettiği dinlenme hakkıdır. [\(Sayfa 29\)](#)

İnternet Ortamında İşlenen Yasa Dışı Bahis Suçları Yönünden Suçun İşlendiği Yerin Değerlendirilmesi

Ceza kanunlarının yer bakımından uygulanması; belirli bir yerde işlenen suçta hangi ceza kanunun uygulanacağını belirlenmesi anlamına gelmektedir. Bu çerçevede ülke içinde veya ülke dışında işlenen bir suç için vatandaş veya yabancıların hangi ülke mahkemesinde ve hangi ülke ceza hukuku uygulanarak yargılanacağı tespit edilmektedir. Ülkesellik sistemine göre bir suç hangi devletin sınırları içinde işlenmiş ise o devletin ceza kanunu uygulanır. Hakimiyet esasına dayanan bir sitemin, suç işlemekle düzenin bozulduğu varsayılan yerin kanunun uygulanması suretiyle yeniden düzenin tesisine olanak vermesi ve ayrıca delillerin toplanması ve diğer soruşturma işlemlerinin yapılmasında sağladığı kolaylıklar nedeniyle adalet ve hakkaniyete en uygun çözüm olduğu kabul edilmektedir. [\(Sayfa 35\)](#)

Güncel Haberler

Süresiz Nafaka Anayasa Mahkemesi Tarafından İptal Edildi! [\(Sayfa 17\)](#)

Aidat Zamlarındaki Artışı Değiştiren, Apartman Yönetimin Keyfi Uygulamalarına Son Veren Düzenleme Resmî Gazete'de Yayımlandı! [\(Sayfa 17\)](#)

AYM Çocuğun Üstün Yararı Gözetilmeyerek Çocuğun Mutat Meskene İade Edilmesini Aile Hayatına Saygı Hakkının İhlali Olarak Değerlendirdi! [\(Sayfa 26\)](#)

“12. Yargı Paketi” Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne Sunuldu! [\(Sayfa 37\)](#)

MANİFEST LİSTELERİ VE KİŞİSEL DİLEK NOTLARINDA YER ALAN BAŞKA BİR KİŞİYLE GELECEK KURMA HAYALLERİNİN BOŞANMA DAVALARINDA DELİL VE KUSUR BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

1. GİRİŞ

Aile, toplumun temel yapı taşı olarak kabul edilmekte olup evlilik kurumu da bu yapının hukuken korunan en önemli unsurlarından birini oluşturmaktadır. Türk Medeni Kanunu, evlilik birliğinin taraflara karşılıklı hak ve yükümlülükler yüklediği kabulünden hareket etmekte; eşlerin birlikte yaşama, dayanışma içerisinde bulunma, sadakat gösterme ve aile birliğini koruma yükümlülüklerini düzenlemektedir. Ancak çeşitli sebeplerle evlilik birliğinin taraflar açısından çekilmez hale gelmesi durumunda boşanma kurumu gündeme gelmekte ve tarafların evlilik ilişkisini hukuken sona erdirmelerine imkan tanınmaktadır.

Türk hukukunda boşanma, yalnızca tarafların iradelerine dayanan bir işlem olmayıp aynı zamanda belirli hukuki sebeplerin ve bu sebeplere ilişkin vakiaların ortaya konulmasını gerektiren yargısal bir süreçtir. Türk Medeni Kanunu'nda zina, hayata kast, pek kötü veya onur kırıcı davranış, terk, akıl hastalığı gibi özel boşanma sebeplerinin yanında uygulamada en sık karşılaşılan boşanma nedeni olan "evlilik birliğinin temelinden sarsılması" genel boşanma sebebi olarak düzenlenmiştir.

Özellikle güven ilişkisinin zedelenmesi, sadakat yükümlülüğünün ihlali, ilgisizlik, psikolojik şiddet, iletişim kopukluğu veya taraflar arasında ortaya çıkan ciddi geçim-

sizlik halleri bu kapsamda değerlendirilmekte ve her somut olay kendi özellikleri çerçevesinde incelenmektedir.

Boşanma davalarında mahkemenin temel görevi, taraflar arasında ileri sürülen iddia ve savunmaların gerçeği yansıtmadığını tespit etmektir. Bu nedenle boşanma yargılamalarında ispat hukuku büyük önem taşımaktadır. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun genel ilkeleri uyarınca, iddiasını ileri süren taraf bu iddiasını ispatla yükümlüdür. Mahkemeler, tarafların kusur durumlarını belirlerken yalnızca beyanlarla yetinmemekte; tanık anlatımları, yazılı belgeler, elektronik yazışmalar, kısa mesajlar, e-postalar, sosyal medya paylaşımları, fotoğraf ve video kayıtları ile diğer somut delilleri birlikte değerlendirerek sonuca ulaşmaktadır.

Teknolojik gelişmeler ve dijital iletişim araçlarının yaygınlaşmasıyla birlikte boşanma davalarında değerlendirilen delil türleri de çeşitlenmiştir. Özellikle sosyal medya paylaşımları, kişisel notlar, dijital günlükler ve elektronik ortamda tutulan kayıtlar, son yıllarda boşanma davalarında sıklıkla tartışılan deliller arasında yer almaktadır.

Bu kapsamda son dönemde kamuoyunda ve sosyal medya platformlarında yaygın şekilde karşılaşılan "manifest", "manifest listesi" veya "dilek listesi" olarak adlandırılan kişisel notların hukuki niteliği de önem kazanmıştır.

Manifest kavramı genel olarak bireyin gelecekte ulaşmak istediği hedefleri, hayallerini, beklentilerini veya arzu ettiği yaşam biçimini yazılı hale getirmesi şeklinde tanımlanmaktadır. Kişisel gelişim literatüründe yer bulan bu uygulamanın temelinde, kişinin düşüncelerini somutlaştırması ve belirli hedeflere yönelmesi anlayışı bulunmaktadır. Ancak söz konusu notların kişinin gerçek yaşamındaki davranışlarını mı yoksa yalnızca düşünce dünyasını mı yansıttığı, boşanma davalarında kusur değerlendirmesi ve sadakat yükümlülüğünün ihlali bakımından nasıl yorumlanması gerektiği hususları henüz netleşmiş ve yerleşik sınırları belirlenmiş konular değildir.

Bu çalışmada, kişisel notlar ve manifest listelerinin hukuki niteliği, boşanma davalarında delil olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği, sadakat yükümlülüğü ve kusur kavramları üzerindeki etkisi ile ispat hukuku bakımından taşıdığı önem doktrindeki görüşler ve genel hukuk ilkeleri çerçevesinde incelenecektir. Böylelikle son dönemde giderek yaygınlaşan bu olgunun aile hukuku bakımından doğurabileceği sonuçlar ortaya konulmaya çalışılacaktır.

2. KİŞİSEL NOTLAR VE MANİFEST LİSTESİ KAVRAMI

Manifest kavramı, kökenini pozitif psikoloji, bilişsel davranışçı yaklaşımlar ve kişisel gelişim teorilerinden alan, bireyin gelecekte ulaşmak istediği hedefleri, sahip olmak istediği yaşam koşullarını veya gerçekleştirmeyi arzuladığı olayları yazılı hale getirerek bunlara odaklanmasını amaçlayan bir yöntem olarak tanımlanmaktadır. Son yıllarda özellikle sosyal medya platformları aracılığıyla yaygınlaşan bu yaklaşım, bireyin düşünce ve beklentilerinin gelecekteki davranışlarını etkileyebileceği varsayımına dayanmaktadır. Manifest uygulamaları kapsamında kişiler sıklıkla kariyer hedeflerini, ekonomik beklentilerini, sosyal ilişkilerini, aile yaşamına ilişkin planlarını veya ideal eş ve ilişki tasvirlerini çeşitli notlar, günlükler ya da listeler halinde kaleme almaktadır. Uygulamada "manifest listesi", "dilek listesi", "vizyon listesi" veya "hedef listesi" gibi farklı isimlerle anılan bu kayıtlar, kişinin geleceğe yönelik beklenti ve arzularının yazılı ifadesi niteliğindedir.

Psikoloji literatüründe manifest uygulamalarının temelinde bireyin hedeflerini somutlaştırması, motivasyonunu artırması ve belirli amaçlara yönelmesi düşüncesi bulunmaktadır. Bu nedenle manifest listeleri çoğu zaman kişinin mevcut yaşamındaki gerçeklikleri değil, gelecekte gerçekleşmesini arzu ettiği durumları yansıtmaktadır. Bir başka ifadeyle bu listeler, gerçekleşmiş olayların kaydı olmaktan ziyade kişinin düşünce dünyasının ve beklentilerinin yazılı bir görünümüdür.

Hukuki açıdan değerlendirildiğinde manifest listelerinin niteliğinin doğru tespit edilmesi önem taşımaktadır. Zira hukuk düzeni kural olarak bireylerin düşüncelerini değil, dış dünyaya yansıyan iradi davranışlarını ve hukuki sonuç doğuran eylemlerini esas almaktadır. Nitekim Anayasa'nın 25. maddesinde düşünce ve kanaat özgürlüğü güvence altına alınmış olup, herkesin düşünce ve kanaat hürriyetine sahip olduğu düzenlenmiştir (T.C. Anayasası m. 25). Bu nedenle bireyin yalnızca kişisel notlarında yer alan düşünce ve beklentilerinin tek başına hukuki sorumluluk veya kusur sonucu doğuracağı söylenemez.

Bununla birlikte kişisel notlar ve manifest listeleri, içerikleri itibarıyla bazı hukuki uyumsuzluklarda delil değerlendirmesine konu olabilmektedir. Özellikle boşanma davalarında kusur incelemesi yapılırken tarafların davranışları, yazışmaları, sosyal medya paylaşımları ve diğer deliller bir bütün olarak değerlendirilmektedir. Yargıtay'ın yerleşik uygulamalarında da kusur değerlendirmesinin somut olayın özellikleri ve taraf davranışları dikkate alınarak yapılması gerektiği kabul edilmektedir. [1]

Nitekim Yargıtay'ın yerleşik uygulamalarında da boşanma davalarında kusur tespitinin tarafların somut davranışları, eylemleri ve evlilik birliği üzerindeki etkileri dikkate alınarak yapılması gerektiği kabul edilmektedir. Bu nedenle manifest listelerinin hukuki değeri değerlendirilirken, söz konusu kayıtların yalnızca kişisel düşünce ve beklentileri mi yansıttığı, yoksa başka delillerle birlikte değerlendirildiğinde belirli bir davranış veya ilişkiyi ortaya koyup koymadığı ayrıca incelenmelidir.

Bu çerçevede manifest listeleri, hukuk bakımından doğrudan bir davranış veya hukuki işlem niteliği taşımamakla birlikte, içeriğine ve somut olayla bağlantısına göre delil değerlendirmesinde dikkate alınabilecek kişisel kayıtlar arasında yer alabilmektedir. Ancak bu değerlendirme

yapılırken düşünce özgürlüğü, özel hayatın gizliliği ve ispat hukukunun temel ilkeleri arasında hassas bir denge kurulması gerekmektedir.

3. BOŞANMA DAVALARINDA SADAKAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ VE KUSUR DEĞERLENDİRMESİ

Bilindiği üzere evlilik, yalnızca tarafların ortak yaşam kurma iradelerini ortaya koydukları bir hukuki işlem olmayıp aynı zamanda eşlere birtakım hak ve yükümlülükler yükleyen özel bir hukuki statü yaratmaktadır. Türk Medeni Kanunu'nun 185. maddesinin üçüncü fıkrasında eşlerin birlikte yaşamak, birbirine yardımcı olmak ve sadık kalmak zorunda oldukları açıkça düzenlenmiştir. Bu kapsamda sadakat yükümlülüğü, evlilik birliğinin temel unsurlarından biri olup eşler arasındaki güven ilişkisinin korunmasını amaçlamaktadır.

Sadakat yükümlülüğü yalnızca fiziksel anlamda sadakati ifade etmemektedir. Öğreti ve yargısal uygulamalarda kabul edildiği üzere sadakat borcu; eşlerin birbirlerine karşı dürüst davranmalarını, evlilik birliğine zarar verebilecek tutum ve davranışlardan kaçınmalarını, eşler arasındaki güven bağını sarsacak eylemlerde bulunmalarını da kapsamaktadır. Bu nedenle sadakat yükümlülüğünün ihlali yalnızca zina şeklinde ortaya çıkmamakta; üçüncü kişilerle kurulan uygunsuz duygusal ilişkiler, güven sarsıcı davranışlar, gizli görüşmeler, romantik içerikli yazışmalar veya evlilik birliğini zedeleyen diğer tutumlar da kusur değerlendirmesine konu olabilmektedir. [2]

Boşanma davalarında kusur kavramı, eşlerden birinin evlilik birliğinden kaynaklanan yükümlülüklerine aykırı davranması nedeniyle evlilik birliğinin sarsılmasına sebebiyet vermesi olarak tanımlanabilir. Özellikle Türk Medeni Kanunu'nun 166. maddesinde düzenlenen evlilik birliğinin temelinden sarsılması sebebine dayalı boşanma davalarında kusur, tarafların boşanma taleplerinin değerlendirilmesinde, maddi ve manevi tazminat taleplerinde ve yargılama sonucunda verilecek hükümlerde önemli rol oynamaktadır.

Ancak boşanma hukukunda kusur değerlendirmesi yapılırken yalnızca varsayımlara veya sübjektif kanaatlere dayanılması mümkün değildir. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun genel ispat ilkeleri gereğince kusur teşkil ettiği ileri sürülen davranışların somut delillerle ortaya konulması ge-

rekmetedir. Nitekim Yargıtay'ın yerleşik uygulamalarında da kusurun belirlenmesinde tarafların fiili davranışlarının, bu davranışların evlilik birliği üzerindeki etkilerinin ve mevcut delillerin birlikte değerlendirilmesi gerektiği kabul edilmektedir. [3]

Bu noktada önemli olan husus, hukuk düzeninin kural olarak düşünceleri değil davranışları değerlendirmesidir. Anayasa'nın 25. maddesi uyarınca herkes düşünce ve kanaat özgürlüğüne sahiptir. Bu nedenle bireyin zihninden geçen düşünceler, hayalleri veya kişisel değerlendirmeleri tek başına sadakat yükümlülüğünün ihlali olarak kabul edilemez. Kişinin özel olarak tuttuğu notlar, günlükler veya manifest listeleri de doğrudan kusur teşkil eden davranışlar olarak değerlendirilemez. Bununla birlikte söz konusu kayıtların içerikleri, başka delillerle birlikte değerlendirildiğinde belirli bir davranış veya ilişkiyi ortaya koyuyorsa, mahkeme tarafından yardımcı delil niteliğinde dikkate alınmaları mümkündür.

Dolayısıyla kural olarak boşanma davalarında sadakat yükümlülüğünün ihlal edilip edilmediğinin tespitinde belirleyici olan husus, kişinin düşünce dünyası değil; bu düşüncelerin dış dünyaya yansıyan somut davranışlara dönüşüp dönüşmediğidir. Bu sebeple kişisel notlar ve manifest listeleri tek başına kusurun varlığını göstermeye yeterli kabul edilmemekte, ancak somut olayın özelliklerine göre diğer delillerle birlikte değerlendirilerek hukuki anlam kazanabilmektedir.

Bununla birlikte, her somut olayın kendi özellikleri içerisinde değerlendirilmesi gerektiği de göz ardı edilmemelidir. Her ne kadar hukuk düzeni kural olarak bireyin düşüncelerini değil, dış dünyaya yansıyan davranışlarını esas alsada da kişisel notların içeriği bazı durumlarda evlilik birliği bakımından farklı sonuçlar doğurabilmektedir.

Özellikle evli bir kişinin, eşi dışında belirli bir kişiyle gelecekte evlenmeye, birlikte yaşam kurmaya veya duygusal birliktelik sürdürmeye ilişkin ayrıntılı hayallerini ve planlarını sistematik biçimde yazılı hale getirmesi durumunda, bu kayıtların yalnızca soyut bir düşünce açıklaması olarak değerlendirilmesi her zaman mümkün olmayabilir. Zira evlilik birliği karşılıklı güven, bağlılık ve sadakat esasları üzerine kuruludur.

ÖNEMLİ

Eşlerden birinin başka bir kişiyle ortak gelecek kurmaya yönelik beklenti ve arzularını yazılı olarak ortaya koyması, diğer eş bakımından evlilik ilişkisinin özünü oluşturan güven duygusunu ciddi şekilde zedeleyebilecek nitelikte olabilir. Bu nedenle söz konusu notlar tek başına zina veya doğrudan sadakat yükümlülüğünün ihlali olarak kabul edilmese dahi, içerikleri ve somut olayın özelliklerine göre evlilik birliğinin temelinden sarsılması bakımından değerlendirmeye alınabilir.

Özellikle diğer eş açısından aşağılayıcı, dışlayıcı veya evlilik birliğinin devamına yönelik iradenin ortadan kalktığını gösteren ifadelerin bulunması halinde, bu durumun güven sarsıcı davranış niteliğinde olduğu ve evlilik birliğini çekilmez hale getiren olgular arasında değerlendirilebileceği ileri sürülebilir. Nitekim Türk Medeni Kanunu'nun 166. maddesi kapsamında önemli olan husus, yalnızca sadakat yükümlülüğünün teknik anlamda ihlal edilip edilmediği değil, taraflar arasındaki ortak yaşamın sürdürülmesinin beklenip beklenemeyeceğidir. Bu çerçevede, başka bir kişiyle yaşam kurmaya ilişkin yoğun ve süreklilik arz eden yazılı ifadelerin, diğer eş bakımından evlilik birliğinin devamını katlanılamaz hale getirdiği durumlarda kusur değerlendirmesinde yardımcı olgu olarak dikkate alınması mümkündür.

4. MANİFEST LİSTELERİNİN SADAKAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ VE KUSUR DEĞERLENDİRMESİ BAKIMINDAN HUKUKİ SONUÇLARI

Manifest listelerinin yalnızca kişinin düşünce dünyasına ilişkin kayıtlar olduğu ve bu nedenle hukuki sonuç doğurmayacağı yönündeki yaklaşım ilk bakışta isabetli görünmekle birlikte, aile hukukunun kendine özgü yapısı dikkate alındığında bu sonucun her somut olay bakımından geçerli olduğunu söylemek mümkün değildir. Zira evlilik birliği yalnızca tarafların aynı konutu paylaşmalarından ibaret olmayıp, karşılıklı sevgi, saygı, güven, bağlılık ve ortak gelecek kurma iradesi üzerine kurulu özel bir hukuki ve duygusal birliklidir. Bu sebeple eşlerin davranışları kadar, evlilik birliğine bakış açıları ve bu birliğin devamına ilişkin iradeleri de önem taşımaktadır. Nitekim Türk Medeni Kanunu'nun 185. maddesi uyarınca eşler birbirlerine sadık kalmakla yükümlüdür. Sadakat yükümlülüğü yalnızca fiziksel sadakati değil, eşlerin birbirlerine olan bağlılığını korumalarını, evlilik birliğini zedeleyecek tutum ve davranışlardan kaçınmalarını ve ortak yaşamı sürdürme iradesini muhafaza etmelerini de kapsamaktadır. Bu ne-

denle sadakat borcunun değerlendirilmesinde yalnızca gerçekleşmiş fiziksel eylemler değil, evlilik birliği üzerindeki etkileri itibarıyla güven sarsıcı nitelik taşıyan diğer davranışların da dikkate alınması gerekmektedir. Bu çerçevede evli bir kişinin, eşi dışında başka bir kişiyle evlenmeye, birlikte yaşam kurmaya, aile oluşturmaya veya ortak gelecek planlamaya ilişkin düşüncelerini sistematik biçimde yazılı hale getirmesi ve bunları bir hedef veya yaşam planı olarak benimsemesi, her ne kadar doğrudan bir sadakat ihlali olarak nitelendirilemeye de evlilik birliğinin özünü bağdaştırmayan bir durum olarak değerlendirilebilir. Özellikle belirli bir üçüncü kişiye yönelik duygusal içerikli hayallerin, evlilik sonrası yaşam planlarının veya eş dışındaki bir kişiyle kurulmak istenen ilişkinin ayrıntılı şekilde kaleme alınması halinde, bu durum mevcut eş bakımından ciddi bir güven kaybına yol açabilecektir.

Gerçekten de eşlerden birinin, evlilik birliği devam ederken başka bir kişiyle mutlu bir yaşam kurmaya ilişkin hayallerini yazılı hale getirdiğinin öğrenilmesi, diğer eş açısından yalnızca rahatsız edici değil, aynı zamanda onur kırıcı ve yıpratıcı bir durum olarak da algılanabilir. Çünkü burada sorun yalnızca düşüncenin varlığı değil, kişinin zihinsel ve duygusal yönelimini evlilik birliği dışındaki bir kişiye yöneltmiş olmasıdır. Böyle bir durumda diğer eşin, evlilik birliğinin geleceğine ilişkin güven duygusunu kaybetmesi ve ortak yaşamı sürdürmek istememesi hayatın olağan akışına uygun bir sonuç olarak kabul edilebilir.

Bu nedenle manifest listelerinde yer alan ifadelerin yalnızca "kişisel düşünce" olarak değerlendirilmesi her zaman yeterli olmayabilir. Özellikle içerik itibarıyla mevcut eşin dışlandığını, başka bir kişiyle ortak gelecek planlandığını veya evlilik birliğinin sona erdirilmesinin arzulandığını gösteren kayıtlar, Türk Medeni Kanunu'nun 166. maddesi kapsamında evlilik birliğinin temelinden sarsılması olgusunun değerlendirilmesinde dikkate alınabilir. Zira evlilik birliğinin temelinden sarsılması için mutlaka zina veya başka bir özel boşanma sebebinin gerçekleşmesi zorunlu değildir. Önemli olan, taraflar arasındaki güven ilişkisinin ortadan kalkması ve ortak yaşamın sürdürülmesinin beklenemeyecek hale gelmesidir. Öte yandan manifest listelerinin kusur değerlendirmesindeki önemi yalnızca evlilik birliğinin sona ermesine etkileriyle sınırlı değildir.

Bu kayıtların içeriğinin daha sonra somut davranışlarla desteklenmesi halinde, söz konusu notlar kusurun ispatında yardımcı delil niteliği de taşıyabilir. Örneğin manifest listesinde adı geçen kişiyle sonradan yoğun iletişim kurulması, duygusal yakınlaşma yaşanması, romantik yazışmaların bulunması veya fiili birlikteliğe ilişkin başka delillerin ortaya çıkması durumunda, manifest listesi tarafın eğilimini ve iradesini ortaya koyan destekleyici bir delil olarak değerlendirilebilecektir.

Kanaatimizce, evli bir kişinin eşi dışında başka biriyle yaşam kurmaya ilişkin hayallerini sistematik biçimde yazılı hale getirmesi her ne kadar tek başına sadakat yükümlülüğünün ihlali veya zina olarak nitelendirilemeye de evlilik birliğinin devamına yönelik iradenin zayıfladığını göstermesi ve diğer eş bakımından ortak yaşamı çekilmez hale getirmesi nedeniyle boşanma yargılamasında dikkate alınabilecek önemli bir olgudur. Özellikle bu kayıtların diğer delillerle desteklenmesi halinde kusur değerlendirmesinde de göz önünde bulundurulmaları gerektiği kanaatindeyiz.

5. MANİFEST LİSTELERİNİN EVLİLİK BİRLİĞİNE DEVAM ETME İRADESİNİN TESPİTİ BAKIMINDAN ÖNEMİ

Boşanma hukukunda evlilik birliğinin temelinden sarsılıp sarsılmadığının değerlendirilmesinde yalnızca eşler arasında gerçekleşen açık çatışmalar, fiziksel sadakatsizlik halleri veya ağır kusurlu davranışlar değil; tarafların evlilik birliğini sürdürme yönündeki iradeleri de önem taşımaktadır. Zira evlilik, yalnızca hukuki bir birliktelik olmayıp aynı zamanda eşlerin birlikte yaşama, birbirlerine destek olma, sadakat gösterme ve ortak bir gelecek kurma iradesine dayanan özel bir yaşam ortaklığıdır.

Türk Medeni Kanunu'nun 185. maddesi uyarınca eşler birlikte yaşamak, birbirine yardımcı olmak ve sadık kalmakla yükümlüdür. Bu yükümlülükler, eşlerin yalnızca mevcut evlilik ilişkisini şeklen devam ettirmelerini değil, aynı zamanda evlilik birliğine uygun davranmalarını ve ortak hayatı sürdürme konusunda samimi bir irade taşımalarını da gerektirir. Bu nedenle eşlerden birinin evlilik birliğine fiilen devam ediyor görünmesine rağmen, zihinsel ve duygusal yönelimini başka bir kişiyle kurulan hayali bir geleceğe yöneltmesi, somut olayın özelliklerine göre evlilik birliğinin devamına ilişkin iradenin zayıfladığını gösterebilir.

Manifest listeleri bu noktada önem kazanmaktadır. Kural olarak bir kişinin kişisel

notlarında yer alan düşünceleri, hayalleri veya dilekleri tek başına hukuki sorumluluk ya da kusur sonucu doğurmaz. Hukuk düzeni kişinin iç dünyasından geçen düşünceleri değil, dış dünyaya yansıyan davranışlarını esas alır. Ancak manifest listesinde yer alan kayıtlar, yalnızca soyut bir istek veya genel bir gelecek beklentisi olmaktan çıkıp, eş dışındaki belirli bir kişiyle evlenme, birlikte yaşama, aile kurma veya ortak bir hayat planlama şeklinde somutlaşmışsa, bu durumun evlilik birliğine devam etme iradesi bakımından ayrıca değerlendirilmesi gerekir.

Evlilik birliğinin temelinde eşlerin birbiriyle ortak gelecek kurma arzusu bulunmaktadır. Bu ortak gelecek iradesi ortadan kalktığında veya eşlerden biri bu iradesini başka bir kişiye yönelttiğinde, evlilik ilişkisinin güven temeli ciddi biçimde zedelenebilir. Özellikle evli bir kişinin, eşinden başka belirli bir kişiyle gelecekte nasıl bir yaşam kuracağına, onunla evleneceğine, birlikte mutlu bir aile hayatı sürdüreceğine veya mevcut eşinden farklı olarak o kişiyle huzurlu bir gelecek yaşayacağına ilişkin ifadeleri sistematik biçimde yazılı hale getirmesi, diğer eş bakımından evlilik birliğinin devamını katlanılması güç hale getirebilir.

Burada önemle belirtilmelidir ki, böyle bir manifest kaydı tek başına zina veya doğrudan sadakat yükümlülüğünün ihlali olarak nitelendirilemez. Ancak boşanma hukukunda her olay yalnızca tek başına değil, diğer vakıalarla birlikte değerlendirilir. Bu nedenle manifest listesinde yer alan başka bir kişiyle gelecek kurma düşünceleri; eşe karşı ilgisiz davranma, soğukluk, mesafe koyma, ortak yaşamdan kaçınma, iletişimi azaltma, evlilik sorumluluklarını yerine getirmeme veya üçüncü kişiyle yakınlaşmayı gösteren başka delillerle birlikte ortaya çıkıyorsa, artık bu kayıtların yalnızca düşünce açıklaması olarak görülmesi yeterli olmayacaktır. Bu durumda manifest listesi, eşin evlilik birliğine bakışını, ortak geleceğe ilişkin iradesini ve duygusal yönelimini ortaya koyan yardımcı bir delil niteliği kazanabilir. Başka bir ifadeyle, manifest kaydı doğrudan kusurun kesin ispatı olmayabilir; ancak eşin evlilik birliğini sürdürme iradesinin zayıfladığını veya ortadan kalktığını gösteren önemli bir olgu olarak dikkate alınabilir.

Özellikle manifest listesinde adı geçen kişiyle sonradan iletişim kurulması, sosyal medya üzerinden yakınlaşılması, romantik yazışmalar yapılması, tanık beyanlarıyla duygusal bir yakınlığın doğrulanması veya eşin mevcut evlilik ilişkisine karşı ilgisiz ve

dışlayıcı davranışlar sergilemesi halinde, söz konusu manifest kayıtları diğer delillerle birlikte anlam kazanacaktır. Bu halde mahkeme, yalnızca manifest listesinin varlığına değil, bu listenin içeriğine, yazılma biçimine, sürekliliğine, belirli bir kişiye yönelip yönelmediğine ve eşin diğer davranışlarıyla bağlantısına bakarak değerlendirme yapmalıdır.

Kanaatimizce, evlilik birliği devam ederken eşlerden birinin başka bir kişiyle ortak gelecek kurmaya yönelik düşüncelerini sistematik şekilde yazılı hale getirmesi, özellikle bu durum eşe karşı mesafeli, ilgisiz veya evlilik birliğini zedeleyici davranışlarla birlikte ortaya çıkıyorsa, Türk Medeni Kanunu'nun 166. maddesi kapsamında evlilik birliğinin temelinden sarsılması bakımından dikkate alınabilecek niteliktedir. Zira böyle bir durumda kalan bir düşünceden ibaret olmayıp, evlilik birliğine devam etme iradesinin zayıflaması ve eşler arasındaki güven ilişkisinin zarar görmesiyle ilgilidir. Sonuç olarak manifest listeleri, her durumda boşanma sebebi veya sadakat yükümlülüğünün ihlali olarak kabul edilemez. Ancak eş dışındaki belirli bir kişiyle gelecek kurma planları içeren, mevcut eşin dışlandığı ve evlilik birliğine bağlılığın zayıfladığını gösteren kayıtlar; eşin diğer davranışları ve dosyadaki delillerle birlikte değerlendirildiğinde, evlilik birliğinin temelinden sarsıldığını ortaya koyan yardımcı ve tamamlayıcı bir delil olarak kabul edilebilir.

6. SONUÇ VE İSPAT BAKIMINDAN DEĞERLENDİRME

Boşanma davalarında temel amaç, evlilik birliğinin temelinden sarsılmasına neden olan vakıaların somut delillerle ortaya konulması ve tarafların kusur durumlarının hukuka uygun şekilde belirlenmesidir. Bu kapsamda mahkemeler yalnızca tarafların beyanlarıyla değil, dosya kapsamındaki tüm delilleri birlikte değerlendirerek bir sonuca ulaşmaktadır. Manifest listeleri ve kişisel dilek notları, ilk bakışta kişinin yalnızca düşünce dünyasına ilişkin kayıtlar olarak görülebilir. Gerçekten de hukuk düzeni kural olarak düşünceleri değil, dış dünyaya yansıyan davranışları esas almakta; bireyin zihninden geçen düşünceleri tek başına hukuki sorumluluğuna veya kusurun kaynağı olarak kabul etmemektedir. Ancak aile hukukunun kendine özgü yapısı dikkate alındığında, bu tespitin her somut olay bakımından aynı sonuca götürmeyeceği kanaatindeyiz.

Zira evlilik birliği yalnızca hukuki bir birlik-telik olmayıp, aynı zamanda eşler arasında karşılıklı güven, bağlılık, sadakat ve ortak gelecek kurma iradesine dayanan özel bir yaşam ortaklığıdır. Bu nedenle evli bir kişinin, eşi dışında başka bir kişiyle evlenmeye, birlikte yaşam kurmaya veya ortak bir gelecek planlamaya ilişkin düşüncelerini sistematik biçimde yazılı hale getirmesi, her ne kadar doğrudan bir sadakat ihlali olarak nitelendirilemese de mevcut eş bakımından güven duygusunu ciddi şekilde zedeleyebilecek niteliktedir.

Özellikle belirli bir üçüncü kişiye yönelik duygusal içerikli hayallerin, evlilik sonrası yaşam planlarının veya mevcut eşin dışlandığı gelecek tasavvurlarının yazılı olarak ortaya konulması, diğer eş açısından evlilik birliğinin devamını katlanılmaz hale getirebilir.

Bu durumda mesele yalnızca bir düşüncenin varlığı değil, evlilik birliğine ilişkin bağlılığın ve ortak gelecek iradesinin zayıfladığının somut şekilde ortaya çıkmasıdır.

Bu nedenle manifest listeleri, bazı durumlarda Türk Medeni Kanunu'nun 166. maddesi kapsamında evlilik birliğinin temelinden sarsılmasının değerlendirilmesinde dikkate alınabilecek olgular arasında yer alabilir.

İspat hukuku bakımından ise manifest listelerinin tek başına kesin delil niteliği taşıdığı söylenemez. Ancak bu kayıtların;

- Taraflar arasındaki yazışmalar,
- Sosyal medya paylaşımları,
- Elektronik mesajlar,
- Tanık anlatımları,
- Fotoğraf ve görüntüler,
- Telefon kayıtları,

-Üçüncü kişilerle kurulan ilişkinin varlığını gösteren diğer deliller

ile birlikte değerlendirilmesi halinde önemli bir yardımcı delil niteliği kazanması mümkündür. Özellikle manifest listesinde yer alan kişiyle sonradan iletişim kurulması, duygusal yakınlık geliştirilmesi veya evlilik birliğini zedeleyen davranışların ortaya çıkması halinde, söz konusu kayıtlar tarafın niyetini, yönelimini ve evlilik birliğine bakışını ortaya koyan destekleyici deliller olarak değerlendirilebilecektir.

Sonuç olarak, manifest listelerinin her durumda sadakat yükümlülüğünün ihlali veya doğrudan kusur sebebi olarak kabul edilmesi mümkün değilse de; içerikleri, kapsamı ve somut olayın özellikleri dikkate alındığında evlilik birliğinin temelinden sarsılması, güven ilişkisinin ortadan kalkması ve kusur değerlendirmesi bakımından önem taşıyabilecekleri kanaatindeyiz.

Bu nedenle boşanma davalarında manifest listelerinin kategorik olarak önemsiz kabul edilmesi yerine, her somut olayın özellikleri çerçevesinde diğer delillerle birlikte değerlendirilmesi daha isabetli bir yaklaşım olacaktır.

Kanaatimizce, evlilik birliği devam ederken eşlerden birinin belirli bir üçüncü kişiyle evlenmeye, birlikte yaşam kurmaya veya romantik bir gelecek inşa etmeye yönelik düşüncelerini sistematik şekilde yazılı hale getirmesi, her ne kadar tek başına zina veya sadakat yükümlülüğünün açık ihlali olarak nitelendirilemese de evlilik birliğine yönelik bağlılığın zayıfladığını gösteren önemli bir olgu olarak kabul edilmelidir.

Özellikle bu kayıtların eşe karşı ilgisizlik, duygusal uzaklaşma, soğuk davranışlar, ortak yaşamdan kaçınma ve benzeri davranışlarla birlikte ortaya çıkması halinde, söz konusu olguların bir bütün halinde değerlendirilmesi gerekir.

Bu durumda manifest listeleri yalnızca bir düşünce açıklaması olmaktan çıkmakta; evlilik birliğinin temelinden sarsıldığını gösteren yardımcı bir delil niteliği kazanmaktadır.

Detaylı Bilgi için;
[Av. Gülden Mehmed
info@ozgunlaw.com](mailto:info@ozgunlaw.com)

Kaynakça:

1. Dural, Mustafa / Öğüz, Tufan / Gümüş, Mustafa Alper, Türk Özel Hukuku Cilt III - Aile Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2024, s. 118 vd.
2. Dural, Mustafa / Öğüz, Tufan / Gümüş, Mustafa Alper, Türk Özel Hukuku – Aile Hukuku, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2024, s. 102 vd.
3. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, E. 2017/2-2057, K. 2020/240, T. 26.02.2020; Yargıtay 2. HD, E. 2021/3707, K. 2021/6046, T. 05.07.2021.

MANİFEST LİSTELERİNİN KUSUR DEĞERLENDİRMESİNDEKİ ÖNEMİ YALNIZCA EVLİLİK BİRLİĞİNİN SONA ERMESİNE ETKİLERİYLE SINIRLI DEĞİLDİR. BU KAYITLARIN İÇERİĞİNİN DAHA SONRA SOMUT DAVRANIŞLARLA DESTEKLENMESİ HALİNDE, SÖZ KONUSU NOTLAR KUSURUN İSPATINDA YARDIMCI DELİL NİTELİĞİ DE TAŞIYABİLİR.

7258 SAYILI KANUN'UN 5/1-b MADDESİNDE DÜZENLENEN YURTDIŞINDA OYNATILAN SPOR MÜSABAKALARINA DAYALI BAHİS OYUNLARININ TÜRKİYE'DEN OYNANMASINA İMKÂN SAĞLAMA SUÇU

1. GİRİŞ

Teknolojinin gelişmesi, birçok ekonomik ve ticari faaliyetin dijital ortama taşınmasına neden olduğu gibi bahis ve şans oyunlarının da internet üzerinden organize edilmesini mümkün kılmıştır.

Bu kapsamda, yurtdışında faaliyet gösteren bahis şirketlerinin internet siteleri aracılığıyla Türkiye'de bulunan kullanıcılara ulaşabilmesi, dijital ortamda yasa dışı bahis faaliyetlerinin önemli ölçüde yaygınlaşmasına yol açmıştır.

Türk hukukunda, spor müsabakalarına dayalı bahis ve şans oyunları alanındaki temel düzenleme 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun'dur.

Kanun koyucu, spor müsabakalarında bahis ve şans oyunlarının yalnızca devlet tarafından yetkilendirilen kuruluşlar eliyle yürütülmesini öngörmüş, bu sistem dışında gerçekleştirilen bahis faaliyetlerini ise çeşitli suç tipleri halinde düzenlemiştir.

Kanunun 5. maddesi incelendiğinde, spor müsabakalarına yönelik yasa dışı bahis faaliyetlerinin farklı görünüm biçimlerinin ayrı ayrı suç olarak tanımlandığı görülmektedir. 7258 sayılı Kanun'un 5/1-b maddesi, spor müsabakalarına dayalı bahis ve şans oyunlarının internet üzerin-

den küresel ölçekte örgütlenmesi karşısında Türk ceza hukukunun geliştirdiği özel norm niteliğinde bir düzenlemedir.

Hüküm, kanunun verdiği yetkiye dayalı olmaksızın, yurt dışında oynatılan spor müsabakalarına dayalı sabit ihtimalli veya müşterek bahis ya da şans oyunlarının internet yoluyla ve sair suretle erişim sağlanarak Türkiye'den oynanmasına imkan sağlayan kişileri cezalandırmaktadır.

Bu nedenle suç tipi, bahis organizasyonunun dijital ortamda Türkiye'de erişilebilir ve oynanabilir hale getirilmesine odaklanır.

Anılan hüküm, özellikle internet üzerinden faaliyet gösteren uluslararası bahis organizasyonlarının Türkiye pazarına erişmesini engellemeyi amaçlamaktadır.

Bununla birlikte uygulamada suç tipinin kapsamı, failinin kim olduğu, suçun hangi hareketlerle işlenebileceği ve özellikle 5/1-a bendinde düzenlenen suçla arasındaki sınırın nasıl çizileceği hususlarında tartışmalar ortaya çıkmaktadır.

İşbu çalışmada; öncelikle 7258 sayılı Kanun'un 5/1-b maddesinde düzenlenen suçun TCK m. 228'de yer alan kumar oynanması için yer ve imkân sağlama suçu ile ilişkisi değerlendirilecek ardından konu suç, suç sistematığına göre incelenecektir.

Çalışmanın temel amacı, özellikle fail ve fiil unsurları bakımından uygulamada ortaya çıkan sorunları incelemek ve Yargıtay kararları ile doktrindeki görüşler ışığında suçun sınırlarını ortaya koymaktır.

2. TCK m. 228'DE DÜZENLENEN KUMAR OYNANMASI İÇİN YER VE İMKÂN SAĞLAMA SUÇU İLE İLİŞKİSİ

TCK m. 228 hükmü, kumar oynanması için yer ve imkan sağlayan kişileri cezalandırmaktadır. Ayrıca; TCK m. 228/3 hükmünde suçun bilişim sistemleri kullanılmak suretiyle işlenilmesi nitelikli hal olarak düzenlenmiştir. Öte yandan; 7258 sayılı Kanun'un 5/1-b hükmü; yurt dışında oynatılan spor müsabakalarına dayalı sabit ihtimalli veya müşterek bahis ya da şans oyunlarının internet yoluyla ve sair suretle erişim sağlayarak Türkiye'den oynanmasına imkân sağlayan kişileri cezalandırmaktadır.

TCK m. 228'in konusu kumar oynanması için yer ve imkan sağlama eylemidir. TCK m. 228/6'da "kumar", kazanç amacıyla icra edilen ve kar ve zararın talihe bağlı olduğu oyunlar olarak tanımlanmaktadır. 7258 sayılı Kanun m.5'in konusunu ise sadece spor müsabakalarına dayalı sabit ihtimalli ve müşterek bahis veya şans oyunları oluşturmaktadır. İşbu hükümde yer alan kavramların tanımı ise şu şekildedir;

“Müşterek bahis oyunları” kavramı, 5738 sayılı Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunlarının Özel Hukuk Tüzel Kişilerine Yapıtılması Hakkında Kanun m 2/1-h hükmünde; yurt içinde ve yurt dışında tertiplenen spor müsabakalarına ait sonuçların tahmin edilmesi üzerine oynatılan, hasılatın önceden belirlenen ikramiye yüzdesinin, doğru sonucu tahmin eden iştirakçiler arasında paylaştırıldığı bahis oyunları olarak tanımlanmıştır.

“Sabit ihtimalli oyun” kavramı, 5738 sayılı Kanun m. 2/1-n hükmünde; yurt içinde ve yurt dışında tertiplenen spor müsabakalarına ait sonuçların veya etkinliklerin tahmin edilmesi esasına göre oynatılan ve iştirak edenler arasından doğru tahmin edenlere, önceden belirlenen bahis oranlarıyla ikramiye kazandıran oyunlar olarak tanımlanmıştır.

“Şans oyunları” kavramı, 320 sayılı KHK m. 2 hükmünde; karşılığı nakit olmak üzere oynatılan piyango, sayısal oyunlar, hemen-kazan ve benzeri oyunlar olarak tanımlanmıştır.

Son olarak “spor müsabakası kavramı”, 5738 sayılı kanun m 2/1-ö hükmünde; yurt içinde ve yurt dışında ilgili kurum ve kuruluşlarca tertiplenen resmi, özel, temsili, ulusal veya uluslararası spor karşılaşmaları olarak tanımlanmaktadır.

Tüm bu tanımlar değerlendirildiğinde; 7258 sayılı Kanun’un 5. maddesinde yer alan kavramların, genel anlamda kumar tanımı içerisinde yer almakla birlikte, kumar kavramından daha dar bir kapsamı içerdiği görülmektedir. Bu haliyle 7258 sayılı Kanun’un 5. maddesinin; TCK m. 228 maddesine göre özel norm niteliğinde olduğu ifade edilebilecektir. Nitekim doktrinde bu yönde değerlendirme yapılmaktadır:

*“Spor müsabakalarına dayalı sabit ihtimalli ve müşterek bahis veya şans oyunları da oynayanlar dışındaki kişiler bakımından esasen kar ve zararın talihe bağlı olduğu oyunlardır. Bu yönüyle kazanç amacı ile de icra edildiği için geniş anlamda kumar kavramı içinde yer alıyor ise de sadece spor müsabakalarına dayalı sabit ihtimalli ve müşterek bahis veya şans oyunlarına ilişkin olmakla kumarın özel bir türünü ortaya koymaktadır. Bu çerçevede her iki suçun aynı hukuki menfaati koruyan biri genel kanunda biri de özel kanunda düzenlenen şekli olarak kabul edilmesi gerektiği sonucuna ulaşılır. **Bu yönüyle***

her iki suç arasında genel-özel norm ilişkisinin bulunduğu söylenmelidir. O halde 7258 sayılı Kanun kapsamında kalan yukarıda yer verilen eylemler bakımından TCK m.228 uygulanmaz. İfade edelim ki bu değerlendirme 7258 sayılı Kanun m 5/1-a, b hükmü bakımından geçerlidir.” [1]

Dolayısıyla TCK m. 228/3 hükmü, internet üzerinden kumar oynatılan ancak spor müsabakasına dayalı sabit ihtimalli veya müşterek bahis niteliği taşımayan oyunlar bakımından uygulama alanı bulur. Örneğin çevrimiçi casino, slot, rulet veya spor müsabakasıyla ilgisi bulunmayan dijital şans oyunları TCK m. 228/3 kapsamında değerlendirilebilir. 7258 sayılı Kanun ise spor müsabakalarına dayalı bahis ve şans oyunlarını özel olarak düzenler. Bu sebeple spor müsabakasına dayalı yasa dışı bahis söz konusu olduğunda TCK m. 228/3 genel hükmü uygulanmaz.

Nitekim Yargıtay içtihatlarında da, spor müsabakalarına dayalı bahis oyunlarının oynanmasına imkan sağlama eyleminin, 7258 sayılı Kanun m. 5/1-a veya m. 5/1-b suçunu oluşturacağı; ayrıca TCK m. 228’den mahkumiyet kurulamayacağı belirtilmektedir. Konuya ilişkin Yargıtay 8. Ceza Dairesi’nin 2022/6090 E., 2024/7583 K. sayılı ve 10.10.2024 tarihli kararı;

“(…) spor müsabakalarına dayalı bahis oyunlarının oynanmasına imkan sağlama şeklinde gerçekleştirdiği eyleminin bahis oynatılan internet sitesinin yurt içi veya yurt dışı kaynaklı olmasına göre 7258 sayılı Kanun’un 5 inci maddesinin (a) veya (b) bendindeki suçu oluşturacağı nazara alındığında, hukuki anlamda tek olan eylemin bölünerek, kumar oynanması için yer ve imkan sağlanması suçundan da ayrıca mahkumiyet hükmü kurulması suretiyle 5271 sayılı Kanun’un 225 inci maddesinin birinci fıkrasına aykırı davranılması,” [2] şeklindedir.

3. SUÇLA KORUNAN HUKUKİ DEĞER

Anayasa Mahkemesi’ne göre 7258 sayılı Kanun m.5’te düzenlenen suçlarla korunan hukuki değer, TCK m.228’de düzenlenen kumar oynanması için yer ve imkân sağlama suçuyla benzer biçimde; genel ahlâk ile toplumun ve çocukların kumardan korunması, bunların yanında devletin verdiği izin ve yetkiye dayanarak bahis ve şans oyunu düzenleyen kişiler ile bu kişilerin gelirlerinden pay alan kamu kurum ve kuruluşlarının mali çıkarlarıdır. Bu husus, Anayasa Mahkemesi’nin 2016/51 E.,

2016/179 K. sayılı ve 23.11.2016 tarihli kararında;

“(…) 5237 sayılı Kanun’da yer alan suçla korunan hukuki menfaat, genel ahlakın korunması, toplumun ve çocukların kumarın sosyal bakımdan ortaya koyduğu büyük tehlikeden ve doğurması olası facialardan korunmasıdır.

Buna karşılık itiraz konusu kuralda yer alan suçla korunan hukuki menfaat, yukarıda ifade edilen menfaatlerin yanında devletin verdiği izin ve yetkiyle bahis ve şans oyunları düzenleyen gerçek ve tüzel kişiler ile bu kişilerin gelirlerinden pay alan kamu kurum ve kuruluşlarının mali çıkarlarıdır.

7258 sayılı Kanun’a göre bahis ve şans oyunlarının devletin denetim ve gözetiminde yapılması suretiyle elde edilen gelirlerden sporla ilgili kurum ve kuruluşlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılan pay Türk ekonomisi ve sporu için önemli bir gelir kaynağı oluşturmaktadır. Bu bağlamda, internet ve sair suretle erişim sağlayarak yasadışı şekilde bu tür bahis ve şans oyunlarının oynatılması halinde söz konusu kurum ve kuruluşların bu katkı paylarından mahrum kaldığı, ayrıca bu şekilde yasadışı bahis ve şans oyunları oynatılmasına imkân sağlanmasının bir çeşit kara para aklama vesilesi olduğu da anlaşılmaktadır. Kanun koyucunun kuralla, suçun niteliğini, işleniş şeklini, mağdurda oluşan zararı ve korunan hukuki menfaati gözeterek, bu fiilleri 5237 sayılı Kanun’un kapsamı dışında düzenlediği ve daha ağır bir yaptırım tercih ettiği anlaşılmaktadır (…)” şeklinde ifade edilmiştir. [3]

4. SUÇUN MADDİ UNSURLARI

4.1. Suçun Konusu

Yargıtay 19. Ceza Dairesi’nin yerleşik içtihatlarına göre, 7258 sayılı Kanun’un 5. maddesinde düzenlenen suçların konusunu, bahis ve şans oyunu oynayan kişiler oluşturmaktadır. Konuya ilişkin Yargıtay 19. Ceza Dairesi’nin 2020/2391 E. , 2021/3771 K. sayılı ve 29.03.2021 tarihli kararının ilgili kısmı;

“Somut olayda, sanıkların üzerine atılı 7258 sayılı Kanunun 5/2. maddesinde tanımlanan suçun mağdurunun toplum olup, bahis oynayan kişiler suçun konusunu teşkil ettiğinden (…)” [4] şeklindedir.

4.2. Fail

Spor müsabakalarında yasadışı bahis veya şans oyunlarına ilişkin 7258 sayılı Kanun md.5'te düzenlenen suçları herkes işleyebilir. Dolayısıyla bu suçlar özgü suç niteliği taşımamaktadır. [5]

Öte yandan 5/1-b'de düzenlenen suçun eylemi, aşağıda açıklanacağı üzere yurtdışında oynatılan bahis veya şans oyunlarının internet yoluyla erişim sağlayarak yurt içinden oynanmasına imkan sağlamaktadır. İmkan sağlama eyleminin sanal ortamda gerçekleşmesi halinde suçun failinin kim olacağına tespiti için 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'da yer alan tanımların incelenmesi gerekmektedir. 5651 sayılı Kanun'un "tanımlar" başlıklı 2. maddesine göre "içerik sağlayıcı" ve "yer sağlayıcı" tanımları şu şekildedir;

"İçerik sağlayıcı": İnternet ortamı üzerinden kullanıcılara sunulan her türlü bilgi veya veriyi üreten, değiştiren ve sağlayan gerçek veya tüzel kişiler.

"Yer sağlayıcı": Hizmet ve içerikleri barındıran sistemleri sağlayan veya işleten gerçek veya tüzel kişiler.

5651 sayılı kanun m. 4/1'e göre "içerik sağlayıcı", internet ortamında kullanıma sunduğu her türlü içerikten sorumludur. 5651 sayılı Kanun m. 5/1'e göre ise "yer sağlayıcı", yer sağladığı içeriği kontrol etmek veya hukuka aykırı bir faaliyetin söz konusu olup olmadığını araştırmakla yükümlü değildir. Bu hükümler çerçevesinde; 5651 sayılı Kanun 5/1-b maddesinde düzenlenen suç yönünden, imkan sağlama fiilinin sanal ortamda gerçekleşmesi halinde asli olarak içerik sağlayıcının failiği söz konusu olacaktır.

Nitekim içeriği hazırlayan ve sunan içerik sağlayıcıdır. Belirtmek gerekir ki, içerik sağlayıcı yasa dışı bahis oynanması için imkân sağlama fiilini sanal ortamda icra etmektedir. İçerik sağlayıcı, 5651 sayılı kanun m. 5/1 kapsamında yer sağlayıcı olmasa da içerik sunarak insanlara sanal ortamda erişim imkânı sağladığından imkân sağlamış olmaktadır. Bununla birlikte yer sağlayıcının bu suçtan dolayı sorumluluğunun doğmayacağı düşünülmektedir. Nitekim yer sağlayıcı sadece yer hizmeti sağlamakta ve o yerin suç amacıyla kullanılıp kullanılmadığını bilmekle yükümlendirilmemektedir. Ancak belirtmek

gerekir ki, suç kastı ve iştirak ilişkisi halinde yer sağlayıcının da sorumluluğu söz konusu olabilir. Öte yandan, bu suçun işlenmesi özel bir faillik gerektirmemektedir. Dolayısıyla, yer sağlayıcı aynı zamanda içerik sağlayıcı da olabilir ve bu durumda fail olarak sorumluluğu gündeme gelebilir. [6]

4.3. Mağdur

Doktrindeki baskın görüşe ve Yargıtay'ın yerleşik içtihatlarına göre suçun mağduru toplumdur. Nitekim yukarıda yer verilen Yargıtay 19. Ceza Dairesi'nin 29.03.2021 tarihli kararında 7258 sayılı Kanun 5/1-b maddesinde düzenlenen suçun mağduru toplum olduğu açıkça ifade edilmektedir.

4.4. Fiil

7258 sayılı Kanun'un 5. maddesinde düzenlenen suçlara sebebiyet veren fiiller şu şekildedir;

7258 sayılı Kanun m. 5/1-a fiil unsuru: Spor Toto Teşkilat Başkanlığının düzenlediği ya da ilgili mevzuatına göre düzenlenmediği sabit ihtimalli ve müşterek bahis veya şans oyunlarının oynatılması, oynanması için yer veya imkân sağlanması.

7258 sayılı Kanun m. 5/1-b fiil unsuru: Yurt dışında oynatılan spor müsabakalarına dayalı sabit ihtimalli veya müşterek bahis ya da şans oyunlarının internet yoluyla ve sair suretle erişim sağlayarak Türkiye'den oynanmasına imkân sağlanması.

7258 sayılı Kanun m. 5/1-c fiil unsuru: Bu oyunlara ilişkin para nakline aracılık edilmesi.

7258 sayılı Kanun m. 5/1-ç fiil unsuru: Kişilerin bu oyunlara teşvik edilmesi.

7258 sayılı Kanun madde 5/1-b'de düzenlenen hareket, yurtdışında oynatılan spor müsabakalarına dayalı sabit ihtimalli veya müşterek bahis ya da şans oyunlarının internet yoluyla ve sair suretle erişim sağlayarak Türkiye'den oynanmasına imkân sağlanmasıdır. "İnternet veya sair surette" cümlesi gereği, yurtdışında oynanan bir spor müsabakasına dayalı bahis veya şans oyunlarının, sadece internet aracılığıyla değil, teknolojinin mümkün kıldığı her türlü uzaktan bağlantı kurularak erişim sağlanması suretiyle yurt içinde oynatılmasının, bu suç kapsamına dâhil edildiği ifade edilebilecektir. [7]

Kanun hükümde yer alan "yurtdışında oynatılan" ibaresinin; spor müsabakasını mı bahis oyunu mu vurguladığı hususunda uygulamada ve doktrinde tartışma bulunmaktadır. Yargıtay 19. Ceza Dairesi istikrarlı içtihadında, fiilin hangi bende gireceğinin tespitinde ayırt edici unsurun, bahis oynanan spor müsabakalarının oynandığı yer değil, bahis organizasyonunun ya da bahis oynatmak üzere erişim sağlanan internet sitesinin bulunduğu yer olduğunu kabul etmektedir. Buna göre bahis oynatılan internet sitesinin yurt dışı kaynaklı olması hâlinde fiil 5/1-b, yurt içi kaynaklı olması hâlinde ise 5/1-a kapsamında değerlendirilir. Konuya ilişkin Yargıtay 19. Ceza Dairesi'nin 2020/4413 E. , 2021/6614 K. sayılı ve 15.06.2021 tarihli kararı;

7258 sayılı Kanunun 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde, bu Kanun'daki düzenlemelere aykırı olarak spor müsabakalarına dayalı sabit ihtimalli ve müşterek bahis ya da şans oyunları oynatma veya oynanmasına imkan sağlanmasının suç olarak düzenlendiği, oynatılan bahsin yurtdışı kaynaklı olup olmadığına göre de farklı cezalar öngörüldüğü, anılan fıkranın (b) bendinin "Yurt dışında oynatılan spor müsabakalarına dayalı sabit ihtimalli veya müşterek bahis ya da şans oyunlarının internet yoluyla ve sair suretle erişim sağlayarak Türkiye'den oynanmasına imkân sağlayan kişiler,..." şeklinde düzenlendiği, gerek madde gerekçesi gerekse düzenlemedeki "... internet yoluyla ve sair suretle erişim sağlayarak..." ibaresi gereğince, fiilin hangi bent kapsamına girdiğinin tespitinde ayırt edici unsur, bahis oynanan futbol ya da sair müsabakaların oynandığı yer değil, bahis organizasyonunun ya da günümüz teknik imkanları göz önüne alındığında, bahis oynatmak üzere erişim sağlanan internet sitesinin bulunduğu yer olduğu cihetle, bozma üzerine yaptırılan bilirkişi incelemesi neticesinde düzenlenen raporda, bilgisayarda tespit edilen bahis kuponlarındaki futbol müsabakalarının yurtdışında oynandığının belirtilmesi üzerine sanığın eyleminin 7258 sayılı Kanunun 5/1.b maddesi kapsamında kaldığı kanaatine ulaşılmış ise de gerekirse Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu ve diğer kaynaklardan araştırılmak suretiyle, sanığın bahis oynattığı tespit edilen "www.korner24bet.com" internet sitesinin, suç tarihi itibarıyla, bulunduğu yer tespit edilip, sonucuna göre sanığın hukuki durumunun takdir ve tayini gerekirken,(...)" [8] şekildedir.

Ancak, 7258 sayılı Kanun md.5/1-b hükmünün lafzı, bahis veya şans oyunu oynanan spor müsabakasının Türkiye dışında oynanması gerektiği şeklinde de yorumlanmaya elverişlidir. Nitekim konuya ilişkin İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 16. Ceza Dairesi'nin 2016/68 E. , 2016/57 K. sayılı ve 29.11.2016 tarihli kararında, spor müsabakasının yurt dışında oynanması gerektiği yönünde yorumla hüküm kurulmuştur;

"(...) bilirkişi tevdii ile <http://www> (...) isimli sitede oynatılmış olan bahis kuponlarına erişimi engelleyen yazılımın çözümü yaptırılarak bahis kupon içeriklerine ulaşıldığı takdirde oynanan bahislerdeki futbol müsabakalarının Türkiye'deki futbol takımlarına mı yoksa yabancı futbol takımlarına mı ilişkin olduğu hususunda rapor aldirılarak sanığın yurt içinde oynanan spor müsabakalarına ilişkin bahis oynattığı değerlendirildiği takdirde 7258 sayılı yasanın 5-a, yurt-dışında oynanan spor müsabakalarına ilişkin bahis oynattığının tespit edilmesi halinde ise 7258 sayılı yasanın 5-b maddesinden hüküm tesisi gerekirken (...)", [9]

Bu içtihadî tablo, hükmün lafzındaki belirsizliği açıkça yansıtmaktadır. Öğretide de Kanun'un lafzından kaynaklı olarak ilgili hükmün hem "bahis veya şans oyununun yurt dışında oynatılması" hem de "üzerine bahis oynanan müsabakanın yurt dışında oynanması" biçiminde iki ayrı yoruma elverişli olduğu belirtilmektedir. [10]

Yukarıda yer verilen Yargıtay 19. Ceza Dairesi kararından da görüldüğü üzere; ayırımın isabetli biçimde kurulabilmesi için Yargıtay, failin eyleminin hangi bent kapsamında kaldığının duraksamaya yer bırakmayacak biçimde belirlenmesini, bu amaçla ele geçirilen bilgisayar ve sair eşya üzerinde uzman bilirkişi incelemesi yaptırılarak bahis oynatılmak üzere erişim sağlanan internet sitesinin bulunduğu yerin açıkça tespit edilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Aksi hâlde, eksik araştırma ve yetersiz gerekçeyle hüküm kurulması bozma nedeni sayıldığı gibi, failin eyleminin hangi bent kapsamında kaldığının tespit edilmemesi farklı ceza tayini niteliğinde görülerek karar bozulmaktadır.

4.5. Netice

7258 sayılı Kanun m.5'te düzenlenen yasadışı bahis suçlarının tamamlanması, belirli bir neticenin gerçekleşmesine bağlı değildir. Dolayısıyla, bu suçlar neticesiz (sırf hareket) suçlardır. 7258 sayılı Kanun 5/1-b'de düzenlenen imkan sağlama suç bakımından da, yurt dışı kaynaklı oyuna

Türkiye'den erişim sağlanarak oynanmasına imkân sağlanması fiilinin işlenmesi suçun oluşması için yeterlidir. [11]

5. SUÇUN MANEVİ USURU

7258 sayılı Kanun m.5'te düzenlenen suçlar ancak kasten işlenebilir. Zira bu suçların taksirli hali kanunda düzenlenmemiştir. Failde, bahis veya şans oyunu oynatma konusunda genel suç işleme kastının varlığının yeterli olduğu, kanun koyucunun ayrıca özel kast aranmamaktadır.

Bununla birlikte, 5/1-b hükmünde fiilin ancak "kanunun verdiği yetkiye dayalı olmaksızın" işlenmesi hâlinde suç teşkil edeceği belirtilerek, hukuka aykırılık unsuruna suç tipinde özel olarak yer verilmiştir. Suç tanımında hukuka aykırılığa açıkça yer verilen hâllerde kanun koyucu, failin kastının hukuka aykırılığı da kapsayıp kapsamadığının özel olarak incelenmesini istemektedir.

Bu nedenle, 7258 sayılı Kanun m. 5'te düzenlenen suçların ancak doğrudan kastla işlenebileceği, olası kastın mümkün olmadığı savunulabilir. Dolayısıyla, 5/1-b suçu bakımından failin kastının hukuka aykırılığı kapsamaması, yani failin kanunun verdiği yetkiye dayalı olmadığı bilincinde olarak fiili işlemesi gerekir.

Failin içerik sağlayıcı konumunda bulunması gerektiği yönündeki tespit, manevî unsur bakımından da anlam taşır. Zira, erişimin yurt dışı kaynaklı yasadışı bir oyuna ilişkin olduğunu bilerek içerik sağlayan kişide doğrudan kast bulunduğu söylenebilecekken, içeriğe hâkim olmayan salt altyapı sağlayıcıda bu yönde bir kastın varlığı çoğu kez kurulamayacaktır.

Bu nedenle 5/1-b suçu ancak doğrudan kastla işlenebilir.

6. HUKUKA AYKIRILIK USURU

7258 sayılı Kanun'un 5'inci maddesinde düzenlenen suçun işlenebilmesi için "kanunun verdiği yetkiye dayalı olmaksızın" suç tipinde düzenlenen eylemlerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla, 5738 sayılı Kanun ve sair mevzuata göre Spor Toto Teşkilat Başkanlığı tarafından veya Spor Toto Teşkilat Başkanlığı'ndan izin alınmak suretiyle oynatılan oyunlar hukuka uygundur. Bu durum öğretide TCK m.24 (kanun hükmünü yerine getirme) kapsamında hukuka uygunluk nedeni olarak değerlendirilmektedir [11].

7. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ

7.1. Teşebbüs

Yasa dışı bahis suçları, sırf hareket suçu özelliği göstermekte olup suçun oluşumu bakımından herhangi bir netice aranmamaktadır. Bununla birlikte fiil, failin kastını ortaya koyan ve birbirinden ayrılabilen icra hareketlerine bölünebiliyorsa TCK m. 35 kapsamında suça teşebbüs mümkün hâle gelir. Dolayısıyla; yurt dışı kaynaklı bahis sitesinin Türkiye'deki kullanıcılara açılması, Türkçe arayüzün hazırlanması, ödeme kanalının bağlanması, kullanıcı hesabı oluşturma sisteminin kurulması ve kupon oluşturma modülünün aktif hale getirilmesi gibi hareketler, somut olaya göre icra hareketi olarak değerlendirilebilir. İcra hareketi, yurt dışı kaynaklı bahis içeriğini Türkiye'de oynanabilir hale getirmeye doğrudan yönelmelidir. Bu kapsamda, suça elverişli icra hareketlerine başlanılmış olması şartıyla, Türkiye'den oynanabilirlik sağlanmadan failin yakalanması veya erişimin engellenmesi halinde teşebbüs gündeme gelebilir.

7.2. İştirak

7258 sayılı Kanun m. 5/1-b kapsamındaki suç, iştirak bakımından genel hükümlere tabidir. İçerik sağlayıcı failin yanında; kullanıcı temin eden, ödeme trafiğini organize eden, reklam ve yönlendirme yapan, canlı destek veren, teknik paneli yöneten veya hesap açma ve kupon oluşturma işlemlerini yürüten kişiler somut katkılarına göre müşterek fail, azmettiren veya yardım eden olabilir. Ancak iştirak sorumluluğu için failin suç kastını bilmesi ve kendi katkısını bu suçun icrasına yöneltmesi gerekir.

Bu noktada doğrudan fail ile dolaylı fail arasındaki ayrım önemlidir. İçerik sağlayıcı, bahis içeriğini Türkiye’de kullanıma sunan ve oyun hizmeti üzerinde hakimiyet kuran kişidir. Yardım eden ise bu içeriğin oynanmasına talii katkıda bulunan kişi olabilir. Bununla birlikte; 7258 sayılı Kanun’un m. 5/1-b hükmünde yasa dışı bahisle ilişkili para nakline aracılık etmek, Kanun’un m. 5/1-ç hükmünde ise bahis ve şans oyunlarını oynamaya teşvik etmek müstakil suç olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla, normal şartlarda yardım etme kapsamında değerlendirilebilecek eylemler kanunda müstakil suç olarak düzenlenmek suretiyle ayrıca cezalandırılmaktadır. İştirak bakımından en tehlikeli genişletici yorum, internet zincirindeki her aktörün suça katılmış sayılmasıdır. Bu yorum; içerik sağlayıcı, yer sağlayıcı ve erişim sağlayıcı ayrımını anlamsız hale getirir. Dolayısıyla, fonksiyonel hakimiyet ve kast unsuru olmadan iştirak sorumluluğu kurulması hukuka aykırı olacaktır.

7.3. İctima

Yasadışı bahis oynatma fiilleri bakımından zincirleme suça ilişkin TCK m.43 hükmünün uygulanamayacağı Yargıtay içtihatlarında kabul edilmektedir. Yargıtay 19. Ceza Dairesi; suçun mağdurunun toplum olduğu ve bahis oynayan kişilerin suçun konusunu oluşturduğu gerekçesiyle, aynı suç işleme kararı çerçevesinde aynı kişiye karşı birden fazla veya tek eylemle birden fazla kişiye karşı işleme şartının gerçekleşmediği yönünde karar vermektedir. Konuya ilişkin Yargıtay 19. Ceza Dairesi’nin 2020/2391 E. , 2021/3711 K. sayılı ve 29.03.2021 tarihli kararı;

“5237 sayılı TCK’nın 43. maddesi gereğince, bir suç işleme kararının icrası kapsamında, aynı suçun değişik zamanlarda aynı kişiye karşı birden fazla işlenmesi durumunda veya tek eylemle birden fazla kişiye karşı işlenmesi halinde saniğe hükümlenilecek cezanın zincirleme suç hükümleri sebebiyle cezanın artırılması gerekmele birlikte, somut olayda, sanıkların üzerine atılı 7258 sayılı Kanunun 5/2. maddesinde tanımlanan suçun mağdurunun toplum olup, bahis oynayan kişiler suçun konusunu teşkil ettiğinden, şartları oluşmadığı halde cezanın tertip ve tayininde zincirleme suç hükümleri uygulanarak, sanıklar hakkında fazla ceza tayini, (...) Bozmayı gerektirmiş olup (...)” [12] şeklinde. Aynı yönde Daire, saniğin yasadışı sitelere değişik zamanlarda girmesi durumunda dahi, mağdur doğrudan toplum olduğundan aynı mağdura karşı birden fazla suç işlenmiş sayılamayacağını belirterek zincirleme suç hükümlerinin uygulanmasını bozma nedeni saymıştır. Konuya ilişkin Yargıtay 19. Ceza Dairesi’nin 2016/8273 E. , 2016/20155 K. sayılı ve 22.06.2016 tarihli kararı;

“7258 sayılı Kanuna aykırılık suçlarında suçun mağdurunun doğrudan toplum olduğu cihetle; saniğin yasa dışı sitelere girmesi eyleminin 22.05.2013 tarihinde tespit edilmiş olması karşısında; saniğin bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda aynı mağdura karşı aynı suçu birden fazla işlemediği gözetilmeden TCK’nın 43/1. maddesiyle uygulanması yapılmaması, (...) Bozmayı gerektirmiş olup (...)” şeklindedir.

Nitekim doktrinde de, suçun mağdurunun toplum olması gerekçesiyle birden fazla kişinin oyunu oynaması durumunda kişi sayısınca suç oluşmayacağı ve zincirleme suç hükümlerinin uygulanamayacağı ifade edilmektedir. [13]

Öte yandan, 7258 sayılı Kanun’un 5. maddesinde düzenlenen suçların her biri müstakil suç olarak düzenlenmiştir. Dolayısıyla, 5. madde öngörülen eylemlerin her biri ayrı suç oluşturmakta ve ayrıca cezalandırılmaktadır.

TCK m. 228’de düzenlenen kumar oynanması için yer ve imkan sağlama suçu yönünden ise; işbu çalışmanın 2. başlığı altında açıklandığı üzere konu suç ile 7258 sayılı Kanun m. 5’te düzenlenen suç arasında özel norm-genel norm ilişkisi bulunmaktadır. Bu noktada, 7258 sayılı Kanun özel norm niteliği arz etmekte ve öncelikle uygulanmaktadır. Dolayısıyla aynı fiilden dolayı hem TCK m. 228 hem 7258 sayılı kanun m. 5 uyarınca ceza verilmesi mümkün değildir.

Fiil bir suç örgütünün faaliyeti çerçevesinde işleniyorsa, TCK m.220 uyarınca fail hem örgüt üyeliği veya yöneticiliği suçundan hem de 7258 sayılı Kanun kapsamındaki suçtan sorumlu tutulur.

Yasadışı bahisten elde edilen gelirin terör örgütlerine aktarılması hâlinde ise, iki ayrı fiil bulunduğu fail hem 7258 sayılı Kanun m.5 hem de 6415 sayılı Kanun m.4’te düzenlenen terörizmin finansmanı suçundan dolayı sorumludur.

Bu hususta son olarak belirtmek gerekir ki; failin gerçekte bir bahis veya şans oyunu oynatmadığı, ancak oynatıyormuş gibi hileli hareketlerle başkalarından menfaat sağladığı durumda ise ortada oynatılan bir oyun bulunmadığından; 7258 sayılı Kanun değil, TCK m.157 vd. hükümlerinde düzenlenen dolandırıcılık suçu oluşacaktır.

8. SONUÇ

7258 sayılı Kanun’un 5/1-b maddesinde düzenlenen yurt dışında oynatılan spor müsabakalarına dayalı bahis veya şans oyunlarının internet yoluyla ve sair suretle erişim sağlanarak Türkiye’den oynanmasına imkân sağlama suçu, dijital ortamda yürütülen yasa dışı bahis faaliyetleriyle mücadele amacıyla ihdas edilmiş özel bir suç tipidir.

Suçla korunan hukuki değer; yalnızca genel ahlâkın ve toplum düzeninin korunmasıyla sınırlı olmayıp, aynı zamanda ilgili mevzuat gereği yetkilendirilen kuruluşlar ile bunlardan pay alan kamu kurum ve kuruluşlarının mali çıkarlarıdır. İnceleme konusu suçun, TCK m. 228’de düzenlenen kumar oynanması için yer ve imkân sağlama suçuna göre özel norm niteliğinde olduğu, bu nedenle spor müsabakalarına dayalı bahis ve şans oyunlarına ilişkin fiiller bakımından öncelikle 7258 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması gerektiği görülmektedir. Bu çerçevede aynı fiil nedeniyle hem TCK m. 228 hem de 7258 sayılı Kanun m. 5 kapsamında sorumluluk tesis edilmesi mümkün değildir.

Suçun maddi unsurları bakımından en önemli tartışma, 7258 sayılı Kanun’un 5/1-a ve 5/1-b bentleri arasındaki ayrımın nasıl yapılacağı noktasında ortaya çıkmaktadır. Özellikle “yurt dışında oynatılan” ibaresinin bahis organizasyonunu mu yoksa üzerine bahis oynanan spor müsabakasını mı ifade ettiği hususunda kanun metninin farklı yorumlara elverişli olduğu görülmektedir.

Bununla birlikte Yargıtay’ın yerleşik uygulaması, ayrımın bahis organizasyonunun veya bahis oynatmak amacıyla erişim sağlanan internet sitesinin bulunduğu yere göre yapılması gerektiği yönündedir.

Yargıtay, failin eyleminin hangi bent kapsamında kaldığının duraksamaya yer bırakmayacak biçimde belirlenmesini, bu amaçla ele geçirilen bilgisayar ve sair eşya üzerinde uzman bilirkişi incelemesi yaptırılarak bahis oynatılmak üzere erişim sağlanan internet sitesinin bulunduğu yerin açıkça tespit edilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Ancak kanun metninin lafzından kaynaklanan belirsizliğin uygulamada farklı değerlendirmelere yol açmaya devam ettiği anlaşılmaktadır. Fail bakımından suçun özgü suç niteliğinde olmadığı, kural olarak herkes tarafından işlenebileceği kabul edilmekle birlikte, internet ortamında gerçekleştirilen faaliyetlerde özellikle içerik sağlayıcıların sorumluluğunun ön plana çıktığı görülmektedir.

Buna karşılık, yalnızca teknik altyapı hizmeti sunan ve içerik üzerinde hakimiyeti bulunmayan yer sağlayıcıların, suç kastı ve iştirak ilişkisi ayrıca ispat edilmedikçe fail olarak sorumlu tutulmaları isabetli görünmemektedir. Bu nedenle internet ekosisteminde yer alan tüm aktörlerin, suçya yönelik kastı ortaya konulmadan suçun faili olarak kabul edilmesi hukuka aykırı olacaktır.

Suçun sırf hareket suçu niteliğinde olması nedeniyle herhangi bir zararın veya somut neticenin gerçekleşmesi aranmamakta; Türkiye’den erişim sağlanarak yurt dışı kaynaklı bahis veya şans oyunlarının oynanmasına imkân tanınmasıyla birlikte suç tamamlanmaktadır.

Ayrıca suçun yalnızca kasten işlenebileceği, kastın hukuka aykırılık unsurunu da kapsamı gerektiği, dolayısıyla failin erişim sağladığı sistemin yetkisiz ve yasa dışı niteliğini bilerek yurt içindeki kullanıcılara yasa dışı bahis oynama imkanı sağlama yönünde fonksiyonel katkı sunmak suretiyle hareket etmesi ile suçun tamamlanmış sonucuna ulaşılmaktadır. Neticeten, 7258 sayılı Kanun’un 5/1-b maddesi, internet teknolojilerinin sınır aşan niteliği karşısında yasa dışı bahis faaliyetlerinin engellenmesine yönelik önemli bir ceza normu niteliği taşımaktadır.

Bununla birlikte; özellikle suçun kapsamının belirlenmesi ve 5/1-a bendi ile arasındaki sınırın çizilmesi için kanun hükmünün daha açık ve öngörülebilir şekilde yeniden kaleme alınmasının hukuki belirlilik ve suçta kanunilik ilkeleri bakımından faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

Detaylı Bilgi için;
[Stj. Av. Osman Serhat Demirci](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. Özbek VÖ., “Kumar Oynanması İçin Yer ve İmkan Sağlama Suçu (TCK m 228) ve Benzer Suçlarla Karşılaştırılması’ (2025) 83(4) İstanbul Hukuk Mecmuası–İstanbul Law Review 1720. <https://doi.org/10.26650/mecmua.2025.83.4.0019>
2. Yargıtay 8. Ceza Dairesi’nin 2022/6090 E., 2024/7583 K. sayılı ve 10.10.2024 tarihli kararı
3. Anayasa Mahkemesi’nin 2016/51 E. , 2016/179 K. sayılı ve 23.11.2016 tarihli kararı
4. Yargıtay 19. Ceza Dairesi’nin 2020/2391 E. , 2021/3771 K. sayılı ve 29.03.2021 tarihli kararı
5. Şen E. , Bodur FE., “Futbol Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları”, Yorumluyorum XVII, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
6. Babayigit B. , “Kumar Oynama ve Kumar Oynanması İçin Yer ve İmkan Sağlama Fiilleri” TAAD, Yıl:9, Sayı:34 (Nisan 2018).
7. İçer Z. , Akıncı C. , “Spor Müsabakalarında Yasa Dışı Bahis ve Şans Oyunu Suçları (7258 sayılı Kanun m. 5)”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt 29, Sayı 2, Özel Sayı, Aralık 2023.
8. Yargıtay 19. Ceza Dairesi’nin 2020/4413 E. , 2021/6614 K. sayılı ve 15.06.2021 tarihli kararı
9. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 16. Ceza Dairesi’nin 2016/68 E. , 2016/57 K. sayılı ve 29.11.2016 tarihli kararı
10. Belci, O. “Spor Müsabakalarında Yasa dışı Bahis ve Şans Oyunu Suçları”, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XI, S. 2, 2021, s. 379-418.
11. Çalışkan S. - Gürel A., “Yasadışı Bahis ve Kumar Suçları”, 2. Baskı, Platon Plus Yayıncılık, İstanbul, 2021.
12. Yargıtay 19. Ceza Dairesi’nin 2020/2391 E. ve 2021/3711 K. sayılı 29.03.2021 tarihli kararı
13. Yılmaz S., ‘Bahis Oyunları ve Ceza Hukuku Sorumluluğu’, “Türk-Kore Ceza Hukuku Günleri Karşılaştırmalı Hukukta Ekonomik Suçlar Uluslararası Sempozyumu Tebliğler Kitabı”, Ed. İzzet Özgenç, Cumhur Şahin ve Faruk Turhan, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020, C. II, s. 1765.

SUÇUN MADDİ UNSURLARI BAKIMINDAN EN ÖNEMLİ TARTIŞMA, 7258 SAYILI KANUN’UN 5/1-A VE 5/1-B BENTLERİ ARASINDAKİ AYRIMIN NASIL YAPILACAĞI NOKTASINDA ORTAYA ÇIKMAKTADIR. ÖZELLİKLE “YURT DIŞINDA OYNATILAN” İBARESİNİN BAHİS ORGANİZASYONUNU MU YOKSA ÜZERİNE BAHİS OYNANAN SPOR MÜSABAKASINI MI İFADE ETTİĞİ HUSUSUNDA KANUN METNİNİN FARKLI YORUMLARA ELVERİŞLİ OLDUĞU GÖRÜLMEKTEDİR.

CEZA MUHALEMESİ TEDBİRİ OLARAK TMSF KAYYIMLIĞI ALTINDAKİ ŞİRKETLERDE SATIŞ KARARLARI VE BU KARARLARA KARŞI BAŞVURULABİLECEK HUKUKİ YOLLAR

1- GİRİŞ

Şirket yönetimi için kayyım tayin edilmesi, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 133. Maddesi kapsamında düzenlenmiş olan özel bir koruma tedbiridir. Bu tedbir, kanunda sınırlı olarak sayılan suçlara ilişkin olarak belli şartların gerçekleşmesi halinde başvurulabilecek özel bir tedbir olarak düzenlenmiştir. [1] Şirket yönetimi için kayyım tayin edilmesinin temel amacı, maddi gerçeğin ortaya çıkarılması olmakla birlikte; bu tedbir ile aynı zamanda şirket faaliyetlerini denetleyerek şirketin işleyişiyle ilgili bilgi edinmek, şirketlerin soruşturma nedeniyle değer kaybetmesinin önüne geçmek, şirket çalışanlarının mağdur olmasını sağlamak da bu tedbirin amaçları arasında yer almaktadır.

Bu doğrultuda, şirket yönetimi için kayyım tayin edilmesi tedbirinin uygulanması esnasında ölçülülük ilkesine dikkat edilmesi ve bunun yalnızca özel bir koruma tedbiri olduğunun unutulmaması, sonradan telafi edilmesi güç zararların önüne geçilebilmesi için büyük önem arz etmektedir. 7539 Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 7. Maddesi ve 7145 Sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Geçici 2. maddesinin 1. Fıkrası kapsamında, Ceza Muhakemesi Kanununun 133. maddesi gereğince şirketlere veya 128 inci maddesinin onuncu fıkrası gereğince malvarlığı değerlerine kayyım atanmasına karar verildiği takdirde, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF) kayyım olarak atanabilmektedir.

Bu yazı içeriğinde; yönetim kayyımı olarak TMSF'nin atandığı şirketler bakımından, "TMSF tarafından şirket varlıklarının satışına ilişkin alınan kararların taşıması gereken şartlar", "bu kararlara karşı başvurulabilecek hukuki yollar ve uyuşmazlığın çözüleceği yargı yeri" ve "hukuki yollara başvurmaya ehliyeti olan kişiler" bakımından bir inceleme yapılacaktır.

2- TMSF TARAFINDAN ŞİRKETE AİT MALVARLIĞININ SATIŞINA YÖNELİK KARAR ALINABİLMESİ İÇİN GEREKLİ ŞARTLAR

CMK m.133 doğrultusunda, TMSF'nin kayyım olarak atandığı şirketler üzerinde son derece geniş yetkileri bulunmakta

olup en önemli yetkilerinden biri, "şirketin veya varlıklarının ya da malvarlığı değerlerinin kısmen veya tamamen satılmasına veya feshi ile tasfiyesine karar vermek"tir. Verilen yetkinin önemi gözetildiğinde bu yetkinin sınırlarının ne olacağı konusunun da net bir şekilde belirlenmesi önem arz etmektedir.

Öncelikle, 7539 Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 7. Maddesi ve 7145 Sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Geçici 2. maddesinin 1. Fıkrası kapsamında, TMSF'nin kayyım olarak atandığı şirketleri, ticari teamüllere uygun olarak ve basiretli bir tacir gibi yöneteceği düzenlenmiştir.

Bu doğrultuda, TMSF tarafından bir şirket yahut bir şirkete ait malvarlığı satılacaksa yahut tasfiye edilecekse, belirli şartların gerçekleşmesi gerekmektedir. TMSF tarafından alınacak karar, geriye dönülmesi mümkün olmayan sonuçlara yol açabileceğinden, söz konusu şartların da sınırlarının belirli ve öngörülebilir olması gerekmektedir.

7145 Sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Geçici 2. maddesinin 1. Fıkrasında, TMSF'nin satış kararı alabilmesi için şirketlerin veya malvarlığı değerlerinin "mali durumu", "ortaklık yapısı", "piyasa koşulları" veya "diğer sorunları" bu satışı zorunlu kılmaktadır.

Ancak görüldüğü üzere, madde metninde "diğer sorunları" ibaresi ile son derece yoruma açık bir neden bırakılmış olup bu ibarenin TMSF tarafından verilen satış kararının denetimini güçleştirdiği açıktır. Bu nedenle, bu konuda verilen yargı kararları daha da önem arz etmekte ve yol gösterici olmaktadır.

Konuyla ilgili, satış işlemiyle aynı şartların arandığı iktisadi ve ticari bütünlük oluşturulmasını konu alan İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesi'nin 2022/1263 E. 2022/1109 K. sayılı 24.5.2022 tarihli kararında;

"...TMSF'nin kayyım olarak atandığı şirketlerin ya da şahıs mal varlıklarının mali durumu, ortaklık yapısı, diğer sorunları veya piyasa koşulları nedeniyle mevcut halin sürdürülebilir olmadığına Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından tespit edilmesi durumunda, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun şirketin yahut varlıkların satılmasına veya feshi ile tasfiyesine karar verebileceği yukarıda aktarılan mevzuat hükümleri gereği açıktır. Bakılan uyuşmazlıkta ise davacının tüm mal, hak ve alacakları bir araya getirilmek suretiyle oluşturulan bütünlüğün mali durumu, ortaklık yapısı, diğer sorunları veya piyasa koşulları nedeniyle mevcut halin sürdürülebilir olmadığına tespiti yapılmaksızın ve herhangi bir mali durum raporu alınmaksızın dava konusu işlemin tesis edildiği anlaşıldığından,

6758 Sayılı Kanun'un 19. maddesinin üçüncü fıkrasında"... Şirketlerin mali durumu ortaklık yapısı diğer sorunları veya piyasa koşulları nedeniyle mevcut halin sürdürülebilir olmadığının TSMF tarafından tespit edilmesi durumunda..." şeklinde belirtilen şartlar yerine getirilmeden **iktisadi ve ticari bütünlük oluşturulmasına ve oluşturulan bütünlüğün satışına ilişkin alınan dava konusu Fon Kurulu kararında ve davanın reddi yolundaki Mahkeme kararında hukuka uygunluk bulunmamaktadır.**" açıklamasına yer verilmiştir.

Görüldüğü üzere, TMSF tarafından karar alınmadan önce mali durum raporu alınması ve bu doğrultuda işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

TMSF tarafından satış kararı alınmadan önce; ortaklar arasında ihtilaf, yönetsel tıkanıklık veya şirket faaliyetlerinin devamını engelleyebilecek nitelikte herhangi bir kurumsal sorun olup olmadığı, şirketin mali yapısının güçlü olup olmadığı, şirketin faaliyetlerini sürdürebilmesi bakımından herhangi bir finansal darboğaz, ödeme güçlüğü, sermaye yetersizliği veya borca batıklık halinin bulunup bulunmadığı, şirketin faaliyet gösterdiği sektör bakımından ticaret faaliyetlerinin sürdürülemeyeceğini gösterecek nitelikte bir piyasa daralması, talep çöküşü, üretim imkansızlığı veya sektörün ekonomik varlığını tehdit eden olağanüstü bir kriz olup olmadığı irdelenmelidir. Aksi takdirde, TMSF tarafından alınacak karar hukuka aykırı olacak ve hak ihlallerine sebebiyet verecektir.

3- TMSF TARAFINDAN ALINAN SATIŞ KARARLARINA KARŞI BAŞVURULACAK HUKUKİ YOL VE UYUŞMAZLIĞIN ÇÖZÜLECEĞİ YARGI YERİ

Yukarıda da değinildiği üzere, CMK m.133 kapsamında şirketlere yönetim kayyımı olarak atanan TMSF, ticari teamüllere uygun olarak ve basiretli bir tacir gibi hareket etmeli ve karar almalıdır. Bu açıdan bakıldığında, ilk bakışta kayyım görevinin ifa edilmesi bakımından, Türk Ticaret Kanunu ve Türk Medeni Kanunu'nda yer alan düzenlemelerin uygulama alanı bulunması nedeniyle, TMSF tarafından yönetim kayyımı sıfatıyla alınan satış kararlarına karşı da adli yargıda dava açılması gerektiği düşünülebilir.

Ancak bilindiği üzere, TMSF kanunla kurulan ve kamu tüzel kişiliğine haiz olan bir kurumdur. Bu doğrultuda, TMSF tarafından tesis edilen işlemler, esas itibarıyla

kamu gücü kullanılarak tesis edilen idari işlemlerdir. TMSF'nin gerçekleştirdiği işlemlerde, ticari teamülleri gözetme zorunluluğunun olması, tek başına söz konusu işlemin idari işlem niteliğinde olmaması için yeterli olmayacaktır.

Uygulamada, TMSF tarafından gerçekleştirilen satış işlemleri bakımından yargı yeri konusunda çok sayıda uyuşmazlık çıkmıştır. Nedeniyle, konu Uyuşmazlık Mahkemesi'ne taşınmış ve Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 2025/10 E. 2025/138 K. sayılı 03.02.2025 tarihli kararı ile bu tür uyuşmazlıkların idari yargıda çözülmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır:

"...Buna göre; 5411 sayılı Kanun'un 111. maddesine göre kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip TMSF Kurulu tarafından, 6758 sayılı Kanun'un 19. ve 20. maddeleri ile kendisine verilen görevlerin ifası kapsamında kamu gücü kullanılmak suretiyle tek taraflı irade beyanıyla Gürmed Tıbbi ve Teknolojik Sistemler Ticari ve İktisadi Bütünlüğü ile Garnet Tıbbi ve Teknolojik Sistemler Ticari ve İktisadi Bütünlüğüne özgülenmiş varlıkların satışına ilişkin dava konusu kararın idari nitelik taşıdığı gözetildiğinde TMSF'nin idari yetki kullanarak tesis ettiği, iktisadi bütünlüğün 46.700.000 TL muhammen bedel ile 24/07/2024 tarihinde satışına dair kararın iptaline ilişkin davanın, görüm ve çözümünde **idari yargının görevli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.**" [2]

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin bu kararı ile aynı doğrultuda; 7145 Sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Geçici 2. maddesinin 3. fıkrasında, "Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyım görevi kapsamındaki karar ve işlemlerine karşı açılan davalar, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun merkezinin bulunduğu yer idare mahkemelerinde görülür."

düzenlemesine yer verilmiştir.

4- TMSF TARAFINDAN TESİS EDİLEN İDARİ İŞLEMLERE KARŞI DAVA AÇMAKTA MENFAATİ BULUNAN KİŞİLER

İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde iptal davası; idari işlemlerin iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan davalar olarak tanımlanmaktadır.

İdare hukukuna hâkim olan temel ilkeler, idare hukukunun kendine has yönleri gözetilerek menfaat kavramı; çıkar, fayda

olarak anlaşılmalıdır. İptal davalarında, söz konusu kişinin davayı açmakta ehliyeti olup olmadığını değerlendirirken "menfaat" kavramı ciddi ve makul ilgi, alaka olarak anlaşılmalıdır.

Özellikle TMSF'nin yönetim kayyımı olarak tesis ettiği idari işlemlere karşı, söz konusu satış işlemine karar veren mercii, aynı zamanda idari işleme konu olan şirketin yönetimini belirleyen mercii olduğu gözetildiğinde, TMSF tarafından alınan satış kararına karşı şirketin dava açmayacağı açıktır.

Yalnızca şirketin dava açma ehliyeti olduğuna ilişkin bir değerlendirme yapılması halinde, bu hususun TMSF tarafından verilen satış kararının yargısal denetimden muaf olmasına sebebiyet vereceği izahten varestedir.

Bu doğrultuda, TMSF tarafından tesis edilen işlemlere karşı ikame edilen iptal davalarında, şirket ortaklarının iptal davası açmakta güncel menfaatinin olduğu Danıştay tarafından da kabul edilmektedir. Konuyla ilgili Danıştay 5. Dairesi'nin 2025/4296 E. 2025/3670 K. Sayılı 26.03.2025 tarihli kararı aynen;

"İptal davaları ile idari işlemlerin hukuka uygun olup olmadığının saptanması, hukukun üstünlüğünün sağlanması, böylece de idarenin hukuka bağlılığının belirlenmesi, sonuçta hukuk devleti ilkesinin gerçekleştirilebilmesi amaçlandığından, bu davalarda menfaat ilişkisinin bu amaç doğrultusunda yorumlanması gerekmektedir.

İdari yargıda dava açma ehliyetinde aranan menfaat ihlali, davacının dava konusu yaptığı işlemle arasında kurulabilecek minimum düzeyde de olsa, ilgiyi, alakayı ifade etmektedir.

Yargısal kararlarda menfaat ihlali koşulu, davacının idari işlemle meşru, kişisel ve güncel bir menfaat ilgisinin kurulması gerektiği şeklinde tanımlanmıştır.

Meşru menfaat, iptal davasını açan kişinin, hukuka uygun bir korunmadan faydalanmak istemesi anlamına gelmektedir. Güncel menfaat, davanın açılması sırasında var olan, aktüel ilgiyi, alakayı ifade etmektedir. Menfaat ihlalinin dava açma açısından yeterli olması için koşul kabul edilen kişisel ise idari bir işlemin doğrudan doğruya o kişi hakkında yapılmış olması anlamına gelmeyip, dolaylı olarak da olsa o kimseyi etkilemesidir.

Sözü edilen menfaat ilişkisinin varlığı ve sınırları, her olayda yargı yerince uyumsuzluğun niteliğine göre belirlenmektedir.

Dosyanın incelenmesinden; davacının %7 pay sahibi olduğu Özel ... Sağlık Hizmetleri A.Ş. bünyesinde faaliyet gösteren Özel ... Hastanesinin 667 sayılı Kanun Hükmünde Kararname eki listesinde ismine yer verilerek suretiyle, FETÖ/PDY terör örgütü ile iltisak ve irtibatı nedeniyle kapatıldığı, kapatılma işlemine karşı yapılan başvurunun OHAL işlemleri İnceleme Komisyonunun ... tarih ve ... sayılı işlemiyle reddedilmesi üzerine, anılan işlemin iptali istemiyle temyizden incelenen davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Olayda, davacının kapatılan Özel ... Hastanesinin bağlı olduğu Özel ... Sağlık Hizmetleri A.Ş isimli şirketin, kapatıldığı tarihte % 7 pay sahibi ve ortağı olduğu, anılan şirketin kapatılarak Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nden re'sen terkin edilmesi ve mal varlığının Hazineye devredilmesi üzerine OHAL Komisyonuna yaptığı başvurunun reddine ilişkin işlemle kişisel, güncel ve meşru menfaatinin etkilendiği anlaşıldığından dava konusu işlemin hukuka uygunluğunun denetlenmesi hususunu yargı önüne getirme hakkına sahip olduğu açıktır.

Bu itibarla; işin esasının incelenmesi suretiyle karar verilmesi gerekirken, davanın ehliyet yönünden reddi yolunda verilen İdare Mahkemesi kararına karşı yapılan istinaf başvurusunun reddine ilişkin temyize

ze konu Bölge İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmamaktadır."

şekindedir. [3]

Danıştay 5. Dairesi'nin 2019/3075 E. 2023/9604 K. Sayılı 20.06.2023 tarihli kararı ise aynen;

*"...Bu itibarla; her ne kadar dava tarihi itibarıyla şirket tüzel kişiliği sonlandırılmış olsa da, **şirketin ortağı ve yetkilisi olan davacının dava konusu işlemin iptalini istemekte meşru, kişisel ve güncel bir menfaatinin bulunduğu anlaşıldığından, işin esasının incelenmesi suretiyle karar verilmesi gerekirken, davanın ehliyet yönünden reddi yolunda verilen temyize konu Bölge İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmamaktadır."***

şekindedir. [4]

Görüldüğü üzere, TMSF tarafından tesis edilen idari işlemlere karşı, işleme konu olan şirketin ortağının ve yetkilisinin dava açmakta hukuki menfaati bulunmaktadır.

V- SONUÇ

CMK m. 133 kapsamında şirketlere kayyım olarak atanan TMSF'nin oldukça geniş yetkileri olsa da bu yetkinin sınırları kapsamında çizilmiştir.

Ancak yukarıda da bahsedildiği üzere, 7145 Sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Geçici 2. Maddesinde, satış kararı verilebilmesi için gerekli olan husus-

lar bakımından muğlak ve yoruma açık ibarelere yer verilmiştir.

Bu durum, TMSF tarafından verilen satış kararlarına karşı hukuki yollara başvurma imkânını daha önemli bir hale getirmektedir.

7145 Sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Geçici 2. Maddesi gereğince, TMSF tarafından verilen kararlara karşı Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun merkezinin bulunduğu yer idare mahkemelerinde iptal davası açılabilen ve iptal davasını açmak bakımından, şirket ortağının ve yetkilisinin de menfaati bulunmaktadır.

Detaylı Bilgi için;
[Av. Gülşah Işık](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. Cumhuriyet Şahin- Neslihan Göktürk, Ceza Muhakemesi Hukuku, (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022), s. 363.
2. <https://kararlar.uyusmazlik.gov.tr/>
3. <https://www.lexpera.com.tr/-Danistay-5-Daire,26.03.2025-tarihli-ve-2025/4296-E.,2025/3670-K.-sayili-karari>
4. <https://www.lexpera.com.tr/-Danistay-5-Daire,20.06.2023-tarihli-ve-2019/3075-E.,2023/9604-K.-sayili-karari>

SÜRESİZ NAFKA ANAYASA MAHKEMESİ TARAFINDAN İPTAL EDİLDİ!

Anayasa Mahkemesi, Türk Medeni Kanunu'nda yoksulluk nafakasının "süresiz" uygulanmasına imkan tanıyan ibareyi iptal etti. Antalya 12. Aile Mahkemesinin başvurusu üzerine alınan kararla birlikte, ömür boyu nafaka zorunluluğu ortadan kalkacaktır.

Anayasa Mahkemesi 04 Haziran 2026 tarihinde 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun "Yoksulluk Nafakası" başlıklı 175. Maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan, "süresiz olarak" ibaresini iptal etti.

İlgili maddenin eski halinde; "Boşanma yüzünden yoksulluğa düşecek taraf, kusuru daha ağır olmamak koşuluyla geçimi için diğer taraftan malî gücü oranında süresiz olarak nafaka isteyebilir." hükmü yer alıyordu.

Yüksek Mahkeme, özellikle kısa süreli evliliklerin ardından dahi bir tarafa ömür boyu maddi yükümlülük getiren ve kamuoyunda uzun süredir tartışılan bu uygulamaya son verme yönünde irade ortaya koydu.

Anayasa Mahkemesi'nin gerekçeli kararı henüz yayımlanmadığı için iptal hükmünün tam olarak hangi tarihte yürürlüğe gireceği henüz netlik kazanmadı. Yüksek Mahkeme, gerekçeli kararla birlikte yeni düzenleme için tanınan yasal süreyi de ilan edecektir. Bu süre zarfında yasama organının yeni bir kanun hükmü hazırlaması beklenirken, Türk Medeni Kanunu'nun 175. maddesi mevcut haliyle uygulanmaya devam edecektir.

İptal kararı resmen yürürlüğe girse dahi, o tarihe kadar ödenmiş ve tükenmiş olan nafakalar bu değişiklikten etkilenmeyecek ancak ödenmeye devam eden mevcut nafakaların geleceği, yasama organının çıkaracağı yeni yasal düzenleme esas alınarak şekillenecek.

İptal kararının yürürlüğe girdiği ancak Meclis'in henüz yeni bir kanun yürürlüğe koymadığı bir ara dönem yaşanması halinde, boşanma davalarında nafaka süresinin ne olacağı sorusu gündeme gelecektir. Bu noktada nafaka süresi açısından Medeni Kanun'un 1. maddesi devreye girecektir. Hakimler kanun koyucu gibi hareket ederek ortaya çıkan yasal boşluğu dolduracak ve somut olayın şartlarına göre nafaka süresi tayin edecektir.

Kaynak: <https://www.anayasa.gov.tr/tr/mahkeme-gundemi/genel-kurul/4-haziran-2026-genel-kurul-gundemi-ve-sonuclari>

AİDAT ZAMLARINDAKİ ARTIŞI DEĞİŞTİREN, APARTMAN YÖNETİMİN KEYFİ UYGULAMALARINA SON VEREN DÜZENLEME RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANDI!

Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklikler içeren düzenleme 22 Mayıs Perşembe günü 33261 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.

Kanun değişikliği ile aidat artışlarındaki düzenlemeler şu şekildedir:

İşletme projesi site ve apartman sakinlerinden oluşan kat malikleri genel kurulunda onaylanır. Bu kapsamda yöneticinin keyfi uygulamalarına son verilmiş olup aidat miktarının belirlenmesinde site ve apartman sakinlerinin oyları belirleyici olmuştur.

Kat malikleri kurulunca kabul edilmiş mevcutta işletme projesi yoksa yönetici işletme projesi onaylanıncaya kadar derhal geçici işletme projesi düzenler. Kat malikleri kurulunun en geç 3 ay içinde işletme projesini onaylaması gerekmektedir.

Teklifin kabulü yapılan değişiklik ile toplu yapı alanındaki bağımsız bölüm maliklerinin beşte dört oranı yerine daha düşük bir oylama çoğunluğu olan üçte ikisinin oyları sayesinde mümkün hale gelmiştir.

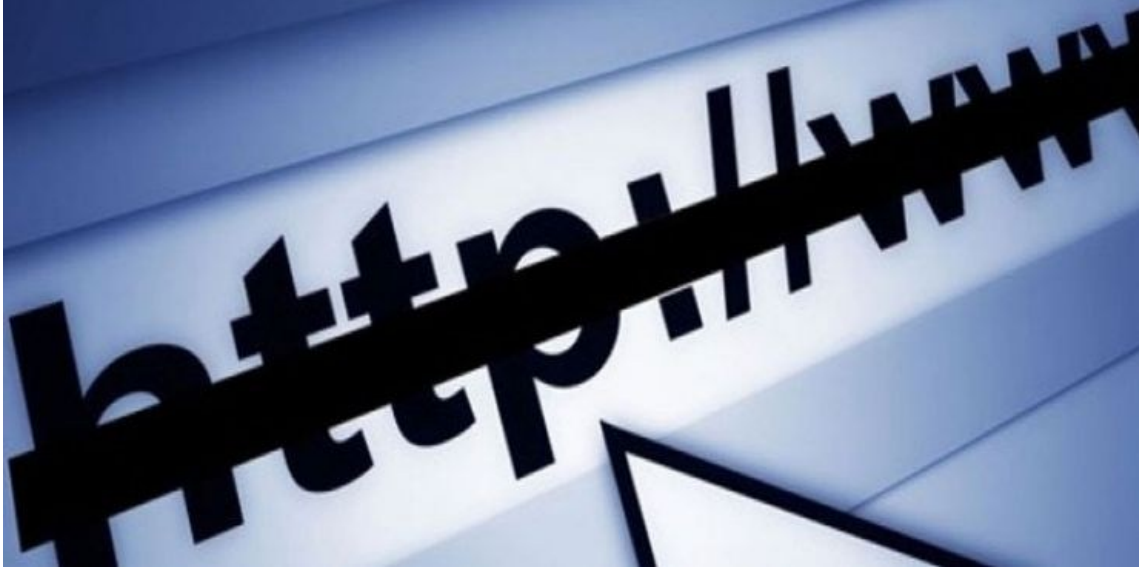
Mevcutta işletme projesi bulunuyorsa geçici işletme projesi için öngörülen bedel, yürürlüğü devam eden işletme projesi bedelinin takvim yılı başından geçerli olmak üzere Vergi Usul Kanununun yeniden değerlendirme oranını geçmeyecek şekilde belirlenip kat malikleri kuruluna sunulur.

Bu düzenlemeyle zam oranının belirsizliği ortadan kalkmış olup üst sınır belirlenerek kat maliklere karşı haksız ve kötü niyetli uygulamaların önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Söz konusu değişiklikler sayesinde yöneticilerin keyfi zam miktarı belirlenmesinin önüne geçilmiş olup aidat fiyatlarının hak sahiplerinin oylarıyla daha kolay bir şekilde belirlenmesi mümkün hale gelmiştir.

Kaynak: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2026/05/20260522-1.htm>

ERİŞİMİN ENGELLENMESİ TALEPLERİNİN 5651 SAYILI KANUN'UN KİŞİLİK HAKLARININ İHLALİNE İLİŞKİN 9. MADDESİNİN İPTALİ KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

İnternette yayınlanan içeriklerin kaldırılması şartları 5651 sayılı Kanun'un 8. ve 9. Maddelerinde, internet ortamında gerçekleşen kişilik hakları ihlalinin ortadan kaldırılması için erişimin engellenmesi veya içeriğin yayından çıkarılması yöntemi ise 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesinde düzenlenmiştir.

Bu hükümler doğrultusunda internet üzerinden yayımlanan içeriğin çıkarılması veya içeriğin yer aldığı web sitesinin ilgili bölümüne (URL) erişimin engellenmesi için kişilik haklarının ihlali nedeniyle içeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesi, suç işlenmesi nedeniyle içeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesi, özel hayatın gizliliğinin ihlali nedeniyle içeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesi, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun ihlali nedeniyle içeriğin çıkarılması veya erişim hizmetinin durdurulması, internete unutulma hakkının kullanılması nedeniyle içeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesi, kamu yararı ve düzeni nedeniyle içeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesi gerekmektedir. Bu durumlar sınırlı sayı ilkesine tabii olmayıp somut koşullara göre değerlendirilebilecektir.

5651 sayılı Kanun'un 9. maddesinin uygulama alanı değerlendirildiğinde ise; ilgili hükmün bir yayının bir kişinin kişilik haklarını apaçık bir şekilde ihlal ettiğinin daha ilk bakışta anlaşılması durumunda uygulanabileceği belirtilmektedir. Kişilik hakkının ihlali açıkça belli oluyorsa hâkimin 9.

madde kapsamında içeriğin yayından çıkarılmasına veya erişimin engellenmesine karar vermemesi gerektiği, aksi halde ifade hürriyetinin ve adil yargılanma hakkının ihlalinin söz konusu olabileceği ifade edilmektedir. (Kemal Gözler, "Kişilik Haklarını İhlal Eden İnternet Yayınlarının Kaldırılması Usûlü ve İfade Hürriyeti: 5651 Sayılı Kanun'un 9'uncu Maddesinin İfade Hürriyeti Açısından Değerlendirilmesi," Rona Aybay'a Armağan Legal Hukuk Dergisi 1, Özel Sayı (Aralık 2014): 1060)

İlgili hüküm kişilik hakları ihlali ile basın özgürlüğü sınırları bakımından tartışma konusu olmuştur. İşbu tartışmaların sonucunda Anayasa Mahkemesi tarafından verilen 11.20.2023 tarihli ve 2020/76 E., 2023/172 K. sayılı karar ile 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'un kişilik haklarının ihlaline ilişkin 9. Maddesi iptal edilmiştir.

Anayasa Mahkemesi tarafından 5651 sayılı Kanunun 9. maddesinin uygulanmasında belirsizliklerin bulunduğunu ve yargı makamlarının keyfi kararlar verebilmesine yol açabileceği gerekçesiyle; ifade ve basın özgürlüğü üzerindeki orantısız kısıtlamaların, demokratik toplum düzeninde kabul edilemez sonuçlara neden olabileceği değerlendirilmiştir.

Anayasa Mahkemesi, kişilik haklarının ihlali gerekçesiyle erişimin engellenmesi ve içeriklerin kaldırılmasını düzenleyen 9.

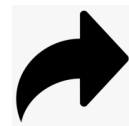
maddenin belirsiz olduğunu, keyfi kararlara neden olabileceğini, ifade ve basın özgürlüğü üzerinde orantısız kısıtlamalara yol açtığını değerlendirmiş ve bu nedenle, 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesini tamamen iptal etme kararı almıştır.

Bahse konu bu iptal kararı neticesinde internet ortamında kişilik hakları ihlallerine karşı çekişmeli yargı yoluna başvurulması için şikâyette bulunmak ve/veya tazminat davası açmak gerekecektir.

Ayrıca özel hayatın gizliliğinin ihlaline yönelik Bilgi Teknolojileri Kurumu'na yapılacak bireysel başvuru yolu da 5651 sayılı Kanunun 9/A maddesinde düzenlenmiştir. İlgili düzenleme ile e-devlet sistemi üzerinden adımlar takip edilerek Bilgi Teknolojileri Kurumu nezdinde özel hayatın ihlal edildiği iddiasına konu yayın bakımından bireysel başvuru yapılabilecektir.

5651 sayılı Kanunun 9/A maddesine göre:

"(1) İnternet ortamında yapı lan yayın içeriği nedeniyle özel hayatının gizliliğinin ihlal edildiğini iddia eden kişiler, Kuruma doğrudan başvurarak içeriğe erişimin engellenmesi tedbirinin uygulanmasını isteyebilir.

(2) Yapılan bu istekte; hakkın ihlaline neden olan yayının tam adresi (URL), hangi açılardan hakkın ihlal edildiğine ilişkin açıklama ve kimlik bilgilerini ispatlayacak bilgilere yer verilir. Bu bilgilerde eksiklik olması hâlinde talep işleme konulmaz.

(3) Kurum, kendisine gelen bu talebi uygulanmak üzere derhâl Birliğe bildirir, erişim sağlayıcılar bu tedbir talebini derhâl, en geç dört saat içinde yerine getirir.

(4) Erişimin engellenmesi, özel hayatın gizliliğini ihlal eden yayın, kısım, bölüm, resim, video ile ilgili olarak (URL şeklinde) içeriğe erişimin engellenmesi yoluyla uygulanır.

(5) Erişimin engellenmesini talep eden kişiler, internet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle özel hayatın gizliliğinin ihlal edildiğinden bahisle erişimin engellenmesi talebini talepte bulunduğu saatlerden itibaren yirmi dört saat içinde sulh ceza hâkiminin kararına sunar. Hâkim, internet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle özel hayatın gizliliğinin ihlal edilip edilmediğini değerlendirerek vereceği kararını en geç kırk sekiz saat içinde açıklar ve doğrudan Kuruma gönderir; aksi hâlde, erişimin engellenmesi tedbiri kendiliğinden kalkar.”

Gelinen noktada, erişimin engellenmesini talep ederek Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'na başvuran kişilerin, başvurularının Kurum tarafından kabul edilmesini takip eden yirmi dört saat içinde özel hayatın gizliliğinin ihlaline gerekçe olarak bildirdikleri tam internet adreslerini (URL) sulh ceza hâkiminin kararına sunmaları gerekmekte ve Sulh ceza hâkiminin, internet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle özel hayatın gizliliğinin ihlal edilip edilmediğini değerlendirerek vereceği kararını en geç kırk sekiz saat içinde açıklayarak ve doğrudan BTK'ya göndermesi gerekmektedir.

Aksi hâlde, Bilgi Teknolojileri Kurumu tarafından verilen erişimin engellenmesi tedbiri de kendiliğinden kalkacaktır.

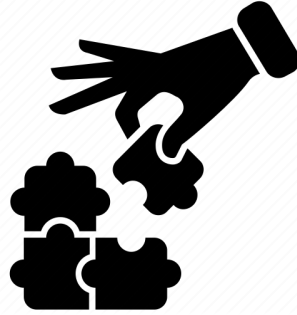
Anayasa Mahkemesi kararı ifade hürriyeti ve basın özgürlüğü bakımından son derece kapsayıcı ve genişletici olarak değerlendirilebilecekse de; kişilik hakkı ihlaline maruz kalan bireyler bakımından son derece ağır sonuçlara sebep olabilecektir.

Zira Anayasa Mahkemesince verilen iptal kararı neticesinde getirilen yeni düzenleme ile öncelikle Bilgi Teknolojileri Kurumu'na sonrasında Sulh Ceza Hakimliklerine olmak üzere iki aşamalı bir başvuru sistemi öngörülmüş olup ayrıca internet ortamında kişilik hakları ihlallerine karşı çekişmeli yargı yoluna başvurulması yani, şikâyetle bulunmak ve/veya tazminat davası açmak gerekeceğinden bireylerin ivedi hak arayışlarının önüne geçilmiştir.

Zira bunun yanı sıra getirilen düzenleme ile basın özgürlüğünün sınırları genişletildiğinden; günümüzdeki sosyal medyada yaşanan bilgi kirliliği, haberlerin ivedi biçimde yayılması ve neticesinde bireylerin toplum nezdinde damgalanması durumlarının kişilerin mahvına sebebiyet verecek duruma gelebileceği açıktır.

Bu nedenle verilen kararın bireylerin hak arayışını yavaşlatmasına ve makul sürede yargılanma haklarının zedelenmesine sebebiyet verdiği gözetildiğinde düzenlemenin özüne zarar verebileceği söylenebilecektir.

Detaylı Bilgi için;
[Av. Merve Hilal Mentec](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. Anayasa Mahkemesi tarafından verilen 11.20.2023 tarihli ve 2020/76 E., 2023/172 K. sayılı karar
2. Kemal Gözler, “Kişilik Haklarını İhlal Eden İnternet Yayınlarının Kaldırılması Usûlü ve İfade Hürriyeti: 5651 Sayılı Kanun’un 9’uncu Maddesinin İfade Hürriyeti Açısından Değerlendirilmesi,” Rona Aybay’a Armağan Legal Hukuk Dergisi 1, Özel Sayı (Aralık 2014): 1060

BAHSE KONU BU İPTAL KARARI NETİCESİNDE İNTERNET ORTAMINDA KİŞİLİK HAKLARI İHLALLERİNE KARŞI ÇEKİŞMELİ YARGI YOLUNA BAŞVURULMASI İÇİN ŞİKÂYETTE BULUNMAK VE/VEYA TAZMİNAT DAVASI AÇMAK GEREKECEKTİR.

ANONİM ŞİRKETLERİN HAKLI SEBEPLE FESHİ DAVALARINDA KAYYIM ATANMASI VE İHTİYATİ TEDBİR TALEPLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

1. GİRİŞ

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) 531. maddesi ile anonim şirketlerde azınlık pay sahiplerine, haklı sebeplerin varlığı halinde şirketin feshini talep etme imkânı tanınmıştır. Anılan düzenleme ile şirket çoğunluğunun yönetim gücünü kötüye kullanması, azınlığın şirket faaliyetlerinden sistematik şekilde dışlanması veya ortaklık ilişkisinin çekilmez hale gelmesi gibi durumlarda azınlık pay sahiplerinin korunması amaçlanmıştır.

Bununla birlikte uygulamada, haklı sebeple fesih talepleri ile birlikte davacı pay sahipleri tarafından sıklıkla şirket yönetimine müdahale edilmesini sağlayacak geçici hukuki koruma taleplerinin de ileri sürüldüğü görülmektedir. Bu kapsamda özellikle anonim şirkete kayyım atanması, şirket yönetiminin denetlenmesi amacıyla denetim kayyımı görevlendirilmesi veya şirket malvarlığının devrinin engellenmesine yönelik ihtiyati tedbir kararları verilmesi talep edilmektedir.

İşbu çalışmada öncelikle anonim şirketlerde haklı sebeple fesih davasının hukuki niteliği ve mahkemenin müdahale sınırları incelenecek; akabinde haklı sebeple fesih davalarında kayyım atanması talepleri Türk Medeni Kanunu hükümleri, doktrindeki görüşler ve yargı kararları ışığında değerlendirilecektir. Son olarak ise şirket malvarlığı üzerine ihtiyati tedbir konulmasına ilişkin talepler, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun geçici hukuki korumalara ilişkin hükümleri çerçevesinde ele alınacaktır.

2. HAKLI SEBEPLE FESİH DAVASININ HUKUKİ NİTELİĞİ VE MAHKEMENİN MÜDAHALE SINIRLARI

TTK m. 531 hükmü ile anonim şirketlerde belirli bir sermaye oranını temsil eden azınlık pay sahiplerine, haklı sebeplerin varlığı halinde şirketin feshini talep etme hakkı tanınmıştır. Buna göre sermayenin en az onda birini, halka açık şirketlerde ise yirmide birini temsil eden pay sahipleri, haklı sebeplerin varlığı halinde şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden şirketin feshini isteyebilecektir.

Bununla birlikte TTK m. 531 hükmünün amacı her uyuşmazlıkta şirketin feshini sağlamak değildir. Nitekim madde metninde mahkemeye, fesih yerine davacı pay sahiplerinin paylarının karar tarihine en yakın tarihteki gerçek değerlerinin ödenerek şirketten çıkarılmaları veya duruma uygun ve kabul edilebilir başka bir çözüme karar verilmesi hususunda geniş bir takdir yetkisi tanınmıştır.

Doktrinde de haklı sebeple fesih davasının istisnai nitelikte olduğu ve şirketin feshinin son çare (*ultima ratio*) olarak değerlendirilmesi gerektiği kabul edilmektedir. Bu nedenle mahkeme tarafından öncelikle uyuşmazlığı giderebilecek daha hafif tedbirlerin veya alternatif çözüm yollarının bulunup bulunmadığı araştırılmalı, şirketin devamını sağlayacak makul çözümler mevcut ise feshine ancak son aşamada başvurulmalıdır.

Haklı sebeple fesih davasının söz konusu niteliği, mahkemenin şirket yönetimine müdahale yetkisinin sınırlarının belirlenmesi bakımından da önem taşımaktadır. Zira anonim şirketlerde yönetim kurulu ve genel kurul, kanun tarafından öngörülmuş zorunlu organlar olup bunların görev ve yetkileri doğrudan kanundan kaynaklanmaktadır. Şirket yönetiminin nasıl yürütüleceği, yönetim kurulu üyelerinin seçimi veya görevden alınması, şirket politikalarının belirlenmesi ve kâr dağıtımı gibi hususlar kural olarak şirket içi organların yetki alanında bulunmaktadır.

Bu nedenle haklı sebeple fesih davası açılmış olması, mahkemeye şirket yönetiminin yerine geçme veya şirket faaliyetlerini yönlendirme yetkisi vermez. Mahkemenin görevi, ileri sürülen haklı sebeplerin varlığını değerlendirmek ve uyuşmazlığın çözümü bakımından kanunun öngördüğü tedbirlere hükmetmekten ibarettir. Aksi yöndeki bir yaklaşım, anonim şirket-

lerin temelini oluşturan organlar sisteminin zedelenmesi sonucunu doğuracaktır.

Bu çerçevede uygulamada sıklıkla karşılaşılan kayyım atanması taleplerinin de, anonim şirketlerde mahkeme müdahalesinin sınırları gözetilerek ve yalnızca kanunda öngörülen istisnai koşulların varlığı halinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

3. HAKLI SEBEPLE FESİH DAVALARINDA KAYYIM ATANMASI TALEPLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Haklı sebeple fesih davalarında sıklıkla karşılaşılan taleplerden biri, davalı anonim şirkete tedbiren kayyım atanmasıdır. Özellikle azınlık pay sahipleri tarafından açılan davalarda, şirket yönetiminin kötü yönetildiği, şirket malvarlığının zarara uğratıldığı veya yönetim kurulunun görev süresinin sona erdiği gerekçeleriyle mahkemeden yönetim ve temsil kayyımı ya da denetim kayyımı atanması talep edilmektedir.

Bu noktada belirtmek gerekir ki, Türk Ticaret Kanunu'nda anonim şirketlere kayyım atanmasına ilişkin özel bir düzenleme bulunmamaktadır.

Bu nedenle anonim şirketlere kayyım atanmasına ilişkin taleplerin değerlendirilmesinde Türk Medeni Kanunu'nun ("TMK") kayyımılığına ilişkin hükümlerinin dikkate alınması gerekmektedir.

TMK'nın 403. maddesinin ikinci fıkrasında kayyımın belirli işleri görmek veya malvarlığını yönetmek amacıyla atanacağı düzenlenmiştir. TMK m.426'da vesalet makamının, maddede yazılı olan veya kanunda gösterilen diğer hallerde ilgisinin isteği üzerine veya re'sen temsil kayyımı atayacağı, kayyım atanmasının yasal temsilcinin görevini yerine getirmesine bir engel olmayacağı; m.427'de ise bir tüzel kişi gerekli organlardan yoksun kalmış ve yönetimi başka yoldan sağlanamamışsa kayyım atanacağına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

Özellikle TMK m. 427/4 hükmü uyarınca, bir tüzel kişinin gerekli organlardan yoksun kalması ve yönetimin başka yoldan sağlanamaması halinde kayyım atanabileceği kabul edilmektedir.

Bu çerçevede anonim şirketlerde kayyım atanabilmesi için öncelikle şirketin zorunlu organlardan yoksun kalmış olması veya mevcut organların hukuken ya da fiilen işlevsiz hale gelmesi gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle, şirket yönetiminin olağan mekanizmalarla sürdürülemediği ve ortaya çıkan yönetim boşluğunun başka bir yöntemle giderilemediği durumlarda kayyım atanması gündeme gelebilecektir.

Nitekim Yargıtay. 11. Hukuk Dairesi'nin 08/03/2018 Tarih ve 2016/7714 E-2018/1804 K. sayılı kararında da

"Yönetim kayyımı atanabilmesi için şirketin yönetim kurulunun bir şekilde oluşturulmasının mümkün olmaması ve bu boşluğun başkaca hukuki yollarla giderilmemiş olması şarttır. Şirketin seçilmiş yönetim kurulu bulunduğu takdirde organ yokluğundan söz etmek mümkün olmadığı gibi, mevcut yönetim kurulunun, çalışmaz halde olması da TTK'nın sistematiği içinde giderilmesi her zaman mümkün bir durumdur."

şeklinde değerlendirme yapılmıştır.

TTK'da, mahkemeye anonim ortaklık yönetim kurulu üyelerini (gerekçe ne olursa olsun) görevden alma ve yerlerine yenilerini atama yetkisi tanımamıştır; bu yetki genel kurula aittir. Bu nedenle mahkemenin yönetim kurulu üyelerini yönetim ve temsil yetkilerinin ellerinden alması sonucunu doğuran yönetim kayyımı atanması kararını ancak bu yetkilerin hukuken veya fiilen kullanılmadığı hallere özgü olarak verilebilmesi gerekir.

Bununla birlikte şirket yönetiminin kötü olduğu, yönetim kurulunun hatalı kararlar aldığı veya azınlık pay sahiplerinin şirket politikalarını benimsemediği yönündeki iddialar tek başına kayyım atanmasını haklı kılmaz.

Nitekim Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 21. Hukuk Dairesi'nin 2025/996 E. 2025/895 K. sayılı ve 11.09.2025 tarihli kararında da

"Şu halde hakim, şirketin iyi yönetilmediği gerekçesiyle yönetim kayyımı atayamaz; diğer bir anlatımla, hakim şirket yönetiminde "yerinde" denetimi yapamaz. MK'nin 427/4.maddesinin amacı şirketi daha iyi bir yönetime kavuşturmak değildir; bu olgu şirketin iç sorunudur. Şirket yönetiminin izlemek ve değerlendirmek yetkisi münhasıran genel kurula aittir. Yönetimi beğenmeyen ve yerinde bulmayan genel kurul, yönetim kurulu üyelerine görevden alabilir, tekrar seçmeyebilir; ibra

etmeyebilir ve haklarında sorumluluk davası açılmasına karar verebilir."

şeklinde değerlendirme yapılmıştır.

Gerçekten de Yönetim kurulu üyelerinin şirketi özensiz yönettiği, hatta görev ve yetkilerini kötüye kullandıkları iddiaları da kayyım atanması yoluyla çözümlenemez.

Ortaklar bu iddiaları genel kurula taşıyıp orada sorunlara çözüm arayabilirler. Bu konuda TTK'nın 37. maddedeki bilgi alma ve inceleme, 438. maddedeki özel denetim isteme, 553 vd.'da ki yönetim kurulu üyeleri aleyhine sorumluluk davası açma, 445 ve 447 uyarınca genel kurul ve yönetim kurulu kararları aleyhine iptal ve bütan davaları açma ve (azlık olarak) 531. maddeye göre şirketin haklı sebeple feshini dava etme haklarından yararlanabilirler.

Kısaca ortaklar bütün bu konulardaki ihlal iddialarını ve azınlığın çoğunluk tarafından ezildiği yakınmalarına TTK'nın tanıdığı bireysel ya da azlık hakları ile çözüm aramak zorundadırlar. Bu yolda gitmeyerek anılan gerekçelerle mahkemeden şirkete yönetim kayyımı atanmasını istemek mümkün değildir. [1]

Sonuç itibarıyla, anonim şirketlerde kayyım atanması, şirket yönetiminin beğenilmemesi, yönetim kurulu kararlarının yerinde bulunmaması veya azınlık pay sahiplerinin çoğunluk ile yaşadığı uyuşmazlıkların çözümü amacıyla başvurulabilecek bir kurum değildir. Kayyım atanabilmesi ancak şirketin zorunlu organlardan yoksun kalması ve yönetimin başka suretle sağlanamaması gibi istisnai koşulların varlığı halinde mümkündür.

4. HAKLI SEBEPLE FESİH DAVALARINDA İHTİYATİ TEDBİR TALEPLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Haklı sebeple fesih davalarında davacı pay sahipleri tarafından sıklıkla ileri sürülen bir diğer talep ise şirket malvarlığı üzerine ihtiyati tedbir konulmasıdır.

Uygulamada özellikle şirket taşınmazlarının, araçlarının, iştirak paylarının veya diğer malvarlığı unsurlarının üçüncü kişilere devrinin önlenmesi amacıyla ihtiyati tedbir kararı verilmesi talep edilmektedir.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, ihtiyati tedbir kurumu, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 389 ve devamı maddelerinde düzenlenmiş olup, mevcut durumda meydana gelebilecek bir değişiklik nedeniyle hakkın elde edilmesinin önemli ölçüde zorlaşacağından, tamamen imkânsız hale geleceğinden veya gecikme sebebiyle ciddi bir zararın doğacağından endişe edilmesi halinde başvurulabilen geçici hukuki koruma tedbirlerinden biridir.

HMK m.389 hükmü uyarınca ihtiyati tedbir kararı verilebilmesi için, talepte bulunan tarafın korunmaya değer bir hakkının bulunması yeterli olmayıp aynı zamanda bu hakkın derhal korunmasını gerekli kılan somut bir tehlikenin de mevcut olması gerekir. Bunun yanında HMK m.390/3 hükmü gereğince ihtiyati tedbir talep eden taraf, dayandığı hakkın varlığını ve tedbir sebebinin yaklaşık ispat ölçüsünde ortaya koymakla yükümlüdür.

Nitekim İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 14. Hukuk Dairesi'nin 2023/1950 E., 2023/1788 K. sayılı ve 02.11.2023 tarihli kararında da "Diğer yandan soyut olarak şirketin mal varlığı üzerinde fiktif ve muvazaalı işlemler yapılarak şirket ortaklar ve alacaklıların zarara uğratılacağı belirtilmiş ise de buna ilişkin herhangi bir kanıt sunulmamıştır.

Fesih talep edilmesiyle şirketin mal varlığının olaylı şekilde dava konusu olması nedeniyle taşınmaza yönelik tedbirin reddedilme gerekçesi yerinde olmamakla birlikte, yönetim kurulu üyesinin şirket mal varlığını azaltıcı bir işlem yaptığı veya şirketi zarara uğrattığına, şirket menfaatlerine aykırı şekilde taşınmazı elden çıkarmaya çalıştığına ilişkin yaklaşık ispat ölçüsünde herhangi bir kanıt sunulmaması nedeniyle, mahkemece tedbir talebinin reddine karar verilmesi sonucu itibarıyla doğrudur." şeklinde değerlendirme yapılmıştır.

Yerleşik yargı içtihatları uyarınca, davacı pay sahiplerinin, şirket malvarlığının ileride kaçırılabilceği, muvazaalı işlemlere konu edilebileceği veya şirket yöneticilerinin şirketi zarara uğratabileceği yönündeki soyut endişeleri, tek başına ihtiyati tedbir kararı verilmesi için yeterli değildir.

ÖNEMLİ

Sonuç olarak, haklı sebeple fesih davasının açılmış olması tek başına ihtiyati tedbir kararı verilmesini gerektirmez.

Davacı pay sahiplerinin, şirket malvarlığının azaltılmasına veya dava sonunda elde edilmesi muhtemel hakkın ciddi şekilde tehlikeye düşmesine yol açabilecek somut vakıaları ortaya koymaları ve bu vakıaları yaklaşık ispat ölçüsünde desteklemeleri zorunludur.

Aksi yöndeki bir yaklaşım, ihtiyati tedbir kurumunun amacını aşarak şirket faaliyetlerinin gereksiz şekilde kısıtlanmasına ve anonim şirketlerin kurumsal işleyişine ölçsüz müdahalelere yol açabilecektir.

5. SONUÇ

Anonim şirketlerde haklı sebeple fesih davası, azınlık pay sahiplerinin korunmasını amaçlayan önemli bir hukuki mekanizma olmakla birlikte, şirketin sona erdirilmesine kadar uzanabilen sonuçları nedeniyle istisnai nitelikte bir dava türüdür.

Bu nedenle gerek TTK m. 531 hükmü gerek doktrinde hâkim olan görüşler uyarınca şirketin feshi son çare olarak değerlendirilmeli; şirketin devamını sağlayabilecek alternatif çözümler öncelikle göz önünde bulundurulmalıdır.

Haklı sebeple fesih davalarında sıklıkla ileri sürülen kayyım atanması talepleri bakımından da aynı yaklaşım geçerlidir. Türk Ticaret Kanunu'nda anonim şirketlere kayyım atanmasına ilişkin özel bir düzenleme bulunmamakta olup, bu taleplerin Türk Medeni Kanunu'nun kayyımılığına ilişkin hükümleri çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Buna göre kayyım atanabilmesi ancak şirketin zorunlu organlardan yoksun kalması ve yönetimin başka şekilde sağlanamaması gibi istisnai koşulların varlığı halinde mümkün olabilecektir.

Şirket yönetiminin kötü olduğu, yönetim kurulu kararlarının yerinde bulunmadığı veya azınlık pay sahiplerinin yönetim politikalarını benimsemediği yönündeki iddialar ise tek başına kayyım atanmasını haklı kılmamaktadır.

Benzer şekilde, şirket malvarlığı üzerine ihtiyati tedbir konulmasına yönelik taleplerin de HMK m. 389 ve devamı hükümlerinde düzenlenen şartlar çerçevesinde değerlendirilmesi gerekir.

İhtiyati tedbir kararı verilebilmesi için davacının yalnızca bir hak iddiasında bulunması yeterli olmayıp, aynı zamanda

hakkın elde edilmesinin ciddi şekilde tehlikeye düşeceğini gösteren somut vakıaların mevcut olması ve bu hususların yaklaşık ispat ölçüsünde ortaya konulması gerekmektedir.

Şirket malvarlığının ileride kaçırılacağı veya yöneticilerin şirkete zarar verebileceği yönündeki soyut iddialar ise ihtiyati tedbir kararı verilmesi bakımından yeterli kabul edilmemelidir.

Nihayetinde, haklı sebeple fesih davalarında ileri sürülen kayyım atanması ve ihtiyati tedbir talepleri, şirket yönetimine doğrudan müdahale sonucunu doğurabilecek nitelikte geçici hukuki koruma talepleridir.

Bu nedenle mahkemeler tarafından söz konusu talepler değerlendirilirken anonim şirketlerin organlar sistemi, şirketlerin faaliyet özgürlüğü, çoğunluk ilkesi ve ölçülülük prensibi gözetilmeli; geçici hukuki koruma kurumlarının şirket içi uyumsuzlukların çözümünde bir baskı veya müdahale aracına dönüşmesine izin verilmemelidir.

Detaylı Bilgi için;
[Av. Ezgi Karpınar](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. Prof. Dr. Ersin Çamoğlu, Anonim Ortaklığa Yönetim Kayyımı Atanması, İstanbul Barosu Dergisi, Cilt 91, Sayı 5, Yıl 2017, sahife 17,24 ve 25.

İŞVEREN VEKİLİNİN HİZMET SÖZLEŞMESİNİN FESHİ VE İŞ GÜVENCESİ HÜKÜMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

1. GİRİŞ

İşveren vekillerinin, İşveren adına hareket etmelerine rağmen, iş sözleşmesine dayanarak çalışmalarını nedeniyle işçi statüsü devam etmektedir. Bazı şartlarda, işveren vekillerinin iş güvencesinden yararlanma hakkını etkilenmektedir. Bu nedenle işveren vekillerinin hangi durumlarda iş güvencesinden yararlanabildiğini, hangi durumlarda yararlanamadıklarının açıklığı kavuşturulması önem arz etmektedir.

İşveren vekillerinin iş güvencesi kapsamına girip girmediği, fesih şartlarının nasıl uygulanacağı, İşveren vekilliği görevinin sonlandırılması ile iş akdinin feshi arasındaki hukuki ilişki ve işveren vekilliği sıfatının işe iade davası başta olmak üzere iş akdinin feshine bağlı risklere etkisi, uygulamada önemli uyumsuzluklara yol açmaktadır.

Bu çalışmada öncelikle işveren vekili kavramı ve işveren vekillerinin hukuki statüsü incelenecek; ardından işveren vekillerinin iş güvencesi kapsamı dışına hangi şartlarda çıkabileceği değerlendirilecek; özellikle genel müdür ve diğer üst düzey yöneticilerin durumları analiz edilecektir.

2. İŞVEREN VEKİLİ KAVRAMI VE İŞ GÜVENCESİ DIŞINDA KALAN İŞVEREN VEKİLİĞİNİN UNSURLARI

İşveren vekili, 4857 sayılı İş Kanunu m. 2'de "İşveren adına hareket eden ve işin, işyerinin ve işletmenin yönetiminde görev alan kimselere işveren vekili denir." olarak tanımlanmıştır. İşyerinin ve işletmenin yönetiminde görev alan her işçi, işveren vekili sıfatına haiz değildir. İşveren vekili konumunda olabilmek için belirli unsurla-

rın bir arada bulunabilmesi gerekmektedir.

İşveren vekili sıfatı bulunan bazı üst düzey yöneticiler iş güvencesi hükümlerinden yararlanamamaktadır. İş güvencesi kapsamı dışında kalan işveren vekillerinin yalnızca unvanına bakılmamaktadır. Fiilen kulanmış olduğu yetkilerin kapsamı bütün olarak değerlendirilmektedir. Nitekim Yargıtay kararlarında da görüldüğü üzere: "4857 sayılı Kanun'un 18. maddesi uyarınca işçinin iş güvencesi hükümlerinden yararlanabilmesi işçinin işletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekili ve yardımcıları veya iş yerinin bütününe sevk ve idare eden ve işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisi bulunan işveren vekili konumunda bulunmaması gerekir.

İş güvencesinden yararlanamayacak işveren vekilleri her şeyden önce, işletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekilleri ile yardımcıları olduğuna göre, işletmenin tümünü yöneten genel müdürler ile yardımcıları iş güvencesi hükümlerinden yararlanamayacaktır. Ancak belirtelim ki, işyerinde genel müdür veya genel müdür yardımcısı unvanının kullanılması tek başına iş güvencesi kapsamı dışında bulunma sonucunu doğurmaz. Önemli olan, kendisine temsil yetkisi verilip verilmediği ve işletmenin bütününe yönetip yönetmediğidir; bu hususta görev tanımı ve konumuna bakmak gerekir.

İş güvencesinden yararlanamayacak işveren vekillerinin ikinci grubunu, işletmenin değil de iş yerinin bütününe yöneten ve işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisi bulunan işveren vekilleridir. Buna göre, işletmenin bütününe sevk ve idare edenler, başka bir şart aranmaksızın

işveren vekili sayılırken; işletmenin değil de iş yerinin bütününe sevk ve idare edenlerin anılan anlamında işveren vekili sayılabilmesi için ilave olarak, işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisini haiz olması şartı aranır. İş yerinin tümünü sevk ve idare ile işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisi katlanmış olarak, birlikte aranır. Dolayısıyla bir banka şubesi müdürü ile fabrika müdürü, iş yerini sevk ve idare etmekle beraber, özgür iradesi ile işçi alma ve işten çıkarma yetkisi yoksa işveren vekili sayılmaz. İş güvencesinden yararlanılır. Aynı şekilde, işe alma ve işten çıkarma yetkisi bulunan insan kaynakları müdürü ile personel müdürü, iş yerinin tümünü yönetmediğinden iş güvencesi hükümlerinden yararlanabilecektir." [1]

İşveren vekilliği statüsü değerlendirilirken; işletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekilleri ve iş yerinin bütününe sevk ve idare eden ve işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisi bulunan işveren vekilliği olarak ikili bir değerlendirmeye gidilmiştir. Buradan da anlaşılacağı üzere salt işveren vekilliği sıfatının olması, iş güvencesinden yararlanılmayacağı anlamına gelmemektedir.

Yargıtay kararları kapsamında; işletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekillerinin başka şart aranmaksızın iş güvencesi hükümleri dışında kalırken yalnızca işyerinin bütününe sevk ve idare eden işveren vekillerinin de bir de işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisinin bulunması şartı ile iş güvencesi hükümleri dışında bırakılmıştır.

3. İŞ GÜVENCESİ HÜKÜMLERİ AÇISINDAN İŞVEREN VEKİLLERİNİN DURUMU

İş güvencesi hükümleri kural olarak en başta İş Kanunu'na tabi işçiler için uygulanmaktadır. İş Güvencesi hükümleri İş Kanununun 18-21 maddeleri arasında düzenlenmiştir. Buna göre iş güvencesinden yararlanılabilmemesinin kapsamı 18. Maddede belirlenmiştir. "Otuz veya daha fazla işçi çalıştıran işyerlerinde en az altı aylık kıdemi olan işçinin belirsiz süreli iş sözleşmesini fesheden işveren, işçinin yeterliliğinden veya davranışlarından ya da işletmenin, işyerinin veya işin gereklerinden kaynaklanan geçerli bir sebebe dayanmak zorundadır. Yer altı işlerinde çalışan işçilerde kıdem şartı aranmaz."

İş güvencesi kapsamında olabilmek için 30 veya daha fazla işçi çalıştıran işyerlerinde çalışıyor olmak, en az altı aylık kıdeme sahip olmak, haklı veya geçerli bir sebebe dayanmaksızın iş akdinin feshedilmiş olması şartları aranmaktadır. Buna ek olarak işveren vekilliği sıfatının da bulunmaması gerekmektedir.

"Dosyada toplanan delillerden iş akdinin davalı tarafça feshedildiği, feshin haklı veya geçerli olduğunun davalı tarafça ispat edilemediği, davacının kıdeminin 6 aydan fazla olduğu, fesih tarihinde 30 kişiden fazla çalışanın olduğu ve davacının da işveren vekili olmadığı anlaşıldığından davacının istinaf talebinin yerinde olduğu ve işe iadesinin gerektiği sonucuna varılmıştır." [2]

İş Kanunu'nun 18. Maddesinde bu husus düzenlenmiştir: "İşletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekili ve yardımcıları ile işyerinin bütününe sevk ve idare eden ve işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisi bulunan işveren vekilleri hakkında bu madde, 19 ve 21 inci maddeler ile 25 inci maddenin son fıkrası uygulanmaz."

Buna göre:

"Feshin geçerli sebebe dayandırılması

Madde 18 - Otuz veya daha fazla işçi çalıştıran işyerlerinde en az altı aylık kıdemi olan işçinin belirsiz süreli iş sözleşmesini fesheden işveren, işçinin yeterliliğinden veya davranışlarından ya da işletmenin, işyerinin veya işin gereklerinden kaynaklanan geçerli bir sebebe dayanmak zorundadır. (Ek cümle: 10/9/2014-6552/2 md.) Yer altı işlerinde çalışan işçilerde kıdem şartı aranmaz.

...

İşletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekili ve yardımcıları ile işyerinin bütününe sevk ve idare eden ve işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisi bulunan işveren vekilleri hakkında bu madde, 19 ve 21 inci maddeler ile 25 inci maddenin son fıkrası uygulanmaz."

Sözleşmenin feshinde usul

Madde 19 - İşveren fesih bildirimini yazılı olarak yapmak ve fesih sebebini açık ve kesin bir şekilde belirtmek zorundadır.

Hakkındaki iddialara karşı savunmasını almadan bir işçinin belirsiz süreli iş sözleşmesi, o işçinin davranışı veya verimi ile ilgili nedenlerle feshedilemez. Ancak, işverenin 25 inci maddenin (II) numaralı bendi

şartlarına uygun fesih hakkı saklıdır.

"İşverenin haklı nedenle derhal fesih hakkı

Madde 25 - Süresi belirli olsun veya olmasın işveren, aşağıda yazılı hallerde iş sözleşmesini sürenin bitiminden önce veya bildirim süresini beklemeksizin feshedebilir:

...

İşçi feshin yukarıdaki bentlerde öngörülen sebeplere uygun olmadığı iddiası ile 18, 20 ve 21 inci madde hükümleri çerçevesinde yargı yoluna başvurabilir."

İşveren vekillerinin iş akdi feshedildiğinde geçerli nedene dayanma, feshin yazılı yapılması ve haklı nedenle fesih halinde yargı yoluna başvurulması gibi düzenlemeleri içeren hükümler uygulanmayacaktır.

"Bu hüküm ile işverene, onun güvenine sahip olması gereken belirli konumdaki işveren vekillerinin iş akitlerini, bu güvenin sarsıldığı durumlarda bir neden gösterme zorunda olmaksızın İK 17'ye göre sona erdirebilme olanağı sağlanmak istenmiştir." [3]

Yargıtay'ın yerleşik içtihatlarında belirtildiği üzere işyeri yöneticisinin işçi alımı ve işten çıkarılması hallerinde üstlerinin talimatlarına veya onayına bağlı hareket etmesi hâlinde, yargıtay kararları uyarınca bu kişiler işveren vekili kabul edilmemektedir:

"Gerek mahkemenin gerekçesine esas aldığı, gerekse yerleşik Yargıtay içtihatlarında vurgulandığı üzere" İş güvencesinden yararlanamayacak işveren vekillerinin ikinci grubunu, işletmenin değil de işyerinin bütününe yöneten ve işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisi bulunan işveren vekilleridir. Buna göre, işletmenin bütününe sevk ve idare edenler, başka bir şart aranmaksızın işveren vekili sayılırken; işletmenin değil de işyerinin bütününe sevk ve idare edenlerin 18'nci madde anlamında işveren vekili sayılabilmesi için ilave olarak, işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisini haiz olması şartı aranır. İşyerinin tümünü sevk ve idare ile işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisi katlanmış olarak, birlikte aranır." " İşyerini sevk ve idare etmekle beraber, özgür iradesi ile işçi alma ve işten çıkarma yetkisi yoksa İş Kanunu'nun 18'nci maddesi anlamında işveren vekili sayılmaz. İş güvencesinden yararlanır." (Yargıtay 9. H.D. 17.12.2010 tarih ve 2009/41752 Esas 2010/38580 Karar) Davalı işyeri işletmenin Adana'daki iş yeridir. Davacı her ne kadar bu iş yerinin

yöneticisi ise de, davalının delil olarak sunduğu maillerden de anlaşıldığı üzere, işe alma ve işten çıkarma yetkisini kendi özgür iradesi ile değil, merkezin izin ve onayı ile kullanabilmektedir. Bu durum davacıyı, İş Kanunu'nun 2 nci maddesindeki işveren vekili kapsamından çıkarılmaktadır. Dolayısı ile mahkemenin davacıyı işveren vekili sayıp, iş güvencesi hükümlerinden yararlanma talebini reddetmesi yerinde değildir." [4]

Yargıtay kararlarının genelinde de görüleceği üzere işveren vekili sıfatı yalnızca unvana göre değerlendirilmemektedir. İş güvencesi kapsamı dışında kalmanın değerlendirilmesi yapılırken yetki kullanımına bakılması gerekmektedir. Bu statünün ancak kanunda öngörülen koşulların somut olarak ispatlanması hâlinde uygulanabileceği açıktır. Nitekim:

"Ancak mahkemece davacının dava dışı Buchanan Group unvanlı uluslararası şirketin Türkiye'deki gruba bağlı işyerinde "Business Director" unvanıyla ve Türkiye'deki tek çalışan olarak görev yaptığı, doğrudan işverene bağlı olarak çalıştığı, iş güvencesi kapsamında olmayan işveren vekili olduğu gerekçesiyle davanın reddine karar verilmişse de,

4857 sayılı İş Kanunu'nun 18. maddesi uyarınca işçinin iş güvencesi hükümlerinden yararlanabilmesi işçinin işletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekili ve yardımcıları veya işyerinin bütününe sevk ve idare eden ve işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisi bulunan işveren vekili konumunda bulunması gerekir.

İş güvencesinden yararlanamayacak işveren vekilleri her şeyden önce, işletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekilleri ile yardımcıları olduğuna göre, işletmenin tümünü yöneten genel müdürler ile yardımcıları iş güvencesi hükümlerinden yararlanamayacaktır. Ancak belirtelim ki, işyerinde genel müdür veya genel müdür yardımcısı unvanının kullanılması tek başına iş güvencesi kapsamı dışında bulunma sonucunu doğurmaz. Önemli olan, kendisine temsil yetkisi verilip verilmediği ve işletmenin bütününe yönetip yönetmediğidir; bu hususta görev tanımı ve konumuna bakmak gerekir. İş güvencesinden yararlanamayacak işveren vekillerinin ikinci grubunu, işletmenin değil de işyerinin bütününe yöneten ve işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisi bulunan işveren vekilleridir.

Buna göre, işletmenin bütününe sevk ve idare edenler, başka bir şart aranmaksızın işveren vekili sayılırken; işletmenin değil de işyerinin bütününe sevk ve idare edenlerin 18'nci madde anlamında işveren vekili sayılabilmesi için ilave olarak, işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisini haiz olması şartı aranır. İşyerinin tümünü sevk ve idare ile işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisi katlanmış olarak, birlikte aranır.

Bu işyeri işletmeye bağlı bir işyeri de olabilir. Dolayısıyla bir banka şubesi müdürü ile fabrika müdürü, işyerini sevk ve idare etmekle beraber, özgür iradesi ile işçi alma ve işten çıkarma yetkisi yoksa İş Kanunu'nun 18'nci maddesi anlamında işveren vekili sayılmaz. İş güvencesinden yararlanılır.

Aynı şekilde, işe alma ve işten çıkarma yetkisi bulunan insan kaynakları müdürü ile personel müdürü, işyerinin tümünü yönetmediğinden iş güvencesi hükümlerinden yararlanabilecek-tir.

Ancak işletmeye bağlı bir işyerinde, bu işyerinin tümünü sevk ve idare eden, ayrıca işe alma ve işten çıkarma yetkisi olan işçi, iş güvencesi hükümlerinden yararlanamaz. Dairemizin uygulaması da bu yöndedir. (26.05.2008 gün ve 2007/35929 Esas, 2008/12484 Karar sayılı ilamımız).

Dosya içeriğine göre somut uyuşmazlıkta davacının davalı şirkette iş sözleşmesine göre "Business Director" unvanıyla çalıştığı görülmekle birlikte, davalı şirketin yetkililerinin yabancı şahıslar olduğu, davacıya şirketin bütününe yönetme yetkisi verildiği yönünde iş sözleşmesinde bir hüküm bulunmadığı gibi bu konuda bir vekaletname de sunulmadığı, yine davacıya işçi alma ve çıkarma yetkisinin bulunduğu konusunda bir delil sunulmadığı gözetildiğinde davacının işletmenin bütününe yöneten işveren vekili veya yardımcısı veya işyerinin bütününe yönetip işçi alma ve çıkarma yetkisi olan işveren vekili olduğu hususlarının somut ve inandırıcı delillerle kanıtlanmadığı bu nedenle davacının iş güvencesi hükümlerinden yararlanacağı kabul edilmelidir.

Davacının iş sözleşmesinin feshinin geçerli nedene dayandığının davalı tarafça somut ve inandırıcı delillerle kanıtlanmadığından feshin geçersizliğine karar verilmektedir." [5]

Karardan da anlaşılacağı üzere yapılan değerlendirmelerde, işveren vekilinin, işyerinin bütününe sevk ve idare etmesinin yanında işçileri işe alım ve çıkartma

yetkisine sahip olduğuna dair somut deliller aranmıştır.

Bu durumun ispatlanamaması sebebiyle iş güvencesi hükümlerinden yararlanılacağına hükmedilmiştir

3. İŞVEREN VEKİLİNİN GÖREVDEN ALINMASI İLE İŞ SÖZLEŞMESİNİN FESHİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Bu kapsamda, işveren vekilinin iş akdinin feshedilmesi tek başına işveren vekilliği sıfatını ve temsil yetkisini ortadan kaldırmamaktadır.

İşveren tarafından yalnızca iş akdinin feshedilmesi hâlinde kişi, işçi sıfatını kaybetmekle birlikte, görevden alınmadığı sürece işveren vekili olarak görünmeye ve temsil yetkisini taşımaya devam etmektedir.

Bu durumda kişinin işveren vekilliği görevi sona ermediğinden, görevden alınmasına ilişkin ayrıca usulüne uygun karar alınması ve gerekli sicil işlemlerinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

4. İŞE İADE DAVASI BAKIMINDAN İŞVEREN VEKİLLERİNİN İŞ AKDİNİN FESHİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İşveren vekillerinin iş güvencesinden yararlanamamasının en önemli sonucu işe iade davası açma hakkından yararlanılamamasıdır.

Bu nedenle iş akdinin sonlandırılması halinde feshin geçersizliğinden kaynaklanan herhangi bir talepte bulunulamayacaktır.

Buna bağlı olarak işe iade davasının sonuçlarından olan boşta geçen süre ücreti ile işe başlatmama tazminatına da hak kazanılamayacaktır.

Bununla birlikte, işe iade davası açılma-

ması, işçilik alacaklarına ilişkin haklarını ortadan kaldırmamaktadır.

Yasal şartların oluşması hâlinde kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, ödenmemiş ücret, fazla çalışma ücreti ve benzeri işçilik alacaklarını talep etme hakları devam etmektedir.

5. SONUÇ

İş Kanunu bakımından işveren vekili kavramı, yalnızca işçinin taşıdığı sığata veya unvana göre değil, fiilen kullanılan yetkiler dikkate alınarak belirlenmektedir.

Nitekim Yargıtay'ın yerleşik içtihatları da üst düzey yöneticilerin tek başına iş güvencesi hükümleri dışında kalınması için yeterli olmadığını; işveren vekilliğinin kapsamının somut olayın özelliklerine göre ve işveren vekilinin yetki sınırları içerisinde değerlendirilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Bu çerçevede işletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekilleri ile işyerinin bütününe sevk ve idare etmekle birlikte işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisine sahip olan yöneticiler iş güvencesi kapsamı dışında kalırken, bu şartları taşımayan işveren vekilleri iş güvencesi hükümlerinden yararlanabilecektir.

Detaylı Bilgi için;
[Av. Seymanur Elmas](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. T.C. YARGITAY 9. Hukuk Dairesi Esas No. 2020/3073 Karar No. 2020/11570 Tarihi:13/10/2020
2. T.C ADANA BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ 11. HUKUK DAİRESİ Esas No. 2022/3099 Karar No. 2023/1058 Tarihi: 13.09.2023
3. Süzek, İş Hukuku, 9. Baskı İstanbul 2013, syf.571
4. T.C ADANA BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ 11. HUKUK DAİRESİ Esas No. 2022/3099 Karar No. 2023/1058 Tarihi: 13.09.2023
5. Yargıtay 9. HD., E. 2015/20996 K. 2015/29831 T. 26.10.2015

AYM ÇOCUĞUN ÜSTÜN YARARI GÖZETİLMİYEREK ÇOCUĞUN MUTAT MESKENE İADE EDİLMESİNİ AİLE HAYATINA SAYGI HAKKININ İHLALİ OLARAK DEĞERLENDİRDİ!

Anayasa Mahkemesi, mutata meskenleri yurt dışında olan ve mutata meskenlerinde yaşayan çocukların Türkiye'den iadesine ilişkin davalara yönelik önemli karar verdi. AYM, 2025/16250 başvuru numaralı ve 04.03.2026 tarihli kararında aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğine hükmetti.

Karar, Resmî Gazete 'de 8 Haziran 2026 tarihinde yayımlandı.

Başvuru Konusu Olay: Başvurucu Ş.G. ile eski eşi, Hollanda'da yaşamaktayken boşandı. Çiftin bu aile birliğinden üç çocuğu bulunuyordu.

Başvurucu anne, müşterek çocuklarla birlikte 2022 yılında Türkiye'ye geldi. Başvurucu Türkiye'ye geldikten sonra çocukların babası, kararlaştırılan dönüş tarihinde başvurucunun çocuklarla birlikte Hollanda'ya dönmemesi üzerine çocukların alıkonulduğu iddiasıyla ve 25.11.1980 tarihli Lahey Sözleşmesi uyarınca iade işlemlerinin başlatılması talebiyle Hollanda makamlarına başvurdu.

Yerel mahkeme, iade talebinin reddine karar verdi, davacı baba bu kararı istinaf etti. İstinaf mahkemesi tarafından bu başvuru da reddedildi. Bunun üzerine davacı baba temyiz yoluna başvurdu.

Temyiz incelemesinde, davacı babaya müşterek çocukların iadesine karar verilmesi gerektiği kanaatine ulaşılarak bozma kararı verildi.

Sonrasında tekrar yargılama yapıldı ve çocukların davacı babaya iade edilmesine karar verildi. Başvurucu anne temyiz yoluna gitse de karar onandı.

Başvurucu anne karar kesinleştikten sonra bireysel başvuruda bulundu. Anayasa Mahkemesi bireysel başvuru talebinde, çocukların uzun süredir Türkiye'de yaşadıklarını, eğitim ve sosyal çevrelerinin burada oluştuğunu, ayrıca çocukların iade edilmeleri hâlinde fiziksel ve psikolojik risklerle karşı karşıya kalabileceklerini ileri sürdü. Karar veren mahkemelerin çocukların üstün yararını yeterince araştırmadan karar verdiği iddiasında bulundu.

Anayasa Mahkemesi'nin Değerlendirmesi ise: AYM, başvuruyu aile hayatına saygı hakkı kapsamında inceledi. Çocukların iadesine ilişkin süreçlerde mahkemelerin yalnızca Lahey Sözleşmesi hükümlerini uygulamakla yetinmemesi gerektiğini, aynı zamanda çocuğun üstün yararını somut olayın koşullarına göre ayrıntılı şekilde değerlendirme yapılmasının gerektiğini belirtti.

Anayasa Mahkemesi, çocukların mevcut yaşam koşulları, sosyal çevreleri, psikolojik durumları ve olası riskleri konusunda yeterli inceleme yapılmadığı kanaatine vardı. Çocukların üstün yararına ilişkin değerlendirmelerin yetersiz kaldığı tespit edildi.

İşbu sebeple Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğine karar verildi.

Anayasa Mahkemesi, ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması amacıyla dosyanın yeniden yargılama yapılmak üzere ilgili mahkemeye gönderilmesine ve yargılama süresi boyunca müşterek çocukların mutata meskene iade edilmemesine hükmetti.

Böylece ilgili mahkeme, çocukların üstün yararını ve somut olayın tüm özelliklerini yeniden değerlendirerek karar vermek zorunda olacaktır.

Uluslararası çocuk kaçırma ve çocuk iadesi davalarında mahkemeler yalnızca sözleşme hükümlerine dayanarak karar vermemelidir. Çocuğun üstün yararını merkeze alan kapsamlı bir değerlendirme yapılarak karar verilmelidir.

Kaynak: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2026/06/20260608-5.pdf>

ÇEKİN İBRAZINDA İMZA UYUŞMAZLIĞI VE BANKANIN KARŞILIKSIZDIR İŞLEMİ YAPMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

1. Giriş

Kambiyo senetlerinin türlerinden biri olan çek, tedavül kabiliyeti ve beraberinde getirdiği hukuki güvence ile ticari hayatta sıklıkla kullanılan bir ödeme aracıdır. Ancak uygulamada bankaların, ibraz edilen çekteki keşideci imzasının, banka nezdindeki imza örneği ile uyuşmadığı gerekçeyle çekin ibraz anındaki karşılığını kontrol etmekten ve karşılıksız olması hâlinde "Karşılıksızdır" işlemini tesis etmekten kaçındıkları görülmektedir.

Bu tutum, çek hamilinin cezai yollara başvurma imkanını ortadan kaldırarak fiili bir cezasızlık ortamının doğmasına sebebiyet vermektedir.

Bu çalışmada, muhatap bankanın ibraz edilen çekte imza uyuşmazlığı bulunsa dahi, çekin karşılığının olup olmadığını kontrol etme ve karşılıksız olması halinde "Karşılıksızdır" işlemi yapma zorunluluğu ele alınacaktır.

2. Çeklerde "Karşılıksızdır" İşleminin Hukuki Niteliği

5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5. maddesi uyarınca: "Üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihine göre kanuni ibraz süresi içinde ibrazında, çekle ilgili olarak "karşılıksızdır" işlemi yapılmasına sebebiyet veren kişi hakkında, hamilin şikâyeti üzerine, her bir çekle ilgili olarak, binbeşyüz güne kadar adli para cezasına hükümlenir. Ancak, hükmedilecek adli para cezası; çek bedelinin karşılıksız kalan miktarı, (...) az olamaz.

Mahkeme ayrıca, çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağına; bu yasağın bulunması hâlinde, çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağının devamına hükmeder. Yargılama sırasında da resen mahkeme tarafından koruma tedbiri olarak çek dü-

zenleme ve çek hesabı açma yasağına karar verilir. Çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı, çek hesabı sahibi gerçek veya tüzel kişi, bu tüzel kişi adına çek keşide edenler ve karşılıksız çekin bir sermaye şirketi adına düzenlenmesi durumunda ayrıca yönetim organı ile ticaret siciline tescil edilen şirket yetkilileri hakkında uygulanır."

5941 Sayılı Çek Kanunu'nda düzenlenen "Çekle İlgili Olarak Karşılıksızdır İşlemi Yapılmasına Sebebiyet Verme" suçunun oluşabilmesi için, çekin ibraz süresi içinde muhatap bankaya ibraz edilmesi ve çek üzerinde usulüne uygun olarak "Karşılıksızdır" işlemi yapılması gerekmektedir.

Aynı Kanun'un 3. maddesi uyarınca, "Karşılıksızdır" işlemi; çekin arka yüzüne ibraz tarihi, hesap durumu, bankanın ödediği miktar, karşılıksız kalan tutar yazılmak ve hamil ile banka görevlisi tarafından birlikte imzalanmak suretiyle tamamlanır.

Usulüne uygun şekilde gerçekleştirilen "Karşılıksızdır" işleminin ardından hamil, işlemin yapıldığı tarihten itibaren üç ay içinde icra ceza mahkemesine başvurarak, 5941 sayılı Kanun'un 5/1. maddesi uyarınca keşidecinin cezalandırılmasını talep edebilir. Bununla birlikte hamil, keşideci, cırantalar ve aval verenler aleyhine kambiyo senetlerine özgü icra takibi başlatabilir. Muhatap banka tarafından "Karşılıksızdır" işlemi tesis edilmediği takdirde, çek hamilinin kambiyo takibi başlatma ve icra ceza mahkemesine şikayette bulunma imkanları ortadan kalkmaktadır.

Dolayısıyla bankanın "Karşılıksızdır" işlemini yapmaktan imtina etmesi, fiili bir cezasızlık durumu yarattığı gibi, hamilin alacağını tahsil etme imkanını da büyük ölçüde zorlaştırmaktadır.

3. Bankanın Çek İnceleme Yükümlülüğünün Kapsamı ve Sınırları

Uyuşmazlığın temelinde, muhatap bankanın kendisine ibraz edilen çek üzerinde ne kapsamda inceleme yapabileceği ve hangi gerekçelerle "Karşılıksızdır" işleminden kaçınabileceği sorunu yer almaktadır. Muhatap bankanın ibraz edilen çek üzerindeki inceleme yükümlülüğü, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 780 ve 801. maddelerinde düzenlenmiştir. Buna göre banka:

- Çekin, zorunlu unsurları (çek kelimesi, kayıtsız şartsız bedel ödeme vaadi, muhatabın ticaret unvanı, ödeme yeri, düzenleme tarihi ve yeri, düzenleyenim imzası, banka seri numarası ve karekod) taşıyıp taşımadığını,

- Çekin kanuni ibraz süresi içinde ibraz edilip edilmediğini,

- Ciro silsilesinin düzenli olup olmadığını, kontrol etmekle yükümlüdür.

Bununla birlikte, bankanın ciranta imzalarının geçerliliğini araştırma gibi bir sorumluluğu yoktur.

Bankanın imza incelemesine ilişkin yetkisi, düzenleyen tarafından ıslak olarak atılmış bir imza içerip içermediğinin tespitiyle sınırlıdır. Bu inceleme, imzanın keşideciye aidiyeti gibi sübjektif değerlendirmeleri kapsamamalıdır. Zira imzanın keşideciye ait olup olmadığı konusundaki tespit yetkisi bankaya değil, yargı mercilerine aittir. Bu kapsamda, bankanın "çekteki imzanın keşideci imzasına benzemediği" veya "imzanın belirsiz olduğu" gibi gerekçelerle "Karşılıksızdır" işleminden kaçınmasının hukuki dayanağı yoktur.

4. İmza Uyuşmazlığında Karşılıksızdır İşlemi Yapma Zorunluluğu

Uygulamada, muhatap bankaların ibraz edilen çekteki keşideci imzasının kendi kayıtlarıyla uyuşmadığı gerekçeyle "Karşılıksızdır" işlemi tesis etmekten kaçındıkları sıklıkla görülmektedir. Konuya ilişkin olarak Bölge Adliye Mahkemeleri Ceza Daireleri arasında farklı yaklaşımlar ortaya çıkmıştır.

Bu karar uyuşmazlığının giderilmesi amacıyla, Yargıtay 19. Ceza Dairesi 27.01.2020 tarihli ve 2019/35817 E., 2020/415 K. sayılı kararında konuyu değerlendirerek, muhatap banka tarafından karşılıksızdır işleminin yapılması için ileri sürülen gerekçeleri iki kategoriye ayırmıştır:

"a-) Objektif olarak meşru görülebilecek gerekçelerle, örneğin "kanun hükmüne veya bir yargı kararına" dayanılarak "karşılıksızdır" işlemi yapılmadığı durumlarla,

b-) Muhatap bankanın meşru gördüğü (subjektif) gerekçelerle, örneğin “çekteki imzanın banka kayıtlarındaki keşideci imzasıyla uyuşmadığı, belirsiz olduğu” gibi kanuna ve bir yargı kararına dayanmayan gerekçelerle “karşılıksızdır” işlemi yapılmadığı durumların, 5941 sayılı Kanun’un 3. maddesi kapsamında şartları oluşması halinde “karşılıksızdır” işlemi yapılmasını engelleyici gerekçeler olmadığı değerlendirilmiştir.”

Bu ayırım, bankanın imza uyumsuzluğu gibi subjektif gerekçelerle “Karşılıksızdır” işlemi yapmaktan kaçınmayacağını açıkça ortaya koymaktadır. Yargıtay’a göre banka, çekin ibraz tarihindeki karşılığını kontrol etmek ve karşılık bulunmaması hâlinde, 5941 sayılı Kanun’un 3/4. maddesi uyarınca “Karşılıksızdır” işlemi tesis etmek zorundadır.

5. Banka Tarafından “Karşılıksızdır” İşlemi Yapılmamasının Sonuçları ve Cezasızlık Sorunu

İmza uyumsuzluğu gerekçesiyle “Karşılıksızdır” işleminin tesis edilmemesi, başta ceza soruşturması olmak üzere çeşitli hukuki sonuçlar doğurmaktadır.

6. Objektif Cezalandırılabilme Şartının Gerçekleşmemesi

Yargıtay 19. Ceza Dairesi, E. 2019/35817, K. 2020/415 ilamı ile “Karşılıksızdır” işleminin 5941 sayılı Kanun’un 5/1. maddesinde düzenlenen suçun objektif cezalandırılabilme şartı olduğunu açıkça belirtmektedir.

“Çekle ilgili olarak “karşılıksızdır işlemi yapılmasına sebebiyet verme” suçundan görülmekte olan bir ceza davasına konu çekin süresinde bankaya ibrazında; muhatap banka tarafından öne sürülen “herhangi bir sebeple” çekin arka yüzüne, 5941 sayılı Kanun’un 3/4. maddesinde yazılı hususlar şerh edilmek suretiyle, usulüne uygun şekilde bir “karşılıksızdır” işlemi yapılmamışsa, çek hesabında karşılığını bulundurmakla yükümlü failin iradesi ve davranışlarıyla doğrudan ilgili olmayan objektif cezalandırılabilme şartı, dolayısıyla suçun kanunda öngörülen neticesi gerçekleşmeyeceğinden, sanığın beraatine karar verilmesi gerekeceği kanaatine ulaşılmıştır.”

Bu durumda, çekin ibraz anında karşılığının bulunmamasına rağmen, muhatap bankanın imza uyumsuzluğu ileri sürerek “Karşılıksızdır” işlemi tesis etmemesi, keşidecinin cezai yönden sorumlu tutulmasını imkansız hale getirmektedir. Bu da

bankanın inceleme yetkisinin sınırını aşarak fiili bir cezasızlık alanı oluşturmaktadır.

7. Çek Hamilinin Hukuki Yollara Başvurma Hakkının Kısıtlanması

“Karşılıksızdır” işlemi yapılmadığında, çek hamilinin kambiyo senetlerine özgü takip yoluna başvurma hakkı ortadan kalkmaktadır. 5941 sayılı Kanun’un 3/6. maddesi; “Muhatap bankanın üçüncü fıkraya göre ödemekle yükümlü olduğu tutar dahil kısmi ödeme hâlinde, çekin ön ve arka yüzünün onaylı fotokopisi ücretsiz olarak hamile verilir. Çek hamili, bu fotokopiyle müracaat borçlularına veya kambiyo senetleri hakkındaki takip usullerine başvurabileceği gibi, icra mahkemesine şikâyetle bulunurken dilekçesine bu fotokopiyi ekleyebilir ve bunu icra daireleri ile mahkemelerde ispat aracı olarak kullanabilir. Mahkeme veya icra dairesinin istemi hâlinde çekin aslı bu mercilere gönderilir.”

Çek hamilinin “Karşılıksızdır” işlemi yapmış çekin fotokopisi ile müracaat borçlularına başvurabileceğini ve icra ceza mahkemesine şikâyetle bulunabileceğini düzenlemiştir. Ancak bu işlem yapılmadığında, hamil kambiyo senetlerinin bu yollara başvuramamakta ve alacağını tahsil etme imkanı ciddi şekilde sınırlanmaktadır.

8. Banka Görevlisinin Cezai Sorumluluğu

5941 sayılı Kanun’un 7/4. maddesi uyarınca; “Kısmen veya tamamen karşılığı bulunmayan çekle ilgili olarak, talebe rağmen, karşılıksızdır işlemi yapmayan banka görevlisi, şikâyet üzerine bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

Kısmen veya tamamen karşılığı bulunmayan çekle ilgili olarak, talebe rağmen “Karşılıksızdır” işlemi yapmayan banka görevlisinin, şikâyet üzerine cezalandırılacağını hüküm altına almıştır. İmza uyumsuzluğu gibi meşru olmayan gerekçelerle “Karşılıksızdır” işleminin yapılmaması, banka görevlisinin cezai sorumluluğunu da ayrıca gündeme getirebilecektir.

9. Değerlendirme ve Sonuç

Yargıtay 19. Ceza Dairesi’nin 27.01.2020 tarihli ve E. 2019/35817, K. 2020/415 sayılı Bölge Adliye Mahkemeleri Ceza Daireleri Arasındaki Karar Uyuşmazlığının Giderilmesine Dair Kararı ile, muhatap bankaların imza uyumsuzluğu gibi subjektif gerekçelerle “Karşılıksızdır” işlemi tesis etmekten imtina edemeyecekleri açıkça hüküm altına alınmıştır.

10. Sonuç

1. Muhatap banka, süresinde ibraz edilen bir çek üzerinde, çekin TTK’da öngörülen zorunlu unsurları taşıyıp taşımadığı, süresinde ibraz edilip edilmediği ve ciro silsilesinin düzenli olup olmadığı ile sınırlı bir inceleme yapmakla yükümlüdür.

2. Banka, “çek üzerindeki imzanın keşideciye ait olmadığı” veya “imzanın belirsiz olduğu” gibi gerekçelerle, karşılığı olan çeki ödemekten veya karşılığı olmayan çek hakkında “Karşılıksızdır” işlemi yapma zorunluluğundan imtina edemez. Çekin ibraz tarihinde karşılığının bulunmaması halinde, banka 5941 sayılı Kanun’un 3/4. maddesinde belirtilen usule uygun olarak “Karşılıksızdır” işleminin yapılması gerekmektedir.

3. Aksi halde, çekin karşılığının bulunmamasına rağmen keşideci cezadan muaf kalacak, çek hamilinin kanuni yollara başvurma hakkı engellenecek ve bu durum bilinçli olarak istismar edilebilecek bir cezasızlık alanı yaratacaktır.

4. İmza uyumsuzluğu iddiası, ancak çekin sahte olduğunun yargı mercii tarafından tespit edilmesi halinde hukuki sonuç doğurabilir. Bu tespit ise “Karşılıksızdır” işlemi yapıldıktan sonra, açılacak ceza davasında mahkemece yapılacak inceleme ile belirlenebilecektir.

Yargıtay’ın konu hakkındaki içtihadı, çek güvenliğinin sağlanması açısından büyük önem taşımaktadır.

Bankaların, kanuni dayanağı olmayan gerekçelerle “Karşılıksızdır” işlemi yapmaktan kaçınmaları, hem çek hamilini mağdur etmekte hem de çek sistemine olan güveni zedelemektedir.

Bu nedenle, muhatap bankaların Yargıtay içtihadı doğrultusunda hareket etmeleri ve imza uyumsuzluğu halinde dahi, çekin karşılığını kontrol ederek gerekli işlemleri yapmaları gerekmektedir.

Detaylı Bilgi için;
[Av. Buse Gürlek](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. Yargıtay 19. Ceza Dairesi, 27.01.2020 tarihli, E. 2019/35817, K. 2020/415 sayılı Bölge Adliye Mahkemeleri Ceza Daireleri Arasındaki Karar Uyuşmazlığının Giderilmesine Dair Karar

YILLIK ÜCRETİ İZİN SÜRESİNİN HESABINDA CUMARTESİ GÜNÜNÜN HUKUKİ NİTELİĞİ

1. GİRİŞ

Yıllık ücretli izin hakkı, yıl boyunca çalışan işçiye fiziken ve zihnen dinlenmesi için getirilen Anayasa ile de güvence altına alınmış temel haklardan biridir. Anayasa'nın 50. maddesinin üçüncü fıkrasında "Dinlenmek, çalışanların hakkıdır." demek suretiyle çalışanların dinlenme hakkı anayasal güvence kapsamına alınmış ve bu hak, sosyal ve ekonomik haklar arasında düzenlenmiştir.

Yine aynı maddenin dördüncü fıkrasında ise "Ücretli hafta ve bayram tatili ile ücretli yıllık izin hakları ve şartları kanunla düzenlenir." şeklindeki ifadeyle yıllık ücretli izin hakkına ilişkin esasların kanunla düzenleneceği açıkça ortaya konulmuştur. [1] Yıllık ücretli izin, işçinin belirli bir çalışma süresini tamamlamasıyla kazandığı ve bu süre içinde ücretinin ödenmeye devam ettiği dinlenme hakkıdır. İş Kanunu'nun 53. maddesi uyarınca işçinin kıdemine göre belirlenen sürelerde izin kullanması zorunludur.

Yıllık izin, iş sözleşmesinin askıda kaldığı bir dönem olup işçi bu süre içerisinde fiilen çalışmamakta ancak ücretini almaya devam etmektedir. Bu yönüyle izin, salt bir "çalışmama hali" değil, kanunen güvence altına alınmış bir dinlenme dönemidir.

Bununla birlikte yıllık izin süresinin nasıl hesaplanacağı ve hangi günlerin bu süreden sayılacağı uygulamada çeşitli uyuşmazlıklara yol açmaktadır. Özellikle hafta tatili ile iş yerinde fiilen çalışılmayan günlerin yıllık izin süresine etkisi, doktrinde ve yargı kararlarında tartışmalı bir konu oluşturmaktadır. Bu yazımızda, özellikle çalışılmayan cumartesi gününün yıllık ücretli izin süresinden düşülüp düşülmeyeceği sorununa değinilecektir.

2. HAFTA TATİLİ GÜNÜNÜN YILLIK İZİN SÜRESİNE ETKİSİ

4857 Sayılı İş Kanunu'nun 46. maddesinde; "Bu Kanun kapsamına giren işyerlerinde, işçilere tatil gününden önce 63 üncü maddeye göre belirlenen iş günlerinde çalışmış olmaları koşulu ile yedi günlük bir zaman dilimi içinde kesintisiz en az yirmidört saat dinlenme (hafta tatili) verilir." şeklindeki ifadeyle hafta tatili açıkça düzenlenmiştir. Bu maddeye göre, işçiye haftada en az bir gün kesintisiz hafta tatili

verilmesi zorunludur. Uygulamada bu gün çoğunlukla pazar günü olarak kullanılmaktadır.

4857 Sayılı İş Kanunu'nun 'Yıllık ücretli izin uygulanması' başlıklı 56. maddesinin 5. fıkrasında ise; "Yıllık ücretli izin günlerinin hesabında izin süresine rastlayan ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri izin süresinden sayılmaz." ifadelerine yer verilmiştir. İlgili hükümden de açıkça anlaşılacağı üzere ve aynı doğrultudaki Yargıtay'ın yerleşik içtihatlarına göre uygulamada genellikle pazar günü kullanılan hafta tatili, işçiye kanuni hak olarak tanınan yıllık izin süresinin hesabında izin süresine eklenmez. Diğer bir ifadeyle, yıllık izin hakkını kullanan işçinin yıllık iznine denk gelen hafta tatil izni, yıllık izin süresinden düşürülmez. Bu duruma, Yargıtay'ın kanun yararına temyize konu edilen kararında da yer verilmiştir.

Yargıtay Kararı – 9. HD., E. 2025/9525 K. 2026/757 T. 10.06.2026

"Uyuşmazlık, davacının yıllık ücretli izin alacağıının bulunup bulunmadığı noktasındadır. 4857 sayılı İş Kanunu'nun (4857 sayılı Kanun) 59. maddesinde, iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesinde, işçiye kullandırılmayan yıllık ücretli izin sürelerine ait ücretlerin son ücret üzerinden ödeneceği hükme bağlanmıştır. Yıllık izin hakkının ücrete dönüşmesi için iş sözleşmesinin feshi şarttır. Bu noktada, sözleşmenin sona erme şeklinin ve haklı nedene dayanıp dayanmadığının önemi bulunmamaktadır. Yıllık ücretli izinlerin kullandırıldığı noktasında ispat yükü işverene aittir. İşveren yıllık izinlerin kullandırıldığını imzalı izin defteri veya eşdeğer bir belge ile kanıtlamalıdır.

Bu konuda ispat yükü üzerinde olan işveren, işçiye yemin teklif edebilir. İzin ücreti hesabında, 4857 sayılı Kanun'un 56/5 hükmünde yer alan "Yıllık ücretli izin günlerinin hesabında izin süresine rastlayan ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri izin süresinden sayılmaz" hükmünün dikkate alınması gereklidir. Somut uyuşmazlıkta, davacının davalı iş yerindeki çalışma süresine göre toplam 28 gün yıllık ücretli izin hakkının bulunduğu, dosya kapsamında bulunan yıllık izin belgelerine göre 12.03.2018-26.03.2018 18...06.2020-15.06.2020 tarihleri arasında toplam 28 gün yıllık ücretli izin kullandığı, ancak bu tarihler arasında toplamda 4 hafta tatili günü bulunduğu, buna göre davacının kullandığı 4 günlük yıllık ücretli izin hakkının bulunduğu anlaşılmaktadır. Hal böyle olunca bakiye 4 günlük yıllık ücretli izin alacağıının bulunduğu kabulü gerekmektedir. Kanun yararına temyiz isteminin yukarıda açıklanan sebeplerle kabulü ile İlk Derece Mahkemesince verilen kararın kanun yararına bozulması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır." [2]

3. CUMARTESİ GÜNÜNÜN "AKDİ TATİL" İLE "HAFTA TATİLİ" AYRIMI BAKIMINDAN YILLIK İZİN HESABINA ETKİSİ

Yıllık ücretli izin konusu bakımından en tartışmalı noktalardan biri, cumartesi gününün de tıpkı pazar günü gibi yıllık izin hesabına dahil edilip edilmeyeceğidir.

Cumartesi gününün yıllık ücretli izin hesabına etkisi, esas itibarıyla işbu günün iş yerindeki çalışma düzeni içerisinde hangi hukuki niteliğe sahip olduğunun tespitine bağlıdır.

Zira cumartesi günü, 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında doğrudan hafta tatili olarak düzenlenmiş bir gün olmayıp bireysel veya toplu iş sözleşmesi veya iş yeri uygulaması ile “çalışılmayan gün”, “akdi tatil günü” veya “hafta tatili” olarak belirlenebilmektedir.

Bu çerçevede, cumartesi gününün hafta tatili niteliği taşıyıp taşımadığı ya da yalnızca sözleşmesel bir tatil günü olup olmadığı, yıllık izin süresinin hesabında işbu günün izinden sayılıp sayılmayacağı tartışmasının temelini oluşturmaktadır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 46. Maddesine göre işçiye tanınan en az 24 saatlik hafta tatili süresi, işçilerin lehine olacak şekilde artırılabilir. Taraflar, hafta tatili süresini bireysel veya toplu iş sözleşmesi ile bir günden daha fazla, örneğin iki gün olarak kararlaştırabilirler. Bu durumda, hafta tatiline ek olarak kararlaştırılan bu dinlenme süresi “akdi tatil” günü olarak kabul edilir. Akdi tatil, sözleşmede açıkça belirlenmiş ve hafta tatili dışında kararlaştırılmış ilave bir dinlenme günüdür. Ancak bu durumun iş günü veya hafta tatili olarak kabul edilip edilmeyeceği, taraflar arasında yapılan sözleşmede açıkça belirtilmemiştir. [3]

Başka bir anlatımla iş sözleşmesinde veya toplu iş sözleşmesinde, haftanın yalnızca beş günü çalışılacağı (uygulamada genellikle pazartesi – cuma günleri arası) ve çalışılmayan kanuni hafta tatili dışındaki günün, hafta tatili olduğu açıkça belirtilmediği durumda, bu günün akdi tatil günü olacağı kabul edilmektedir.

Bu noktada çalışılmayan cumartesi günün, hafta tatili mi yoksa akdi tatil mi olduğuna ilişkin yapılan tespit sonucunda, işbu günün yıllık izin hesabına etkisi bakımından üç farklı durum ortaya çıkmaktadır.

Bu üç durumdan ilki, hafta tatili olarak kabul edilen pazar gününe ek olarak çalışılmayan cumartesi günün, bireysel veya toplu iş sözleşmesinde açıkça “hafta tatili” olarak belirtilmesi durumudur. Bu halde, hafta tatili olarak belirtilen cumartesi günü de tıpkı pazar günü gibi, yıllık izin hesabında dikkate alınmayarak yıllık izin süresinden düşürülmeyecektir.

Örneğin yıllık izinde bir hafta geçiren işçinin, cumartesi ve pazara denk gelen günleri iş gününden sayılmayacağı için işçi, yıllık ücretli izin hakkının yalnızca beş gününü kullanmış olacaktır. Lakin sözleşmede yukarıdaki ibarelerin yanında, aksi

belirtilerek hafta tatili olarak çalışılmayan cumartesi gününün “iş gününden sayılacağı” veya “yıllık ücretli izin süresinden düşürüleceği” vb. ifadelere yer verilmesi halinde, yukarıda belirtmiş olduğumuz üç durumdan bir diğeri ortaya çıkmaktadır. Bu noktada cumartesi günü iş gününden sayılarak hafta tatili olan pazar gününün aksine, yıllık ücretli izin hesabından düşürülmeyecektir. Bir önceki örnekten devam edecek olursak bu ikinci durumda, yıllık izinde geçirilen bir haftalık süre içerisindeki sadece pazar günü, yıllık ücretli izin hesabından düşürülecek ve işçi yıllık izninin altı gününü kullanmış olacaktır. Yargıtay uygulaması da bu yöndedir.

Yargıtay Kararı – 9. HD., E. 2023/1457 K. 2023/4838 T. 03.04.2023

“Cumartesi günü hafta tatili olarak da kararlaştırılabilir. ... veya toplu ... sözleşmeleriyle cumartesi ve pazar günleri hafta tatili günü olarak belirlenmişse, 4857 sayılı Kanun'un 56 ncı maddesinin beşinci fıkrası gereği her iki ... yıllık izin sürelerinden sayılmaz. Başka bir anlatımla yıllık izin kullanma dönemi içindeki cumartesi ve pazar günleri kullanılan izin süresinden düşülür. Ancak ... veya toplu ... sözleşmesinde hafta tatiline eklenen bu cumartesi gününün yıllık izin hesabında ... günü olarak sayılacağı veya izin süresinden düşülmeyeceği şeklinde açık bir kural mevcutsa, bu hüküm geçerli sayılmalı ve 4857 sayılı Kanun'un 56 ncı maddesinin beşinci fıkrası gereği sadece yıllık izne rastlayan pazar günleri izin süresinden düşülmelidir.” [4]

Yukarıda belirtilen üç durumdan sonuncusu ise cumartesi gününün “akdi tatil” olarak kabul edildiği halin yıllık ücretli izin hesabına etkisidir.

Bu durum, bireysel veya toplu iş sözleşmesi ile hafta tatili olan pazar gününe ek olarak cumartesi gününün de çalışılmayan gün olarak düzenlenmesi (cumartesi gününün açıkça hafta tatili olarak belirtilmediği) ya da sözleşmede çalışma günlerine veya tatile ilişkin açıkça bir hüküm bulunmamasına rağmen fiili uygulamada cumartesi günlerinin de çalışılmadan geçirilmesi hallerinde ortaya çıkmaktadır.

Böylece bu gibi durumlarda yıllık ücretli izin hesabı bakımından cumartesi günü, hafta tatili olarak değil fiili olarak çalışılmasa dahi iş günü olarak kabul edilecek ve yıllık ücretli izin hesabından pazar gününün aksine düşürülecektir. Yukarıdaki örneğimizden devam edecek olursak, cumartesi gününün hafta tatili olarak

belirtilmediği ama fiilen de çalışılmayan bir iş yerinde, yıllık izinde geçirilen bir haftalık süre içerisindeki sadece pazar günü yıllık ücretli izin hesabından düşürülecek ve işçi yıllık izninin altı gününü kullanmış olacaktır.

Yargıtay'ın bahsetmiş olduğumuz üç ayrı durumun tümüne yer vermiş olduğu emsal nitelikteki kararına aşağıda yer vermektedir.

Yargıtay Kararı – 9. HD., E. 2021/897 K. 2021/5272 T. 02.03.2021

“...hafta tatili günü olarak kararlaştırılan cumartesi gününün yıllık izin hesabında nasıl değerlendirileceği sorunu da ele alınmış ve burada, “4857 sayılı İş Kanunu'nun 46 ve 63. maddelerine göre hafta tatili haftalık 45 saatlik çalışmadan sonraki 24 saatlik bir gündür. Bu nedenle kural olarak cumartesi işgünüdür. Akdi tatil günü olarak cumartesi günleri yıllık izin süresine eklenmez. Başka bir anlamıyla, cumartesi günleri akdi tatil günü olarak işçi çalışmadığı takdirde yıllık ücretli izin süresine ilişkin hesapta hafta tatili olarak değerlendirilemez.

“Cumartesi günü hafta tatili olarak da kararlaştırılabilir. Bireysel veya toplu iş sözleşmeleriyle cumartesi ve pazar günleri hafta tatili günü olarak belirlenmişse, İş Kanunu'nun 56/5. maddesi gereği her iki gün yıllık izin sürelerinden sayılmaz. Başka bir anlatımla yıllık izin kullanma dönemi içindeki cumartesi ve pazar günleri kullanılan izin süresinden düşülür.

Ancak bireysel veya toplu iş sözleşmesinde hafta tatiline eklenen bu cumartesi gününün yıllık izin hesabında iş günü olarak sayılacağı veya izin süresinden düşülmeyeceği şeklinde açık bir kural mevcutsa, bu hüküm geçerli sayılmalı ve İş Kanunu'nun 56/5. maddesi gereği sadece yıllık izne rastlayan pazar günleri izin süresinden düşülmelidir.” yönünde Dairemiz uygulaması belirlenmiştir.

...

“Cumartesi günü işçiler dinlendirilir. Pazar Günü Hafta Tatilidir.” düzenlemesi, aynı toplu iş sözleşmesinin “Yıllık Ücretli İzin” başlıklı 25 inci maddesinde ise “... Yıllık Ücretli İzin günlerinin hesabında izin süresine rastlayan Ulusal Bayram, ve Genel Tatil günleri izin süresinden sayılmaz” düzenlemesi mevcuttur.

Görüldüğü üzere mezkûr toplu iş sözleşmesi düzenlemelerinden, tarafların hafta tatili olarak kabul ettiği pazar günü haricinde Cumartesi günü de dinlendirilme günü olarak belirlenmiş ve burada cumartesi günü “hafta tatili” olarak adlandırılmadığı gibi yıllık ücretli izin hesabında da izin süresine ekleneceğine ilişkin açık bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Yapılan bu tespit bağlamında İlk Derece Mahkemesince verilen kabul kararının yukarıda değinilen Dairemiz uygulamasına göre yerinde olmadığı açıktır.

Bu durumda, İlk Derece Mahkemesince Dairemizin halihazırdaki uygulaması gözetilmeksizin yazılı şekilde karar verilmesi bozmayı gerektirmiştir.” [5]

4. SONUÇ

Yıllık ücretli izin hakkı, işçiye dinlenme imkanı sağlayan ve Anayasal temele dayanan sosyal haklardan biri olup 4857 sayılı İş Kanunu çerçevesinde ayrıntılı şekilde düzenlenmiştir.

Yıllık izin süresinin hesabında hangi günlerin bu süreye dahil edileceği ise uygulamada çeşitli uyumsuzluklara yol açmakta, özellikle hafta tatili ve iş yerinde çalışılmayan günlerin niteliği önem kazanmaktadır.

Kanun koyucu tarafından hafta tatili olarak düzenlenen günlerin yıllık izin süresine dahil edilmeyeceği açıkça hüküm altına alınmış olup Yargıtay’ın yerleşik içtihatları da bu doğrultudadır.

Bu kapsamda, çoğunlukla pazar günü olarak uygulanan hafta tatili, işçinin yıllık izin süresinden mahsup edilmemekte; işçi işbu gün yönünden ayrıca korunmaktadır.

Buna karşılık, cumartesi gününün yıllık izin hesabına etkisi, bu günün hukuki niteliğinin tespitine bağlı olarak değişkenlik göstermektedir.

Zira cumartesi günü kanunen hafta tatili olarak düzenlenmiş olmayıp bireysel veya toplu iş sözleşmesi veya iş yeri uygulamaları ile farklı şekillerde düzenlenebilmektedir. Bu bağlamda cumartesi gününün “hafta tatili” veya “akdi tatil” olarak kabul edilmesine göre farklı hukuki sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

Bu doğrultuda üç temel durumdan söz etmek mümkündür. İlk olarak, cumartesi gününün bireysel veya toplu iş sözleşmesi ile açıkça hafta tatili olarak düzenlenmesi halinde, bu gün de pazar günü gibi yıllık

izin süresine dahil edilmeyecek ve izin süresinden düşülmeyecektir. İkinci olarak, cumartesi gününün açıkça iş günü olarak kabul edilmesi halinde, bu gün yıllık izin süresi hesabında iş günü niteliğini koruyacak ve izin süresine etki etmeyecektir.

Üçüncü ve en tartışmalı durumda ise, sözleşmede açıkça tatil günü düzenlenmediği veya düzenlense dahi cumartesi gününün açıkça hafta tatili olarak belirtilmediği ancak fiilen çalışılmayan “akdi tatil” günü olarak uygulandığı haller yer almaktadır.

Bu durumda Yargıtay’ın yerleşik uygulaması uyarınca cumartesi günü, kanuni hafta tatili niteliği taşımadığından yıllık izin süresine dahil edilmekte ve bu nedenle izin süresinden düşülmektedir.

Sonuç olarak, cumartesi gününün yıllık ücretli izin süresine etkisi bakımından tek ve mutlak bir kural bulunmamakta; bu husus iş yerindeki çalışma düzeni, sözleşmesel hükümler ve yerleşik uygulama birlikte değerlendirilerek somut olay bağlamında belirlenmektedir.

Bu nedenle her uyumsuzlukta, cumartesi gününün hukuki niteliğinin ayrı olarak tespit edilmesi, yıllık izin hesabının doğru yapılması açısından zorunluluk arz etmektedir.

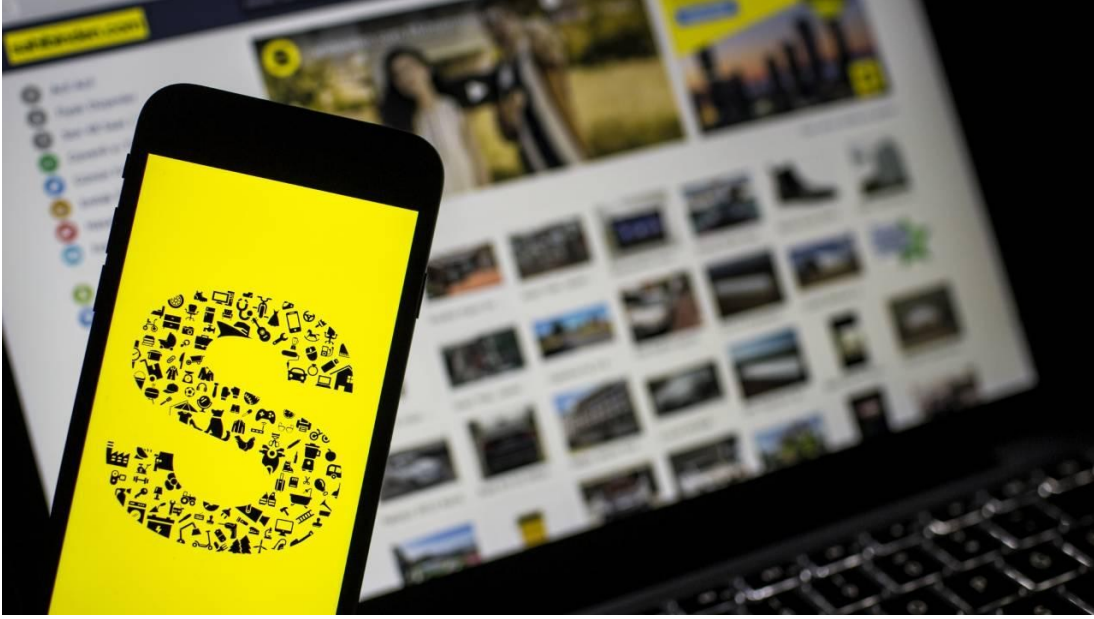
Detaylı Bilgi için;
[Stj. Av. Alperen Furkan Balat](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. Hatice Kübra POLAT, “4857 Sayılı İş Kanunu Çerçevesinde Yıllık Ücretli İzin Hakkı”, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Özel Hukuk Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2021, S.4
2. Yargıtay 9. Hukuk dairesi 2025/9525 E., 2026/757 K. Sayılı 10.06.2026 Tarihli Kararı
3. Nihan Gizem KANTARCI ATEŞ, “Türkiye’de Akdi Tatilin İş Hukukundaki Rolü ve Dinlenme Sürelerinin Yetersizliği”, Nuh Naci Yazgan Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Hukuk Fakültesi Dergisi, Vol: 8 No: 1 Yıl: 2025, S. 7-8
4. Yargıtay 9. Hukuk dairesi 2023/1457 E. 2023/4838 K. 03.04.2023 Tarihli Kararı
5. Yargıtay 9. Hukuk dairesi 2021/897 E. 2021/5272 K. 02.03.2021 Tarihli Kararı

CUMARTESİ GÜNÜ KANUNEN HAFTA TATİLİ OLARAK DÜZENLENMİŞ OLMAYIP BİREYSEL VEYA TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ VEYA İŞ YERİ UYGULAMALARI İLE FARKLI ŞEKİLLERDE DÜZENLENBİLMEKTEDİR. BU BAĞLAMDA CUMARTESİ GÜNÜNÜN “HAFTA TATİLİ” VEYA “AKDİ TATİL” OLARAK KABUL EDİLMESİNE GÖRE FARKLI HUKUKİ SONUÇLAR ORTAYA ÇIKMAKTADIR.

2026 YILINDA REKABET KURULU KARARLARI VE ÖNE ÇIKAN GELİŞMELER

1. Giriş

2026 yılı, geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi Rekabet Kurulu'nun farklı sektörlerde yürüttüğü inceleme, soruşturma ve taahhüt süreçleri bakımından dikkat çekici gelişmelere sahne olmuştur.

Kurul kararlarında, teşebbüslerin pazar davranışları, hâkim durumun kötüye kullanılması iddiaları, rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve uygulamalar ile taahhüt mekanizmasının etkin kullanımı öne çıkan başlıklar arasında yer almıştır. Bu dönemde verilen kararlar, Rekabet Kurulu'nun yalnızca ihlal tespiti ve idari para cezası yoluyla değil; aynı zamanda geçici tedbir, uzlaşma ve taahhüt gibi araçlarla da rekabetçi endişeleri gidermeye yönelik yaklaşımını sürdürdüğünü göstermektedir.

Özellikle teşebbüslerin faaliyet gösterdikleri pazarlardaki konumları, veri kullanımı, ticari stratejileri ve pazar gücünü başka alanlara aktarma ihtimali Kurul tarafından yakından değerlendirilmiştir. Aşağıda, 2026 yılında kamuoyuna duyurulan ve rekabet hukuku uygulaması bakımından önem taşıyan bazı Rekabet Kurulu kararları ele alınmaktadır.

2. Sahibinden Hakkındaki Soruşturmanın Taahhülle Sonlandırılması [1]

Rekabet Kurulu, Sahibinden Bilgi Teknolojileri Pazarlama ve Ticaret AŞ'nin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesini ihlal edip etmediği-

nin tespiti amacıyla 16.01.2025 tarihli kararıyla soruşturma açılmasına karar vermiştir.

Soruşturma, Sahibinden'in vasıta ilan hizmetleri alanındaki faaliyetleri ile çevrim içi ikinci el araç alım-satım hizmetleri arasındaki ilişki bakımından yürütülmüştür. Kurulun incelemesinde, Sahibinden'in kurumsal ve bireysel üyelerin vasıta satış faaliyetlerine yönelik çevrim içi platform hizmetleri kapsamında elde ettiği kullanıcı verilerini, çevrim içi ikinci el araç alım-satım hizmetleri alanında kullanıp kullanmadığı değerlendirilmiştir.

Bunun yanında, Sahibinden'in Otobid hizmetine ilişkin yoğun reklam harcamaları ve mevcut pazar gücünden kaynaklanan avantajları da 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında ele alınmıştır.

Söz konusu karar, Rekabet Kurulu'nun hâkim durumun kötüye kullanılması iddialarında taahhüt mekanizmasını etkin bir araç olarak kullanmaya devam ettiğini göstermektedir.

Ayrıca karar, teşebbüslerin sahip oldukları ticari avantajları, kullanıcı verilerini veya mevcut pazar güçlerini başka faaliyet alanlarında kullanmalarının rekabet hukuku bakımından yakından incelenebileceğini ortaya koymaktadır. Soruşturma sürecinde Kurul, Sahibinden'in vasıta ilan hizmetleri kapsamında elde ettiği kullanıcı verilerini diğer hizmetleriyle birleştirmesini rekabet hukuku bakımından önemli bir risk olarak değerlendirmiştir.

Bu çerçevede, nihai karar verileceye kadar telafisi güç zararların önlenmesi amacıyla 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca geçici tedbir uygulanmasına karar verilmiştir.

Soruşturma devam ederken Sahibinden tarafından, Kurulun rekabetçi endişelerini gidermek amacıyla taahhüt sunma talebinde bulunulmuştur. Yapılan görüşmeler neticesinde sunulan nihai taahhüt metni Kurul tarafından değerlendirilmiş ve söz konusu taahhütlerin soruşturma konusu rekabet sorunlarını gidermeye elverişli olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu kapsamda Sahibinden; internet sitesi ve mobil uygulamasında Otobid hizmetine ilişkin gösterimlerde bulunmamayı, kullanıcıları ilan verme aşamasında Otobid hizmetine yönlendirmemeyi, vasıta ilan faaliyetleri kapsamında elde edilen kamuya açık olmayan verileri Otobid hizmeti için kullanmamayı ve bu amaçla gerekli organizasyonel, operasyonel, idari ve teknik tedbirleri almayı taahhüt etmiştir.

Ayrıca, belirli bir eşğin aşılması hâlinde Otobid hizmetinden elde edilen gelirlerin, bu hizmet kapsamında katlanılan değişken maliyetler ve reklam harcamalarını karşılayacak düzeyde olmasına yönelik bir taahhüt de sunulmuştur. Kurul, sunulan taahhütlerin rekabetçi endişelerle orantılı, bu endişeleri gidermeye uygun, kısa sürede uygulanabilir ve etkili şekilde denetlenebilir nitelikte olduğunu kabul etmiştir.

Bu doğrultuda, 25.12.2025 tarihli kararıyla soruşturmanın 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca taahhütle sonlandırılmasına karar verilmiştir.

Rekabet Kurulu'nun hâkim durumun kötüye kullanılması iddialarını değerlendiren taahhüt mekanizmasını yalnızca usul ekonomisi sağlayan bir yöntem olarak değil, aynı zamanda pazardaki rekabetçi endişelerin hızlı ve etkili şekilde giderilmesine hizmet eden fonksiyonel bir araç olarak kullandığını göstermektedir. Kurul, ihlal tespiti yapmaksızın soruşturmayı sonlandırmakla birlikte, teşebbüs tarafından sunulan taahhütlerin rekabetçi endişeleri karşılayacak nitelikte, uygulanabilir ve denetlenebilir olmasına özel önem atfetmiştir.

Karar, özellikle çok taraflı platformlarda faaliyet gösteren teşebbüslerin sahip oldukları veri setleri, kullanıcı tabanı, marka bilinirliği ve ticari erişim imkânlarının rekabet hukuku bakımından bağımsız birer inceleme konusu hâline gelebileceğini ortaya koymaktadır. Bu kapsamda, bir pazarda elde edilen ticari avantajların veya kullanıcı verilerinin komşu ya da ilişkili başka bir pazarda kullanılması, tek başına hukuka aykırı kabul edilmese de, ilgili davranışın teşebbüse rekabetçi olmayan bir avantaj sağlayıp sağlamadığı ve rakiplerin faaliyetlerini zorlaştıran etkilerden Kurul tarafından yakından değerlendirilmektedir.

Bu yönüyle karar, Rekabet Kurulu'nun pazar gücünün yalnızca fiyatlama davranışları veya münhasırlık uygulamaları üzerinden değil; veri kullanımı, yönlendirme mekanizmaları, platform içi görünürlük ve hizmetler arası entegrasyon gibi unsurlar üzerinden de ortaya çıkabileceğini kabul eden yaklaşımını yansıtmaktadır. Dolayısıyla teşebbüslerin, farklı faaliyet alanları arasında veri, kullanıcı trafiği veya ticari avantaj aktarımı yaparken, bu uygulamaların ilgili pazarlarda dışlayıcı etki doğurup doğurmadığını ayrıca değerlendirmeleri gerekmektedir.

Sonuç olarak karar, taahhüt mekanizmasının hâkim durumun kötüye kullanılmasına iddialarında giderek daha görünür bir çözüm yolu hâline geldiğini; bununla birlikte Kurulun bu mekanizmayı ancak rekabetçi endişelerin somut, ölçülebilir ve kısa sürede uygulanabilir taahhütlerle giderilebildiği hallerde kabul ettiğini göstermektedir. Ayrıca karar, teşebbüsler bakımından mevcut pazar gücünün başka alanlara taşınması, kullanıcı verilerinin farklı hiz-

metlerde değerlendirilmesi ve platform avantajlarının yeni faaliyetlere aktarılması gibi uygulamaların rekabet hukuku uyum süreçlerinde ayrıca ele alınması gerektiğine işaret etmektedir.

3. Meta Hakkında Soruşturma Açılması ve Geçici Tedbir Kararı [2]

Rekabet Kurulu'nun 2026 yılında dikkat çeken kararlarından biri de Meta Platforms, Inc., Meta Platforms Ireland Limited, WhatsApp LLC ve Meta Platforms İstanbul Bilişim Hizmetleri Limited Şirketi'nden oluşan Meta ekonomik bütünlüğü hakkında soruşturma açılmasına ilişkindir. Kurul, yürütülen önaraştırma sonucunda, Meta'nın 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesini ihlal edip etmediğinin tespiti amacıyla 14.05.2026 tarihli kararıyla soruşturma açılmasına karar vermiştir.

Soruşturmanın odağında, Meta'nın "Meta AI" adlı yapay zekâ hizmetini WhatsApp'a entegre etmesi ve buna karşılık üçüncü taraf yapay zekâ sağlayıcılarının WhatsApp üzerinden hizmet sunmalarını engelleyip engellemediği hususu yer almaktadır. Bu kapsamda Kurul, Meta'nın WhatsApp üzerindeki konumunu kullanarak kendi yapay zekâ hizmetine avantaj sağlayıp sağlamadığını ve üçüncü taraf genel amaçlı üretken yapay zekâ sohbet robotları bakımından pazara erişimi zorlaştıran etkilerden Kurul tarafından yakından değerlendirilmektedir.

Önaraştırma sürecinde, Meta'nın üçüncü taraf genel amaçlı üretken yapay zekâ sohbet robotlarının veya asistanlarının WhatsApp üzerinden yapay zekâ hizmetlerini birincil hizmet olarak sunmalarını engelleyen davranışlarının, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında rekabet ihlaline işaret eden ciddi bulgu niteliğinde olduğu değerlendirilmiştir.

Bu nedenle Kurul, yalnızca soruşturma açılmasıyla yetinmemiş; nihai karar verilinceye kadar doğabilecek telafisi güç zararların önlenmesi amacıyla geçici tedbir uygulanmasına da karar vermiştir. Bu çerçevede Meta'nın, üçüncü taraf genel amaçlı üretken yapay zekâ sohbet robotlarının WhatsApp üzerinden yapay zekâ hizmetlerini birincil hizmet olarak sunabilmelerini sağlayacak koşulları tesis etmesi gerektiğine hükmedilmiştir.

Kurul, bu koşulların söz konusu hizmetlerin sunulmasını fiili veya ekonomik olarak zorlaştırmayacak şekilde oluşturulması gerektiğine özellikle vurgulamıştır. Ayrıca,

geçici tedbire ilişkin gerekçeli kararın Meta'ya tebliğinden itibaren bir ay içinde öngörülen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi hâlinde, 4054 sayılı Kanun'un 17. maddesi uyarınca idari para cezası uygulanabileceği belirtilmiştir.

Meta kararı, Rekabet Kurulu'nun teknoloji şirketlerinin mevcut güçlü platformlarını yeni hizmet alanlarına genişletirken rekabetçi etkilerini yakından denetlediğini göstermektedir. Karar aynı zamanda, yapay zekâ hizmetlerinin dijital ekosistemlerde giderek daha önemli hâle gelmesiyle birlikte, bu alandaki entegrasyon, erişim engeli ve kendini kayırma iddialarının rekabet hukuku bakımından daha fazla gündeme geleceğine işaret etmektedir.

4. Spotify Kararları: Yerde İncelemenin Engellenmesi ve Günlük İdari Para Cezası [3], [4]

Rekabet Kurulu'nun Spotify Dijital Yayıncılık Hizmetleri AŞ, Spotify Yönetim Destek Hizmetleri AŞ ve Spotify AB'den oluşan ekonomik bütünlük hakkında verdiği 17.07.2025 tarihli ve 25-26/634-392 sayılı karar ile 28.08.2025 tarihli ve 25-32/759-450 sayılı karar, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında yerinde inceleme yetkisinin etkin kullanımı ve bu yetkinin engellenmesi hâlinde uygulanacak yaptırımlar bakımından önem arz etmektedir. Zira bu konu halihazırda anayasaya aykırılık başlığı altında çeşitli değerlendirmelere konu edilmektedir.

Kararlara konu süreç, Rekabet Kurulu'nun 26.06.2025 tarihli kararıyla Spotify hakkında önaraştırma başlatılmasıyla gündeme gelmiştir. Önaraştırmanın dayanağını, Spotify'nin platformda yer alan sanatçılar ve içerik üreticileri arasında görünürlük başta olmak üzere çeşitli yönlerden ayrımcılık yaptığı, çevrim içi müzik akış hizmetleri pazarında faaliyet gösteren rakip teşebbüslerin faaliyetlerini zorlaştırdığı ve/veya telif ücretlerinin dağılımını etkileyen rekabet karşıtı stratejiler uyguladığı yönündeki iddialar oluşturmuştur. Önaraştırma kapsamında Rekabet Kurumu meslek personeli tarafından 02.07.2025 tarihinde Spotify'nin Türkiye'deki merkez adresi olarak bildirilen adreste yerinde inceleme yapılmak istenmiştir. Ancak Kurul, inceleme sürecinde teşebbüs nezdinde yerinde incelemenin engellenmesi sonucunu doğuran çeşitli eylemlerle karşılaştığını değerlendirmiştir.

Bu çerçevede 17.07.2025 tarihli kararında, Spotify ekonomik bütünlüğünün yerinde incelemeyi engellediği sonucuna ulaşılmış ve 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca teşebbüse 2024 yılı gayri safi gelirinin binde beşi oranında idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

Anılan kararın dikkat çeken yönlerinden biri, Kurulun yalnızca yerinde incelemenin engellendiği tespitinde bulunmakla yetinmemesi; aynı zamanda incelemenin sonradan fiilen gerçekleştirilebilmesi amacıyla teşebbüsün Kurum meslek personelini davet etmesi gerektiğini de ortaya koymasındır. Bu kapsamda, teşebbüsün yerinde incelemenin yapılabilmesi için gerekli koşulları sağlamaması hâlinde 4054 sayılı Kanun'un 17. maddesi uyarınca günlük idari para cezası uygulanabileceği belirtilmiştir.

Nitekim 28.08.2025 tarihli ve 25-32/759-450 sayılı ikinci karar, bu devam eden yükümlülüğün yerine getirilmesine kadar geçen süre bakımından verilen günlük idari para cezasına ilişkindir. Kurul, Spotify'nın yerinde incelemenin gerçekleştirilmesi amacıyla Kurum yetkililerini davet ettiğine ilişkin yazısının 15.08.2025 tarihinde Kuruma ulaştığını tespit etmiş; bu tarihe kadar geçen süre yönünden 4054 sayılı Kanun'un 17. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında günlük idari para cezası uygulanmasına karar vermiştir. Bu kapsamda Spotify hakkında toplam 27.630.373,57 TL tutarında idari para cezası uygulanmıştır.

Bu iki karar birlikte değerlendirildiğinde, Rekabet Kurulu'nun yerinde inceleme yetkisini yalnızca fiziksel mekâna giriş ve belge teminiyle sınırlı görmediği; incelemenin amacına uygun şekilde, gecikmesizin ve etkin biçimde yürütülmesini sağlayacak her türlü erişim ve iş birliği yükümlülüğünü bu kapsamda değerlendirdiği görülmektedir. Özellikle Türkiye'de sınırlı personel veya operasyonel yapılanma bulunduran, buna karşılık Türkiye pazarına ilişkin faaliyetlerini yurt dışındaki ekipler aracılığıyla sürdüren teşebbüsler bakımından bu kararlar ayrıca önem taşımaktadır.

Kurulun yaklaşımına göre, teşebbüslerin organizasyonel yapılarının karmaşıklığı, ilgili bilgi ve belgelere yurt dışındaki çalışanlar veya sistemler üzerinden erişiliyor olması ya da Türkiye'deki şirket bünyesinde sınırlı insan kaynağı bulunması, yerinde inceleme yükümlülüğünü ortadan kaldır-

mamaktadır. Aksine, Türkiye pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin, Rekabet Kurumu tarafından yapılacak incelemelerde ilgili kişi, belge, veri ve sistemlere makul sürede erişim sağlanmasına imkân verecek iç organizasyon ve uyum mekanizmalarını önceden oluşturması beklenmektedir.

Bu yönüyle Spotify kararları, yerinde incelemenin engellenmesi veya zorlaştırılması kavramının geniş yorumlandığını göstermektedir. İnceleme sırasında pasif kalınması, gerekli kişi ve sistemlere erişimin sağlanamaması, karar alma süreçlerinin veya ilgili çalışanların tespitinin gecikmesi gibi davranışlar, somut olayın özelliklerine göre yerinde incelemenin engellenmesi veya zorlaştırılması olarak nitelendirilebilmektedir.

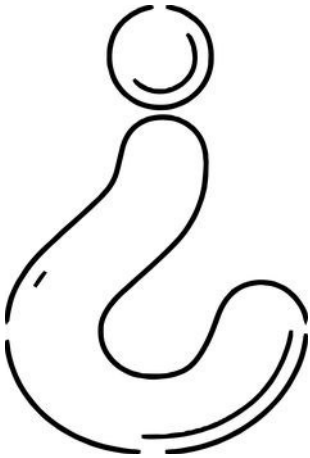
Sonuç olarak, Spotify kararları Rekabet Kurulu'nun 4054 sayılı Kanun'un 14 ve 15. maddeleri kapsamındaki bilgi isteme ve yerinde inceleme yetkilerini etkin şekilde kullanmaya devam ettiğini; bu yetkilerin kullanılmasını engelleyen veya zorlaştıran davranışlar bakımından ise Kanun'un 16 ve 17. maddelerinde öngörülen idari para cezalarını birlikte uygulayabildiğini ortaya koymaktadır.

Kararlar, teşebbüsler açısından rekabet hukuku uyum programlarının yalnızca maddi rekabet kurallarına uyumlu sınırlı olmaması, aynı zamanda yerinde inceleme süreçlerine yönelik açık ve uygulanabilir prosedürler içermesi gerektiğini göstermesi bakımından önemlidir.

Detaylı Bilgi için;
[Av. Melda İz
info@ozgunlaw.com](mailto:info@ozgunlaw.com)

Kaynakça:

- [1.https://www.rekabet.gov.tr/tr/Guncel/sahibinden-bilgi-teknolojileri-pazarlama-329369a1e8f1f01193f40050568585c9](https://www.rekabet.gov.tr/tr/Guncel/sahibinden-bilgi-teknolojileri-pazarlama-329369a1e8f1f01193f40050568585c9)
- [2.https://www.rekabet.gov.tr/tr/Guncel/meta-hakkinda-sorusturma-acilmasina-ve-g-3c21d4cfcb60f11193eb0050568549fa](https://www.rekabet.gov.tr/tr/Guncel/meta-hakkinda-sorusturma-acilmasina-ve-g-3c21d4cfcb60f11193eb0050568549fa)
- [3.https://www.rekabet.gov.tr/Karar?kararId=ab6a5ce2-e5bd-446b-a24f-21e2bab0c09b](https://www.rekabet.gov.tr/Karar?kararId=ab6a5ce2-e5bd-446b-a24f-21e2bab0c09b)
- [4.https://www.rekabet.gov.tr/Karar?kararId=ba2d32fb-d4cc-43e4-8980-2a8354380b71](https://www.rekabet.gov.tr/Karar?kararId=ba2d32fb-d4cc-43e4-8980-2a8354380b71)

İNTERNET ORTAMINDA İŞLENEN YASA DIŞI BAHİS SUÇLARI YÖNÜNDEN SUÇUN İŞLENDİĞİ YERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

1. Suçun Ülkeselliği

Öncelikle, ceza kanunlarının yer bakımından ne anlama geldiğinin açıklanması gerekmektedir. Ceza kanunlarının yer bakımından uygulanması; belirli bir yerde işlenen suça hangi ceza kanununun uygulanacağını belirlemesi anlamına gelmektedir. Bu çerçevede ülke içinde veya ülke dışında işlenen bir suç için vatandaş veya yabancıların hangi ülke mahkemesinde ve hangi ülke ceza hukuku uygulanarak yargılanacağı tespit edilmektedir.

Ülkesellik sistemine göre bir suç hangi devletin sınırları içinde işlenmiş ise o devletin ceza kanunu uygulanır. Failin veya mağdurun milliyetinin bir önemi bulunmamaktadır. Hakimiyet esasına dayanan bir sistemin, suç işlemekle düzenin bozulduğu varsayılan yerin kanununun uygulanması suretiyle yeniden düzenin tesisine olanak vermesi ve ayrıca delillerin toplanması ve diğer soruşturma işlemlerinin yapılmasında sağladığı kolaylıklar nedeniyle adalet ve hakkaniyete en uygun çözüm olduğu kabul edilmektedir. [1]

Türk hukukunda da karma sistem yani kural olarak ülkesellik ilkesi geçerlidir. Buna göre ülke içinde işlenen tüm suçlarda failin milliyetine bakılmaksızın Türk kanunları uygulanır. Ancak bunun dışında yabancı ülkede işlenen bir kısım suçlarda da fail hangi devletin vatandaşı olursa olsun Türk kanunları uygulanabilecektir.

Suçun işlendiği yer; Türkiye ülkesi dışında işlenmiş suçlar yabancı ülkede işlenmiş kabul edilmektedir. TCK'nın 8. maddesin-

de ülke sınırları çizilmiş ve hangi alanlarda işlenen suçların Türkiye ülke sınırları içinde kabul edileceği sayılmıştır.

Kural olarak bir suçun icrasına başlandığı, icrasının devam ettiği veya icrasının bittiği yerde suç işlenmiş sayılır. [2] TCK'nın 8 inci maddesinin 1 inci fıkrasına göre; "Fiilin kısmen veya tamamen Türkiye'de işlenmesi veya neticenin Türkiye'de gerçekleşmesi halinde suç Türkiye'de işlenmiş sayılır." hüküm altına alınmıştır. Hükümden anlaşılacağı gibi fiilin Türkiye'de kısmen işlenmesi halinde dahi suç Türkiye'de işlenmiş sayılacak bunun dışında fiil kısmen veya tamamen yurt dışında işlense dahi neticenin Türkiye'de gerçekleşmesi halinde suç yine Türkiye'de işlenmiş sayılacaktır. Hareketin veya neticenin bir kısmının Türkiye'de gerçekleşmesi halinde suçun işlendiği yer Türkiye kabul edilmek suretiyle ülkesellik ilkesinin uygulama alanı genişletilmekte ve Türk mahkemelelerinin yetkili kılınmaktadır. [3]

İnternet yoluyla işlenen suçlar da suçun işlendiği yer açısından özellik arz etmemektedir. Bu konuda Türk ceza hukuku mevzuatında açık bir hüküm bulunmamaktadır. İnternet ağına veri girişi Türkiye'de yapılmış ise hareket Türkiye'de yapıldığından ülkesellik kuralı uyarınca suç Türkiye'de işlenmiş sayılacaktır. Yurt dışında gönderilmiş olsa bile hukuka aykırı bir içeriğin Türkiye'de bulunan bir sunucu üzerinden dosyalandığı halinde failin doğrudan doğruya bu sunucu üzerinden hareket ettiği kabul edilmiş olacağından suç Türkiye'de işlenmiş sayılacak ve ülkesellik kuralı uygulama alanı bulacaktır. [1]

2. TCK 13. Maddenin İncelenmesi

Bu kanuna göre yabancı ülkede işlenen belirli suçların (kanun maddesinde sayılan) Türkiye'de yargılanmasını düzenler. Bu kanun maddesine göre, suçların yabancı veya vatandaş tarafından işlenmesi arasında fark bulunmamaktadır. Yani yabancı ülkede bu suçların yabancı veya vatandaş tarafından işlenmesi halinde Türk Kanunları uygulanacaktır. Bu suçlar madde kapsamında sayılmaktadır.

TCK madde 13:

"(1) Aşağıdaki suçların, vatandaş veya yabancı tarafından, yabancı ülkede işlenmesi halinde, Türk kanunları uygulanır:

a) İkinci Kitap, Birinci Kısım altında yer alan suçlar.

b) İkinci Kitap, Dördüncü Kısım altındaki Üçüncü, Dördüncü, Beşinci, Altıncı, Yedinci ve Sekizinci Bölümlerde yer alan suçlar.

c) İşkence (madde 94, 95).

d) Çevrenin kasten kirletilmesi (madde 181).

e) Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188), uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma (madde 190).

f) Parada sahtecilik (madde 197), para ve kıymetli damgaları imale yarayan araçların üretimi ve ticareti (madde 200), mühürde sahtecilik (madde 202).

g) Fuhuş (madde 227).

h) (Mülga : 26/6/2009 – 5918/1 md.)

i) Deniz, demiryolu veya havayolu ulaşım araçlarının kaçırılması veya alıkonulması (madde 223, fıkra 2, 3) ya da bu araçlara karşı işlenen zarar verme (madde 152) suçları.

(2) (Ek ikinci fıkra: 29/6/2005 – 5377/3 md.) İkinci Kitap, Dördüncü Kısım altındaki Üçüncü, Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerde yer alanlar hariç; birinci fıkra kapsamına giren suçlardan dolayı Türkiye'de yargılama yapılması, Adalet Bakanının talebine bağlıdır.

(3) Birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde yazılı suçlar dolayısıyla yabancı bir ülkede mahkûmiyet veya beraat kararı verilmiş olsa bile, Adalet Bakanının talebi üzerine Türkiye’de yargılama yapılır.”

Yabancı ülkede, devletin iç ve dış güvenliğini tehlikeye sokan, uluslararası saygınlığını, mali itibarını sarsan ve vatandaşının önemli yararlarına saldırı teşkil eden işbu maddede sayılı suçlar kim tarafından işlenmiş olursa olsun Türkiye’de yargılanacaktır. (a) ve (b) bentlerinde yazılı suçlar dışında bazı suçlara ilişkin Türkiye’de yargılama yapılabilmesi için yabancı ülkede mahkûmiyet veya beraat kararı verilmiş olması şartı aranmıştır. Fail hakkında yabancı bir ülkede yargılama yapıp mahkûmiyet veya beraat kararı verilmesi halinde fail hakkında Türkiye’de Türk kanunları uyarınca yargılama yapılması mümkündür.

3. Yasadışı Bahis Suçlarının Bilişim Sistemleri Kullanılarak İşlenmesi

Hızla gelişen teknoloji çağında, internet daha da gelişmiş ve yaygınlaşmıştır. Bu gelişim ve yaygınlaşma ile ekonomik suçlar bakımından yeni ihlaller baş göstermiştir. Bu ihlaller arasında ekonomik suçlar bakımından en yaygın olanı ise bahis ve şans oyunlarıdır.

Bunun başlıca sebebi ise dünya genelinde spor endüstrisinin beklenmedik hacimde büyümesidir. Bahse konu durum karşısında birçok sayıda ulusal ve uluslararası şirket kurularak bireylere bahis ve şans oyunu oynama imkânı sunmaya başlamıştır. Bu ihlaller karşısında devletlerin hukuki düzenlemeler yapması zorunluluğu doğmuştur. Ülkemizde de 7258 sayılı kanun kapsamında düzenlenmiştir. Aynı zamanda TCK madde 228/3 fıkrası kapsamında da bilişim sistemlerinin kullanılarak kumar oynanması için yer ve imkan sağlama suçu düzenlenmektedir.

TCK madde 228/1 ve 3 fıkrasına göre;

“(1) Kumar oynanması için yer ve imkan sağlayan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve iki yüz günden aşağı olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır.[96]

(3) (Ek: 15/8/2017-KHK-694/139 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7078/134 md.) Suçun bilişim sistemlerinin kullanılması suretiyle işlenmesi halinde üç yıldan beş yıla kadar hapis ve bin günden onbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur.”

TCK kapsamında suç oluşabilmesi için; kumarın oynanması için bilişim sistemleri kullanılarak yer ve imkan sağlanması gerekmektedir. Bu suç, netice bakımından sırf hareket suçudur. Yani bu suçun işlenebilmesi için herhangi bir neticenin ortaya çıkmasına gerek yoktur.

7258 Sayılı Kanun’un 5/1-b fıkrasına göre; “b) Yurt dışında oynatılan spor müsabakalarına dayalı sabit ihtimalli veya müşterek bahis ya da şans oyunlarının internet yoluyla ve sair suretle erişim sağlayarak Türkiye’den oynanmasına imkân sağlayan kişiler, dört yıldan altı yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.”

7258 Sayılı Kanun kapsamında suç oluşabilmesi için bu suça konu olacak oyunun bahis ya da şans oyunu niteliği taşıması gerekmektedir. Bu suçun fiili ise bahis ya da şans oyunlarının internet yoluyla ve sair suretle erişim sağlayarak Türkiye’den oynanmasına imkân sağlamaktır.

Öğretide, oyunun Türkiye’de oynanmasına imkân sağlanması nedeniyle suçun Türkiye’de işlenmiş sayılacağı fakat oyunun yurtdışında hazırlanması nedeniyle oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla bu bent kapsamındaki suçun düzenlendiği ifade edilmektedir. Esasen yurtdışında oynanıp da fail tarafından internet veya sair yolla erişim sağlamak suretiyle Türkiye’de oynanmasına imkân sağlanması durumunda ise 7258 s. Kanun md.5/1-b kapsamında cezalandırma yoluna gidilecektir. [4]

İşbu kanun kapsamında işlenecek bahis ve şans oyunu oynatma suçlarının oluşabilmesi için failin herhangi bir yetkiye yani izne sahip olmaması gerekmektedir.

Bu iki suçun da tamamlanabilmesi için belirli bir neticenin ortaya çıkmasına gerek yoktur. Fail tarafından kanun maddesinde sayılan fiillerden birinin işlenmesi suçun oluşması için yeterlidir. Bu tip suçlar, sırf hareket suçu (neticesiz suç) olarak nitelendirilir. Kanunda yasak sayılan hareketin yapılmasıyla suç tamamlanır. Fiilin dış dünyada zarar meydana getirmesi beklenmez.

Yukarıda açıklanan suçlar, niteliği itibarıyla erişim imkânı sağlamaya yönelik bir sırf hareket suçu olduğundan suçun işlendiği yer belirlenirken netice esas alınmaz. Suçun işlendiği yer icrai hareketin gerçekleştiği yerdir. İcra hareketlerinin tamamı yurt dışında işlenmişse artık bu suçun yurt dışında işlendiği kabul edilir.

4. Sonuç

TCK madde 13 kapsamında sayılan suçlar sınırlı sayı (numerus clausus) ilkesine tabidir. Sınırlı sayı ilkesine tabi olan bu suçlar, tek tek sayılmış olup genişletilerek yorumlanamazlar. Yasa dışı bahis suçları, TCK madde 13’te sayılan suçlar arasında yer almamaktadır. Suçun yabancı tarafından işlenmesi durumunda Türkiye’de işlendiği kabul edilemeyecektir. Yukarıda da açıklandığı üzere, sınırlı sayı ilkesine tabidir.

Aynı zamanda ülkesellik bakımından değerlendirildiğinde; bu suçun faili, bahis siteleri, sunucuları, ödeme sistemleri yurt dışında bulunuyorsa icrai hareketler yurt dışında tamamlanmış olarak kabul edilir. Yasa dışı bahis suçları, niteliği itibarıyla erişim imkânı sağlamaya yönelik bir sırf hareket suçu olduğundan suçun işlendiği yer belirlenirken netice esas alınmaz. İcra hareketlerinin tamamının yabancı ülkede gerçekleştiği durumlarda suçun Türkiye’de işlendiğinin kabulü güçleşmektedir.

Suçun Türkiye’de işlendiğinin kabulü, TCK m. 8’in sınırlarının genişletilmesi sonucunu doğurur. Ancak kanunda Türkiye sınırları açıkça belirtilmiştir. Tüm bunlar birlikte değerlendirildiğinde; yasa dışı bahis suçları bakımından fiilin yurt dışında gerçekleşmesi halinde bahis suçunun işlendiğini kabul etmek hatalı bir yorum olacaktır.

Detaylı Bilgi için;
[Stj. Av. Fatma Sengün](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. H. Aydın, Yabancı Ülkede İşlenen Suçlarda Türk Mahkemelerinin Yetkisi.
2. Taner, s. 204.
3. Zafer, s. 625; Akbulut, Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 129. Hakeri, s. 85; Özen, s. 83.
4. O. Belci, Spor Müsabakalarında Yasadışı Bahis ve Şans Oyunu Suçları.

“12. YARGI PAKETİ” TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ'NE SUNULDU!

Kamuoyunda “12. Yargı Paketi” olarak bilinen “Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, 22 Haziran 2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunuldu.

Teklif, 29 madde ve 1 geçici madde olmak üzere toplam 30 maddeden oluşmakta olup, yargılamaların makul sürede tamamlanmasını ve yargıya güvenin artırılmasını amaçlamaktadır.

Teklifte; genel af, infaz indirimi veya denetimli serbestlik sürelerine ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Kanun teklifi, TBMM tarafından kabul edilmesi ve Resmî Gazete'de yayımlanması halinde yürürlüğe girecektir. Teklif metninde yer alan başlıca değişiklikler şu şekildedir;

Teklifin, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu bakımından en dikkat çekici düzenlemesi, belirsiz alacak davasının kaldırılmasıdır. Belirsiz alacak davası yerine, kısmi davalarda talep konusu, aynı davada bir defaya mahsus olmak üzere iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın tahkikatın sona ermesine kadar artırılabilecektir.

Bu durumda zamanaşımı, artırılan kısım bakımından da dava tarihinden itibaren kesilmiş sayılacaktır.

Yine Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda yapılan değişikliğe göre, duruşmalar arasındaki süre kural olarak üç ayı aşamayacak; zorunlu hâllerde hâkim gerekçesini belirterek daha uzun süre belirleyebilecektir.

Teklifle ceza yargılaması bakımından da önemli düzenlemeler öngörülmüştür.

Buna göre; AYM'nin iptal kararı doğrultusunda hükmün açıklanmasının geri bırakılması (HAGB) kurumu yeniden düzenlenmiştir.

Düzenlemeye göre, iki yıl veya daha az hapis cezası gerektiren suçlarda HAGB uygulanabilecektir.

Ancak işkence, eziyet ve kamu görevlilerinin işlediği kötü muamele suçları kapsam dışında tutulacaktır.

Ayrıca, yine AYM'nin iptal kararı doğrultusunda Ceza Muhakemesi Kanun'unun 134. maddesinde yer alan "Bilgisayarlar, bilgisayar programlarında ve kütüklerinde arama, kopyalama ve el koyma" hükmünde değişiklik yapılmaktadır.

Buna göre; tedbirin uygulanması suretiyle elde edilen veriler, kovuşturmayaya yer olmadığı kararı veya mahkeme kararının kesinleşmesinden itibaren 15 yıl sonunda cumhuriyet savcısının huzurunda yok edilecek ve bu husus, dosyasında muhafaza edilmek üzere tutanağa geçirilecektir.

İlgililer, bu süre içinde verilerin saklanması gerektiren amacın ortadan kalkması veya haklı bir nedenin bulunması halinde hakim veya mahkemeden verilerin silinmesini talep edebilecektir.

İdari yargı alanında, idare ve vergi mahkemelerinde tek hâkimle çözümlenecek davaların kapsamı genişletilmektedir.

Buna göre, 2026 yılı için konusu 486.000 TL'yi aşmayan iptal ve tam yargı davaları ile öğrenci ve kamu görevlilerine ilişkin belirli uyuşmazlıklar tek hâkim tarafından karara bağlanacaktır.

Teklifle; ortaklığın giderilmesine karar verilmesi halinde taşınmaza ilişkin yapılacak ilk açık artırmaların yalnızca mirasçılar arasında yapılması düzenlenmektedir.

Kanun teklifinde ayrıca; Noterlik Kanunu'nda adli mercilerin belgeye elektronik erişiminin kolaylaştırılmasına, hakimlik ve savcılık mesleğinin gerektirdiği hukuki bilgiyle çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişiye başvurulması halinde uyarma cezası verilmesine, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının itiraz yetkisine, vesayet altındaki kişinin malların elektronik ortamda satışına, Adli Tıp Kurumu mevzuatında atama şartları ve görev sürelerine ilişkin düzenlemeler de yer almaktadır.

Düzenlemelerin uygulanmasına yönelik ayrıntılı geçiş hükümleri öngörülmüş olup, teklifin nihai hâli yasama sürecinin tamamlanmasıyla netleşecektir.

Kaynak: <https://www.tbmm.gov.tr/Haber/Detay?id=f613369e-6185-4b47-913f-019eeec65b37>

Alanında uzman avukatlardan oluşan ekibi ile faaliyet gösteren Özgün Hukuk Bürosu, ulusal ve çok uluslu şirketlere hizmet vermektedir. Bu kapsamda, müvekkillerin ihtiyaçlarına olabilecek en kısa zamanda cevap verebilecek organizasyon yapısı kurulmuş olup, temel prensip müvekkillerin kıdemli avukat kadrosuyla her zaman iletişim kurabilmesi ve her konuda bilgi sahibi olmasının sağlanmasıdır.

Bankacılık ve finans, eğitim, sağlık, otomotiv, kimya ve savunma, teknoloji, enerji, maden, inşaat ve gayrimenkul sektörleri başta olmak üzere değişik iş ve ticaret sektörlerinde faaliyet gösteren kurumsal müvekkillere ve sivil toplum kuruluşlarına hizmet veren Özgün Hukuk, tüm müvekkilleri ile bir iş ortağı titizliği ile çalışmayı prensip edinmiştir.

Özgün Hukuk Bürosu, Türkiye'nin önde gelen finans kurum ve kuruluşlarına, şirketlere ve şahıslara Türkiye'de ve yurtdışında alacak tahsilatı konusunda hukuki hizmet sağlamaktadır. Bu kapsamda yurtdışına kaçırılan malvarlıklarının mal varlığı araştırması yapılarak tespit edilmesi ve alacağın bu yolla tahsil edilmesi hususunda hukuki hizmet verilmektedir.

Özgün Hukuk Bürosu, Britanya, Belçika, Fransa, İspanya ve İtalya'dan avukatlar tarafından Kasım, 1988'de kurulan PLG International Lawyers'ın tek Türk üye hukuk bürosudur. PLG, Avrupa'nın ilk birleşik uluslararası hukuk uygulamasıdır.

Sülün Sok. No:8 34330 1.Levent Beşiktaş / TÜRKİYE
Tel : +90 212 356 3210(pbx) / +90 212 325 2307(pbx)
Faks : +90 212 356 3213
E-posta : info@ozgunlaw.com
İnternet sitesi: www.ozgunlaw.com

Bizi Takip Edin!

